

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

1956 a protestáns Erdélyben. Boescai Vince szobra

Huszonkettedik évfolyam
2011. október

10

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád: Hódolat az Úr előtt. Zsoltárok 95,6–8	531
Felszegi Imre: „Eredj el és többé ne vétkezzél!” János 8,1–11.....	535
Lengyelne Püsök Sarolta: Igazság és erő. Ézsaiás 45,24	537
Nagy Lajos: Az Ige tanulása üdvösségre vezet. Példabeszédek 2,1–8	539

Prédikációk reformáció ünnepének nagyhetére

Szép Eduárd: Ezékiás – a reformátor	
A negatív örökség. 2Királyok 17,9–12.....	542
A kettős életmód. 2Királyok 17,38–41	544
Amit helyesnek lát az Úr. 2Királyok 18,3–7a	545
A bizalom. 2Királyok 18,19–22	547
A reménység az első. 2Királyok 19,1–7.....	549
A kísértés. 2Királyok 19,14–20.....	551

Prédikációk reformáció ünnepére

Szép Eduárd: Ima meghallgatás. 2Királyok 20,1–6a	554
Gellért Gyula: A reformáció áldásai. Az apostolok cselekedetei 2,42.....	556
Szász Zoltán: A tiszta olaj. 2Mózes 27,20–21	560

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Te pedig mikor böjtölsz... Máté 6,16–18.....	563
--	-----

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter: A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára. (Ford. Kádár Miklós ny. lelkipásztor)	
A Feltámadott megjelenik a tizenegynek. János 20,19–23.....	568
Tamás bizonyágtétele. János 20,21–31	571
Találkozás a Genezáret tavánál. János 21,1–14.....	575
Péter behelyezése tisztébe. János 21,15–21.....	579

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Orvosság a fáradságra. II. A fáradság mint szövödmény	584
--	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Biblióóra</i>	
Móra László Tibor: Az Antikrisztus. 1János 2,18	588
<i>Esketési igehirdetés</i>	
Balló György: A szeretet mindent elfedez. 1Korinthus 13,4–7	590
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Szász Bálint Róbert: Itt van az Úr, benne reménykedtünk... Ézsaiás 25,6–9.....	591
<i>Igehirdetés október hatodikán</i>	
Varga László: Isten nem hazudik! Jeremiás siralmai 5,19–21	592

A címlapon: Bocskai Vince szobra: *1956 a protestáns Erdélyben*. A szobor a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet udvarán áll. Leleplezték 2006. október 28-án.

A hátlapon Péter Miklós: *Virágvasárnap*.

Vasárnapi prédikációk

Csomay Árpád
Biharszentjános

Hódolat az Úr előtt

Alapige: Zsoltárok 95,6–8
Bibliolvasás: Zsoltárok 95

Ez a zsoltár zarándokzsolttár. A nép akkor énekelte, amikor a nagy sátoros ünnepek alkalmával felzarándokoltak a jeruzsálemi templomba.

Amikor megérkeztek a templomhoz, a pap felszólította a zarándokokat: „Jöjjetek el, örvendezzünk az Úrnak, vigadozzunk a mi szabadításunk kösziklájának! Menjünk elébe hálaadással, vigadozzunk neki zengedezésekkel.” (Zsolt 95,1–2)

Én nem tudom, drága testvérem, te hogyan érkezted ide a templomba? Milyen érzésekkel? Lehet, hogy amikor most az igéből hallod az egykori örvendezésre való felszólítást, amelyik most reád érvényes, neked szól, megszólalnál: de jó is lenne Istent túlárado örömmel magasztalni!... És akkor eszedbe jut az a beteg ember, akit talán otthon hagyta. Vagy talán éppen te bajlódasz valamilyen betegséggel, ami meggátol téged abban, hogy örvendezzél most az Úr előtt.

Lehet, hogy e felszólításra megszólalnának a gyászolók: én sem tudok örülni, hiszen attól kellett elbúcsúznom, akit nagyon szerettem. Eddig volt kivel megbeszélnem ügyes-bajos dolgainkat. Eddig volt valaki, aki tanácsot adott, de most már a temetőben nyugszik és én magamra maradtam.

Azok az emberek, akik manapság anyagi gondokkal küszködnek, ők is értetlenül hallgatják most ezt az igét: örvendezzünk!...

Első hallásra igazuk lehet ezeknek az embereknek, de ha jobban odafigyelünk az ígére, akkor megértjük, hogy miért is hangzik el ez az öröme való felszólítás. Mert az ige azt mondja, hogy „örvendezzünk az Úrnak, vigadozzunk a mi szabadításunk kösziklájának!” Tehát itt, ebben az igében nem arról van szó, hogy önmagunkra nézve kell örvendeznünk, hiszen a betegség és a gyász fájdalma, a napi gondok ebben meggátolnak bennünket. De ha az Úrra nézünk, akkor már megértjük, hogy hogyan és milyen módon lehet nekünk örülni. Vagyis úgy, hogy nem a fájdalomnak, nem a problémáinknak örülünk, hanem annak, hogy a nehézségeinkben nem hagy el bennünket az Úr. Ugyanis az Úr ott van a magunk vagy szeretteink betegágya mellett, ott van a koporsók mellett is és hirdeti: „Én vagyok a te gyógyítód.” Hirdeti Ézsaiással: betegségeinket Ő viselte. Hirdeti maga: „Én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Velünk van a bajainkban, betegségeinkben, gyászainkban, nehézségeink alkalmával.

*

Egy bibliás magányos öregasszony ágyának esett. Két napig ki sem tudott mozdulni. Akkor bedugta a fejét hozzá a nagyszájú szomszédja, aki csúnya beszédjéről volt ismert. Gunyorosan és szemrehányóan kérdezte a kis öregasszonytól: hát senkije sincs, aki magára nézne?

– Dehogyan nincs – válaszolta a kis öreg.

– És ki az?

– Az Úr Jézus!

– Honnan veszi ezt a badarságot? – kérdezte a nagyszájú szomszéd.

– *Nem badarság az lelkem, mert aki meglátta a keresztről az anyját, meglát az engem is.*

– *Sokat ér velem! Aztán hogyan segít magán?*

– *Úgy, hogy ide küldte most magát, kedves szomszédasszony!*

– *Engem?*

– *Igen, éppen magát!*

A szomszédasszonynak egy pillanatra ellágyult az arca:

– *No, hallja, akkor éppen jókor küldött magához, mert éppen csirkelevest főzök. Szereti?*

– *Már hogyné szeretném, lelkem – és nemsokára kanalazta is a jó meleg levest.*

*

Nos, valahogy így van ez. Ha hallgatunk az ígére, hatalmas öröm tölti el a mi szívünket, hogy mi egy ilyen hatalmas és rólunk gondot viselő Úr elé jöhetünk. Sőt, biztat is bennünket az ige: „jőjtek!” Aztán folytatja: „Menjünk elébe hálaadással!”

Milyen jó így jönni az istentiszteletre! Milyen jó tudni azt, hogy nekünk hatalmas Istenünk van, aki az egész világmindenséget szavával megteremtette és rólunk is gondot visel. A mi Istenünk Ura a magas hegyeknek, a tenger mélységének, a földkerekség „szélének és hosszának” és rólunk sem feledkezik meg, mert Ő „a mi szabadításunk kösziklője”

Jézus Krisztusban a földig hajolt, egészen a mi gyarló, bűnös szívünkig, mert látta betegségeinket, gyászainkat, bajainkat és megkönyörült rajtunk. Eljött, hogy megszabadítson Jézus Krisztus által minden mi gyötrelmeinktől és a mi bűneinkből. Ő a mi szabadításunk kösziklője, ahova menekülhetünk. Nála oltalom van.

Japánban a földrengés, a szökőár megrendített sok ezer embert, tízezreket! Hajlékait tönkretette, vagyonukat semmivé tette.

Azok a földrengések és áradások, melyek bűneink miatt keletkeznek, elsodornának bennünket is, tönkretennének minket is, de nekünk van menedékünk: a köszikla Jézus Krisztus. Ő eleget tett minden bűnünkért. Szenvedett értünk a keresztfán és imádkozott értünk, hogy szabadulásunk legyen Általa. Ezért is kell hálaadással jönnünk az Úr elé! Otthon tudsz-e maradni?! Ha megérted, hogy milyen nagy árat fizetett Jézus érted, otthon tudsz-e maradni? Közömbös vagy Iránta? Tudsz még szórakozni, pihenni, amikor Elébe lehet és kell járulni?!

Olyan szelíden mondja az ige, de egyre nagyobb határozottsággal: „Jőjtek, hajoljunk meg, boruljunk le, essünk térdre az Úr előtt, a mi alkotónk előtt!” (Zsolt 95,6) Ugye, testvérem, megteszed ezt?! És nem csak most! Ugyanis, ha az Úr elé járulunk, akkor fontos, hogy alázattal jöjjünk. Nagyon is komolyan mondja ezt a zsoltáros és hogy ez mennyire fontos, azt az is mutatja, hogy nemcsak egyszer, hanem többször is felszólít erre és több formában: hajoljunk meg, boruljunk le, essünk térdre... Bárcsak engedne minden ember e felhívásnak!... Olyan békesség szállna kebelébe! Megváltozna egész élete!

Egyébként Isten szolgálai tudták, hogy Isten elébe alázattal kell járulni. Nem lehet gögös, nyakas módon jönni hozzá és nem lehet követelőzni. Isten az alázatos és bűnbánó szívet szereti.

Saulus is eltelve vallásosságával, farizeusi mivoltával üldözte a keresztyéneket. És még el is hitte, hogy helyesen cselekszik. Csakhogy egyszer a damaszkuszi úton találkozott az Úr Jézus Krisztussal és abban a fényességben nem tudott mást tenni az Úr Jézus jelenlétében, mint térdre hullani és ezt kérdezni: „Ki vagy Te Uram? Mít akarsz,

hogy cselekedjem?” Ilyenkor, az Úr jelenlétében az ember feladja önmagát, régi ó-emberét, és már csak egyet tud: azt kell tennie, amit az Úr akar. Volt-e már ilyen találkozásod Jézussal? Feladtad-e már régi ó-emberedet, vagy még mindig harcolsz ellene? Vigyázz, mert minél jobban véded a magadét és minél jobban harcolsz azért, hogy a magad akarata érvényesüljön, annál inkább válik fájdalmassá, gyötrelmessé, békétlenné az életed.

Saulus átadta magát Jézusnak és erről nem egyszer bizonyosságot is tett, vagyis a megtéréséről. Te el tudod-e mondani, hogy életedben volt egy nagy találkozás Jézussal, amikor meghajoltál, leborultál, térdre estél előtte és attól kezdve már csak az volt a fontos, hogy azt tedd, amit Ő akar? Pál apostol Az apostolok cselekedeteiről szóló könyvben is nem egyszer elmondja megtérése történetét, hogy ezzel másokat is biztasson arra, hogy átadják magukat az Úr Jézus Krisztusnak. És Róla tett bizonyosságot mindenütt, mégpedig mint a megfeszített Úr Jézus Krisztusról, aki megragadta Őt és aki előtt naponta le is borul. Ezért mondja az Efézusi levélben is: „Meghajtom térdeimet a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja előtt, akiről nevezetetik minden nemzetség mennyen és földön, hogy adja meg néktek az Ő dicsőségének gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjétek az Ő Lelke által a belső emberben, hogy lakozzék a Krisztus hit által a ti szívetekben, a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén, hogy megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét, hogy ekképpen beteljesedjétek az Istennek egész teljességéig. Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogyanem mint kérjük vagy elgondoljuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint, annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökkön örökké. Ámen!” (Ef 3,14–21)

Hallod, testvérem, hogy kezdődik ez az őskeresztyén himnusz a Pál ajkán? „Meghajtom térdeimet...” Az apostol térdre hull, leborul, meghajol az Úr előtt, hogy a gyülekezet tagjai megerősödjének Isten Lelke által, hogy Jézus Krisztus lakozzék a szívtükben, hogy a szeretetben meggyökerezzenek, vagyis teljesedjenek be mennyei ajándékokkal.

Ezt kínálja, ezt nyújtja a mi Urunk, hiszen a 7. vers azt mondja, hogy „Ő a mi Istenünk, mi pedig az Ő legelőjének népei, az Ő kezének juhain vagyunk...” Vagyis Ő, mint a mi jó pásztorunk elvezet bennünket a kies legelőre és az üdítő forrásvízhez, hogy megelégedjünk, mint ahogy a 23. zsoltárban is olvassuk. Egyébként maga Jézus Krisztus mondja magáról: „Én vagyok a jó pásztor.” (Jn 10,11) És azt is elmondja, hogy az övéi ismerik Őt, hallják az Ő szavát és követik Őt. Nem úgy a béresek, akiknek nincs gondjuk a juhokra.

*

N. V. Morton A Mester nyomaiban című nagy munkájában egy különös júdeai élményéről számol be. Tanúja volt, hogy vihar közeledtek két különböző nyáj, két különböző pásztorral egy barlangba menekült be. Mikor a vihar elmúlt, akkor Morton legnagyobb csodálatára az egyik pásztor a barlang egyik oldalára állt, a másik pásztor jóval arrébb és mindkettő a maga sajátos hangján szólongatta juhait. Percek alatt két-tévált a nyáj és mindegyik rátalált a maga pásztorára. Morton is megkísérelte hívogatni a juhokat, de azok oda se figyeltek rá, sőt, amikor közeledett hozzájuk, elfutottak.

Te ismered-e a te Pásztorodat? Őt követed-e? Ismered-e a szavát? Figyelsz-e reá? Ugyanis aki az Ő nyomában utána halad, az eljut a lelki legelőkre és az üdítő forrásvízhez, melyet maga Jézus Krisztus ad az Őt követőknek. Ő maga magát. Hiszen Ő életét adta a juhokért! Értem és érted! Áldott az az ember, aki Őt követi.

Ez az egész világ tele van méltatlankodókkal, mint egykoron a pusztai vándorlás alatt. Isten választott népe akkor is méltatlankodott Meribáhnál, mert nem volt ivóvíze. Egyébként nem csak akkor! Mindig méltatlankodtak valamiért és visszakíváncoztak az egyiptomi húsosfazakak mellé. Hiába adta Isten nekik a manná, a fűrjeket! Nem volt jó. Megunták. Jöttek is a mérges kígyók... és sokan meghaltak. Az Úr még ekkor is kegyelmes volt hozzájuk.

Ám ma is szól hozzánk az igéből a figyelmeztetés: **Ne keményítsétek meg a ti szívetekeket!**

Ez a világ tele van megkeményedett szívű emberekkel.

Egy mulatóban a tetőfokára hágott a mulatság. Mindenki jókedvű volt. Nem is csoda, hiszen sok bor elfogyott már a finom falatok elfogyasztása közben. Mulatoztak, nótáztak. Közben egyre csak bizonygatták, hogy ki kell használni az életet. Hiszen nincs Isten, azt csak a papok találták ki a hívek elrettentésére. A mostani, e földi életet kell kihasználni, mert utána már úgymint mindegy lesz.

Ám egyszerre kitört a vihar hatalmas mennydörgések és villámlások kíséretében. Egy-egy mennydörgés után sokan megrettentek és félelem fogta el őket. Ezt látván a vendéglős, fitogtatván bátorságát, kitartotta karját a teraszon és így szólt: Ha van Isten, ide csapjon a villámaival!

Természetesen nem csapott bele a villám. Egyszer azonban megszurta a kezét, a seb elfertőzött, mert elhanyagolta és le kellett vágni a karját.

A vendéglősnek eszébe jutott, hogy hencegett a mulatozás közepette, hogy nincs Isten és íme, most megmutatta hatalmát. Nem a hatalmas villám által! Csak egy kis seb által! Odalett a keze! Most már azon kesergett, hogy míg megvolt mind a két keze, miért is nem kulcsolta össze naponként imára! Miért kellett olyan kemény szívű legyen? Ám egy kézzel is tudott immár imádkozni, mert átadta életét az Úrnak.

Testvérem, én tudom, hogy a te életed is pusztaságban telik el, pusztaságban vándorolsz. A pusztában sokszor hiányzik az élelem, a víz és sok minden. Ám Isten a pusztában is jelen van és megmutatja a hatalmát. Ne háborogj, ne méltatlankodj a keresztek miatt! Ne menj el Isten csodái mellett kemény szívvel! Istennek hatalma van drága, kies legelőt ajándékozni neked és üdítő forrásvizet az Úr Jézus Krisztus által. Csak bízd magad az Ő vezetésére! Naponta borulj le előtte, ess térdre, hajolj meg előtte alázattal és hálaadással! Hiszen Isten, a mi alkotónk azért adta nekünk, hogy itt a földi létben Ő vezessen bennünket és ez élet után is Ő, Jézus Krisztus vezessen át az örökkévalóságba.

Amíg tehát itt a földi létben halljuk az Ő szavát, engedelmeskedjünk Neki, mert eljön az idő, amikor már késő lesz. A példázatbeli gazdag ember is későn jött rá, mikor már a pokol kínjai között volt! Hiába akart üzenni a testvéreinek! Mindenki számára adódik egy lehetőség ebben az életben, hogy kövessük Jézusunkat és így mennybe jusunk. Ha itt a földön, ma elmulasztod, akkor minden késő...

*Siessetek, hamar lejár,
Kegyelme már régóta vár.
Ma még lehet, ma még szabad,
Borulj le a kereszt alatt!*

*Ha elkéssel, mi lesz veled?
Hogy mented meg az életed?
Lezárul a kegyelmi út,
Lelked örök halálba jut.*

*Elszáll a perc, az életed:
Ma még, ha jössz, elérheted.
Ne késs tovább, ne várj tovább:
Ma kérd Atyád bocsánatát!*
(Füle Lajos: 474. ének)

Ámen.

Felszegi Imre
Somkerék

„Eredj el és többé ne vétkezzél!”

Alapige: János 8,1–11
Bibliailvasás: Róma 8,28–39

A házasságtörő nő történetét hallottuk, melyben magunkra kell ismernünk a bűnös nő és a farizeusok személyében egyaránt.

Ugyanakkor a mai igéből is éreznünk kell Jézus Krisztus vég nélküli szeretetét, mellyel minket, szeretett gyermekeit magához ölel.

1. Az élet csodája

Mai igénk azzal kezdődik, hogy Jézus egyedül tölti az éjszakát az Olajfák hegyén. Ebben a történetben nem olvassuk, de az evangéliumokból tudjuk, hogy Jézus gyakran ott imádkozik, és megbeszéli dolgait az Atyával. Mondhatjuk így: Jézus Krisztus egész éjszakán át érettünk imádkozik. Majd reggel, olvassuk az alapigében, ismét visszamegy a templomba, leül az emberek közé és tanítja őket. Jézus életvitele és minden cselekedete azt mutatja, hogy szeret bennünket.

Ez idő alatt pedig az emberek halmozzák a bűnöket és egymásra acsarkodnak. Egy asszonyt házasságtörésen kapnak. Erre a farizeusok kárörömmel sietnek megkövezni embertársukat. Ezt cselekszik az emberek. És mégis kitűnik e történetből: Jézus szeretettel fordul az emberekhez.

Ez jelenti számunkra is az élet csodáját. Jézus Krisztus bűneink ellenére is szeret minket.

Mennyire magunkra ismerünk a házasságtörő nő személyében! Itt nem arról van szó, hogy mi is házasságot rontottunk és paráználkodtunk, hanem a hangsúly azon van, hogy elkövetjük a bűnt. És itt sorolhatnánk a végtelenségig, hogy a bűn hányféleségét tudjuk kigondolni és megcselekedni.

Ugyanakkor magunkra kell ismernünk a farizeusok magatartásában is.

Milyen sokszor szeretjük kipellengérezni embertársunk életét, és mily hirtelen ragadunk követ, hogy azt agyon is üssük bűnei miatt. Sajnos, sokszor van életünkben ilyen bűnhalmozás és felebarát-gyűlölet.

És a csoda, hogy mindezeknek ellenére Jézus Krisztus szeret minket.

Ezt a krisztusi szeretetet kell kérnünk, elfogadnunk, és ezzel a krisztusi szeretettel kell élnünk mindennapi életünket.

2. Az élet valósága

Ahhoz, hogy életünk valóban krisztusi élet legyen, tudomásul kell vennünk, hogy bűneinkkel Jézushoz kell jönnünk.

A történetben a farizeusok gonoszságból viszik az asszonyt Jézushoz. Egyrészt azért, hogy hatalmukat fitogtassák, és a törvény értelmében megkövezzék a házasságtörő nőt. Másrészt, Jézust akarják megkísérteni: vagy részvétre indul az asszony iránt és akkor megtagadja a törvényt, vagy a törvény mellé áll, és így ellentmond saját tanításának.

A farizeusok azonban ezzel a cselekedetükkel akaratak ellenére is jót cselekszenek.

A farizeusok Jézus elé viszik a házasságtörő asszonyt, hogy Jézus ítéletet mondjon fölötte paráznaságáért. De, ez által, ők is Jézushoz járulnak a maguk felebarát-gyűlöletükkel és haragjukkal.

Így hát, Jézus előtt áll a parázna asszony és az emberölést követelő farizeusi sereg, és Jézus szeretetet, nyugodtságot, csendet és békét áraszt feléjük. Keresztyén életünk istenélményeire támaszkodva elmondhatjuk, hogy Jézus nekünk is mindenkor szeretetet, nyugalmat és békét ad. Jézus elé hozunk bűnt és szennyet, fájdalmat és bánatot, idegességet és bosszúvágyat, és a mi Urunk csendesen, szeretetével magához ölel.

Az igében hallottuk, hogy Jézus kétszer is lehajol és ír a földre.

Ezzel a cselekedetével Jézus időt hagy mind a farizeusok, mind az asszony számára, hogy gondolják végig a történeteket. Jézus gondolkodásra készítet. Az asszonynak végig kell gondolnia: mit cselekedett, és milyen halálos bűnt követett el. A farizeusoknak azon kell elgondolkodniuk, hogy helyes-e, amit cselekedni akarnak, és szabad-e megkövezniük bűnös embertársukat.

Mindig, amikor elcsendesedünk akár a családi hajlékban, akár itt, a templomban, végig kell gondolnunk életünket, valamint azt, amit tettünk, és hogy ezután milyen döntés alapján fogunk cselekedni. Az ige gondolatmenetében meg kell kérdeznünk önmagunktól: tudjuk-e, hogy bűneink miatt büntetést, halált és kárhozatot érdemelünk? És amikor „megöljük” felebarátunkat, vajon ez a mi üdvösségünket szolgálja-e? Avagy, mikor tönkretesszük embertársunkat, tudunk-e utána nyugodtan aludni?

Ebben a csendes magunkba szállásban Jézus Krisztustól kell kérnünk: segítsen mindenkor az Ő akarata szerint gondolkodni, dönteni, beszélni, cselekedni és élni.

Figyeljük meg azt is, hogy Jézus válasza felemelő és építő.

A farizeusok haraggal, gyűlölettel jönnek. És Jézus csak ennyit felel: „Aki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.” Így már nem kövezik meg a nőt. Rádöbbenek, ők is bűnösök. Mondhatjuk így: Jézus szeretete és szava jobb belátásra készíteti őket. Az asszony a törvény szerint megérdemelné a halálbüntetést. De Jézus nem büntetést és halált ró ki számára, hanem bűnbocsánatot és életet ajándékoz neki. Az asszony, minden bizonnyal, mindez idő alatt, megérezte Jézus szeretetét és megbánta bűneit. Íme, Jézus Krisztus minden bűnünkre és gonoszságunkra szeretettel válaszol. Sokszor haraggal, félelemmel jövünk Jézushoz, Ő pedig Igéje által mindenkor vigasztal, tisztít, erőt ad és előrevezet az élet és az örök élet útján.

3. Az élet megoldása

Végezetül azt az örömméretet kell meghallanunk, hogy életünk bűneire, félelmeire Jézus Krisztusnál van a megoldás.

A farizeusok haraggal és gyűlölettel jönnek Jézushoz. Jézus e helyett szeretetet és csendet ad nekik, és ezzel mennek tovább az élet zajába.

Az asszony bűnnel, félelemmel, szégyennel jön. Jézus ugyanazt adja neki is: szeretetet és békéjét. Ugyanakkor, Jézustól az új élet lehetőségét kapja: „Én sem kárhoztalak: eredj el és többé ne vétkezzél!” Jézus ezennel eltöröli a bűnös múltat, és felkínálja a kegyelemteljes jövőt. Ezzel indul vissza az élet forgatagába.

Jézusnál mindenre van megoldás.

Külön-külön jövünk Jézushoz, ki-ki a maga bűnével, terhével, félelmével, aggodalmával. Mindezt letesszük Jézus elé, Ő elveszi, és ugyanazt adja mindannyiunknak: végtelen szeretetet, bűnbocsátó kegyelmét és csendes békéjét. Eltöröli a bűnös, sötét múltat, és felkínálja az új élet lehetőségét Ővele és Őáltala.

Azért ad nekünk hitet, szeretetet, békét, hogy ezt vigyük magunkkal a családba, munkahelyre, iskolába, mindennapjainkba. Megajándékoz áldásaival, hogy tudjunk új életet, Isten szerinti életet élni. Bízunk rá életünket Jézusra. Ő mindent megold: bűneinket megbocsátja, gyűlöletünket elnémitja, életünket megváltja. Jöjjünk Hozzá, mert Ő mindannyiunkért feláldozta életét. És mindannyiunkat megajándékoz a csendes, békés földi étellel, egykor majd az örök étellel. Ámen.

Lengyelné Püsök Sarolta

Kolozsvár, Magyarfenes

Igazság és erő

Alapige: Ézsaiás 45,24

Bibliaviasás: Zsoltárok 50,1–7.14–23

Alapigénket a mai vasárnapon református falinaptárunkon is olvashatjuk. Annak idején édesapámtól gyakran láttam, hogy vasárnaponként a falinaptáron található igéről prédikált, amelynek alábbi előnyeit csak később értettem meg. Egyrészt a hallgatóság közül bizonyos többen olvassák, és már előre forgatják szívükben az Ige szavait, másrészt ismételtlen bebizonyosodik ezáltal, hogy a Biblia minden része, válogatás nélkül, értékes üzenetet hordoz számunkra.

Ézsaiás könyvénel keresni sem lehetne alkalmasabbat arra a célra, hogy az igehirdető valami szépet és biztatót mondjon övéinek, hiszen magának a prófétának is az volt a legfőbb vágya, hogy népének hirdesse az Úr szabadítását. A próféta kemény szavakkal dorgálta övéit népének romlása láttán, fáradhatatlanul ostromozta az elhajlókat, sürgette a megtérést, és figyelmeztetett a pusztulás veszélyére. Mindezekon túl, mégis leginkább *örömmondó és békekövet* volt népe számára, és időt és teret legyőzve a *szabadulás hírnöke* ma nekünk is.

A felolvasott igeversről elmondhatjuk, hogy súlyos, ítélethordozó szavak az istentelennel, a rá nem figyelőkkel, vagy egyenesen rá acsarkodókkal szemben, de ugyanakkor mézédés, simogató üzenet az istenfélők irányába. *Csak az Úrban van, így szólnak felőlem, minden igazság és erő. Ő hozzá mennek, és megszegyenülnek mindazok, akik reá haragusznak.* A világ Istentől elrugaszkodott hatalmasai előbb-utóbb megszegyenülve tapasztalják majd, hogy senkik és semmik Istenhez képest. Az igazságra éhezők pedig megtapasztalják majd, hogy amit eddig hiába kerestek, Istennél bőségesen lesz részük benne.

Kit ne érdekelne az örök emberi kérdés, hogy *mi az igazság*? Talán még a gyerekek is megsejtene belőle valamit, hogy az igazi igazság nem az én igazságom vagy a te igazságod, hanem egy olyan egyetemes törvényen alapuló létmód, amely szerint egyik ember nem tör a másik életére, az önző vágyakat legyőzi az Isten és a másik ember szeretetének a parancsa. Nehezebb kérdés, hogy *hol az igazság*? Miközben megpróbálunk feleletet találni erre a kérdésre, legtöbbször azon kapjuk magunkat, hogy gondolatban számtalan igazságtalanság képe tódul elénk, és elkésérti lelkünket. A család, amely az igaz élet fészke kellene legyen, oly sokszor válik az igazságtalanság, az egymással szembeni bűnök, családok, erőszak és szeretetlenség tüzfészkévé. Az iskolába a gyermekek tisztá szívvvel, csupa nemes vágygal indulnak, és hányszor ütnek rajtuk igaztalanul örökké fájó sebet a hivatásukban megbicsaklott tanárok, és az oktondi vagy feltörekvő társak. A munkahelyek hemzsegnak a könyöklő, másokon szenvtelenül keresztülgázoló emberektől, akik semmilyen igazságtalanságtól sem rettennek vissza. A közélet ilyenfajta veszélyei már rég ismeretesek. Az igazságtalanság megtapasztalása során az embert először tehetetlen düh fojtogatja, és vagy tombolni kezd, és külső, esetleg még igaztalanabb, mások felé irányuló tettekben vezet le, vagy az életpusztító indulatok saját bensőjét lepi el keserű epeként. Vajon létezik harmadik út is? Ézsaiás szavai határozottan erre utalnak. Tévútnak bizonyul mind az igazságért folytatott romboló szélmalomharc, mind az önsorvasztó beletörődés az igazság hiányába, mert *igazság csak Istennél van...* Mit is jelent ez? Jóval többet, mint földi igazságkeresésünkre adott válasz. Persze azt is jelenti, hogy Isten a mi apró-cseprő dolgainkba is belelát, tudja, hogy kinek, miért van igaza, és gondviselése szerint előbb vagy utóbb ítélt is ügyeinkben, rendezti azokat..., csakhogy ez mindannyiunk számára félelmetes is, hiszen ki volna közöttünk, aki vétlen, aki az ő ítélszéke előtt megállhat? Szerencsére az ő *igazságossága* együtt jár a *kegyelemmel*, mert akik hozzá térnek és benne bíznak, azoknak bűnbocsánatot ígér, és a világban valóban ő az egyetlen olyan bíró, aki ezt megteheti. A Heidelbergi Káté ezzel kapcsolatosan mondja, hogy „üdvösséget másnál sem keresni nem kell, sem kapni nem lehet”.

Mindez bizonyval szépen hangzik, de aki éppen szenved, vagy a rajta elkövetett igazságtalanságok sebei, vagy éppen az általa elkövetett igaztalan tettek büntudata miatt, annak az embernek oly elérhetetlennek tűnik a fenti vizsgáztatás. Erő kell ahhoz, hogy a lélek össze ne roppanjon a terhek súlya alatt. Erő kell ahhoz, hogy az elszenvedett pofonokat ne viszonozzuk, hogy a bántalmakra ne nagyobb ütésekkel válaszoljunk. Erő kell ahhoz, hogy az ember bele ne pusztuljon abba, ha valójában módjában sem áll a sérelmeire válaszolni. Erő kell ahhoz, hogy a megígért isteni szabadítást kívárjuk. Erő kell ahhoz, hogy az ember saját kételkedéseit legyűrje, saját felhalmozott tetteit, amelyekkel az igazság ellen vétett, Isten elé merje vinni. Ézsaiás két és fél évezrednyi távolságból hirdeti az Ige korokon átütő erejével, hogy *Istennél van az erő* is, amelyért csak ki kell nyújtani a kezünket. Az üzenet minden népnek szól, a föld minden határában, szól ma nekünk is, hogy kérjünk, és adatik nekünk. Oly csodálatos, hogy amikor az ember a leggyengébbnek bizonyul, amikor kimerülésből, vagy józan belátásból, vagy bármi módon, de végre felhagy az emberi erőlködéssel, akkor hirtelen megtapasztalja, mily hatalmas az Úr ereje, sasszárnyakon repíti az övéit, az élet legmélyebb szakadécai, veszélyei felett hordozza. Adja Isten, hogy tudjunk végre lemondani véges emberi erőnkéről, hogy megtapasztalhassuk a Szentlélek bennünk ható erejét. Akkor arra is lesz erőnk, hogy az igazság keskeny ösvényén lépkedjünk, még ott is, ahol irdatlan szakadékok tátognak alattunk. Ámen.

Az Ige tanulása üdvösségre vezet

Alapige: Példabeszédek 2,1–8

Bibliolvasás: 1Timóteus 6,11–21

Kevés szó van a mi édes anyanyelvünkben, amelynek melegebb visszhangja lenne az én, s hiszem, hogy sokunk lelkében, mint annak a szónak, amellyel mai szent lelkünk kezdődik: „Fiam” Nem mint ajkamról elszálló szó, hanem mint felém hangzott és hangzó megszólítás olyan kedves. Ki szólít meg ezzel a megszólítással? A szülő, az édesapa, az édesanya. Sokszor hozzácsatol egy-egy jelzőt: édes, kicsi, nagy, s úgy mondják, vagy mondták a meleg megszólítást: édes fiam, nagy fiam, kicsi fiam. Sokunk előtt azért kedves ez a szó, mert ha olvassuk valahol, ha halljuk más ajkáról, emlékek kelnek a lelkünkben s az ő hangjukat halljuk, amint megszólítanak: Fiam! Vagy talán téged ekként: Leányom. Október utolsó hetébe lépünk. A borús őszi égbolt, a hulló falevél, az őszi szél odafordítja tekintetünket a temető felé. Mostanság sokat gondolunk rájuk, akik elmentek a minden élők útján, akiknek haló porait az őszi avar fedte sírok rejtik el szemeink előtt. Elnémult ajkukról hangzott el ez a meleg szó. S most az ige hallgatásával felkél a lelkünkben újból ez a megszólítás. De nemcsak ők, a vér szerinti szülők szólítanak meg, hanem sokszor a múlt szólít meg az egytűvértartozás melegével és felelősségével. Apák, nagyapák, ősök, az emberiség öreg fájának mohos törzse, az előttünk járt nemzedékek szólítanak így meg. Egyik gyülekezetben, ahol szolgáltam, kezembe került a templomépítő ősök amaz írásának másolata, amelyet a torony árbocfájába helyeztek el. Ennek a levélnek a megszólításában ez állott: Kedves Ivadéink! Kései Unokáink! A szó más, de a lényeg azonos. Beletekintettek a késői jövőndöbe, és az elkövetkező nemzedékeket azzal a felelősséggel látták és szólították meg, amelyet ez a szó rejt magában: Fiam. – Nemcsak a halottak napjának hete a mával kezdődő, hanem a reformáció hete elsősorban. Hitbéli elődeinkre, hitbéli múltunkra emlékeztet. Azokra emlékezünk, akik a hit útján járva, nagy és szép örökséget hagytak reánk. Írásaik és biznyságtételeik zöme azzal a jövőre kitekintő felelősséggel hangzott el, amellyel a gyermekei életét féltő édesapa, vagy szerető édesanya szól a gyermekeihez: Fiam. A reformáción túl az Ige a Biblia világába vezet, hogy ne csak századok, hanem ezredévek mélyéből halljuk a felénk szóló édes, de komoly megszólítást: Fiam. Mert úgy van az, hogy a szülő az élet hétköznapijában nevéen szólítja gyermekét, akkor azonban, amikor nagy és súlyos szót mond az ajka, valami életre kitekintő fontosságú meghagyást, akkor mondja így a megszólítást, mint ahogy ma szólít meg. Mi ennek a tudatában mégis a szó mögött, a szülők, az ősök, a reformátorok, az Új- és Ószövetség nagy hívői megszólító szava mögött ott érezzük a mi Örökkévaló Édesatyánk, Isten felénk hangzó szavát. Mert mi az Ő gyermekei vagyunk. Ő nyitja meg szóra az emberi ajkat, hogy azon keresztül megkeresse gyermekeit, minket.

Úgy tudjuk, hogy A példabeszédek könyvét Salamon király írta. Benne az apa fordul oda gyermekei felé. Amit azonban itt mond, az egybehangzik sok-sok hívő apa és anya múltból felénk hangzó intésével. Az életnek, az emberi életnek legfontosabb célját tárja elénk: Isten megismerését. Arra ad emberi tanácsot, hogy miként juthat el az ember Isten ismeretére és ez által miként találhatja meg az élet igaz útját. Mert ebben egy az a hosszú múlt, amelyben a hívő emberek járnak ezredévek óta, és hirdetik, hogy az ember legfőbb célja ebben az életben megismerni a teremtő szent Űristent s általa megismerni önmagát, s azt az utat, amelyen járnia kell. Most, a reformáció hetének kezdetén hadd utaljunk arra, aki A példabeszédek könyvének itt hangzott igéjével is egyetértés-

komolyan észbegette az élet célját, Kairósi Janosia, aki az itta az *Instauratio* című munkája legelején, de erről szólt Genfi katedrálisában is, hogy az ember életnek célja Isten az megismerése. Megtalálni, megismerni az örökkévaló Istent, ez a legfontosabb feladat az életben. Boldogok azok, akik ezt a figyelmeztetést földi atyák ajkáról is hallották. De akik nem hallották, vagy akiknek emlékében elhalványult a figyelmeztető szó, halljuk ma meg a szót: Fiam!

A szent íge nem elmélkedik arról, hogy mi az élet célja, hanem határozottan megállapítja, mint legfőbb célpontot az Isten ismeretére való eljutást, és arra tanít, hogy mi lehet érhető az életre. Azokról az emberi feladatokról van szó, amelyekkel az ember Isten ismeretére eljuthat és Isten igaz félelmében bölcsen és helyesen élhet.

Amikor ezt így olvassuk, bizonyára többen vannak a gyülekezetben, akik azt mondhatják magukban, hogy az ember önerejéből nem ismerheti meg Istent. Isten igaz ismeretnek egy útja van: Isten önkijelentése szent Fiában, a Jézus Krisztusban. Valóban Isten Úr Krisztusban jelentette ki, ismertette meg magát az emberrel. Aki ezt a tanácsot megfogadja, nem ismerte a testté lett Igét, Jézus Krisztust. De az Ige nincs ellentétben a krisztusi kijelentéssel, mert itt is határozottan áll a 6. versben, hogy az Úr ád bölcsességet és bölcsességet az Ő szájából tudomány és értelem származik. Hogy azonban Istennek ez a maga kijelentése a mi számunkra hasznos legyen, hogy mi Istent és az Ő életre mutató megtartó bölcsességét és jóságát megismerhesstük, ennek meg vannak az emberi feltételei, s ezek megvalósításában ma is állnak, amikor mi kezünkben az Újszövetséggel, Jézus Krisztusban megismerhetjük Isten igaz ismeretét s az általa való életet.

Az első négy versben egymás után ismétlődve olvashatjuk ez a szócskát: „ha”. Igen, az ember a feltételes kötőszó sorolja fel azokat a feltételeket, amelyek teljesítésével eljuthat az igaz istenismeretre és istenfélelemre. Ha beveszed az én beszédemet – olvasd el először. Isten ismeretének az útja a Róla szóló beszéd elfogadásának az útja. Így is mondhatjuk, az Ige útja. Bevenni, elfogadni a múltból a szeretet hangján hangzó figyelmeztetést, hogy Istenre van szükségünk, elfogadni a szóban a tanácsot. Íme az első feltétel: „Ha meg akarod ismerni Isten akaratát, ha meg is érkezhess. Ha az én parancsolataimat elrejtet magadnál. Ne hallgass el, hanem őrizd is meg a lelkedben, nemcsak a figyelmeztetést, hanem a parancsolatokat is, amelyek az Isten útján való járásban szükségesek. Ha figyelmeztetted a bölcsességre a te füledet, s oda hajtod a te elmédet az értelemre. Igen, az Isten megtalálása és az Isten útján való járáshoz sokszor szükség van arra, hogy figyelmedet koncentráljuk. Szükség van arra, hogy emberi bensőn kell odaforrasztanunk az Ige, a bizonyágtétel szava felé. „Igen – olvassuk tovább A példabeszédek könyvét –, ha a bölcsességért kiáltasz és az értelemért a te szódat felemeled.” A kiáltás, a szó felemelése nem más, mint az imádság. Meg akarod találni Istent, meg akarod tanítani az istenfélelem útját az életben? Kiáltás Istenhez, emeld fel a szavadat. Jézus is így tanított: Aki kér, kap, aki keres talál, a zörgetőnek megnyitják. Vágyakozol Isten után? Vágyakozol az után, hogy Istenben kibontakozzék emberi életed? Imádkozz buzgón az Úrhoz. Ha keresed azt, mint az ezüstöt, és mint a kincseket kutatód azt – hangzik a következő feltétel. Isten a maga ismeretéhez megkívánja az ember keresését is. Éltesd meg a te lélekkel, kutass úgy, mint a kincskeresők s akkor következik el a mai íge szerinti második feltétel: „Akkor megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek ismeretére jutsz.” Nemcsak az istenfélelem van hát az élet titka, az Isten titka, mint annál az Istennél, akit imádságban kérünk, aki után buzgó lélekkel kiálthatunk s aki, ha szent Felsége előtt ez kedves, megnyitja előttünk a kegyelem ajtaját, feltárja önmagát. Megszólal Ő. Szavában bölcsesség lesz az Ige ígérete szerint. Odaáll mint pajzs az ember mellé, nem hamis, hanem igazságos jót nyújt, s megmutatja az igaz utat, s ezen az úton kegyeseit megtartja. Igen, az istenismeretében van benne a mi életünk rejtélyeinek nem értelmi megoldása, hanem

benne és általa található meg az élet útját, benne található meg azt, akiben nemcsak kiteljesedik életed, hanem oltalomra, pajzsra, védelemre találsz. Fiam! – hangzik fel a múltból a meleg megszólítás. Mintha ezt mondaná: Fiam, hidd el: erre van a legnagyobb szükséged: Istenre, az Ő világosságot adó Igéjére, amelynek fényénél nemcsak meglátod az élet útját, hanem oltalma alatt lehetsz. Szeretnéd ezt az utat járni, az Ő félelmében? Szeretnél az Ő ismeretére eljutni? Higgy a szónak, az atyák szavának, az Ige szavának! Őrizd meg azokat a szívedben. Figyeld a szót, a bizonyágtévő szót éhes lélekkel! Keres, kutass és mindenekfelett kérd buzgó imádságban, meg nem restülő lélekkel az Urat és megnyitja előtted a kegyelem ajtaját, hogy azon átlépve haladj Istennel az üdvösség útján. Ámen.

Gyurkovics Tibor

Jézus

Jézus szalmaszál
amibe kapaszkodunk
Jézus szakadék
amibe lezuhanunk

Jézus kötél
amit elengedünk
Jézus remény
amivel emelkedünk

Jézus hangszer
amivel megszólalunk
Jézus zene
amit elhallgatunk

Jézus kenyér
amivel adakozunk
Jézus kenyér
amit elfogadunk

Jézus penge
ami megsebesít
Jézus gyenge
aki megerősít

Jézus hatalom
a végeken
Jézusnak odaadom
az életem.

Szép Eduárd

Beresztelke

Ezékiás – a reformátor

A negatív örökség

Alapige: 2Királyok 17,9–12

Ezen a héten az Ószövetség egyik reformátorával foglalkozunk: Ezékiás királlyal. Hogy megértsük, miért is volt szükség az ő reformatori munkájára, két este azt próbáljuk közelebről megvizsgálni, hogy mivel kellett szembenéznie Ezékiásnak, amikor trónra jutott.

Ezékiás nemcsak a trónt örökölte édesapjától, Aháztól, hanem Júda országát a maga lelki szegénységével, bűneivel és bálványozásával együtt. A babonás és bálványimádó édesapa negatív hatást gyakorolt környezetére, de Isten megtartó kegyelméből Ezékiás mégis növekedett a hitben. Amikor meg az egész országnak a gondja nehezedett vállaira, felelősen hozzálátott a reformatori munkához. Mondhatnánk, hogy Ezékiás egy negatív örökséggel néz szembe, már uralkodása első napján. Viszont mindez nem éri váratlanul, hiszen ő tudta, hogy mi vár reá. Készült arra, hogy a negatív örökséget Isten szavának a mércéje alá tegye, és visszatereltesse Júda népének életét a parancsolatok medrébe.

A negatív örökség látható jeleivel, eredményével és gyümölcseivel találkozunk a mai igénkben. Áldozó halmok, szent oszlopok, szent fák és a bálványok tisztelete. A szentíró úgy összegzi mindezt, hogy „gonosz dolgokat követtek el, bosszantván az Urat”

A választott nép számára mindenkori kísértés volt a pogány népek életmódja és vallásos gyakorlata. Minél közelebb engedték magukhoz ezeket, annál jobban távolodtak el Istentől és az Ő parancsaitól. Nem volt elég nekik Isten szentsége és láthatatlan jelenléte, hanem kellett a pogány vallásos életvitel és a kézzelfogható, szemmel látható bálványok, melyekhez semmi köze nem volt Istennek.

Isten nagyon komolyan megvizsgálhatja velünk a mai igén keresztül, hogy mi az, ami kell nekünk a világból. Sok minden kívánatos szemnek, fülnek, elképzelésnek, de nem minden egyezik Isten akaratával, sőt egyre kevesebb világi ajánlat, kínálat van összhangban a Biblia tanításával. Tegyük az ige mérlegére mindazt, ami bekívánkozik az életünkbe, vagy amit mi kívánunk, hogy drágább legyen és drágább maradjon számunkra Isten közelsége minden egyéb földi kincsnél.

Komoly munka és kemény erőfeszítés áll minden jó eredmény mögött. Sokat kell dolgoznunk azért, hogy terveinket meg tudjuk valósítani. Mennyi kitartásra, állhatatosságra van szükségünk, mert akadályok sorozatába ütközünk, amikor a jó cselekvésére törekszünk. Ha Isten akarata szerint szeretnénk élni, akkor fegyelmezettségre és engedelmességre volna szükségünk.

Olvasva, hallgatva a mai igét, arra döbbenünk rá, hogy mennyire másképp történik minden az engedetlenség és istentelenség útján. Mennyire könnyen történik meg az, amit Isten megtiltott. A szomorú pedig az, hogy Izráel fiai, a választott néphez tartozó emberek találnak ki olyan dolgokat, melyek nem méltók Istenhez. Látva mindezeket, hajlamosak vagyunk ítélkezni Izráel felett. Az ige azonban nem erre késztet, hanem a

választott nép engedetlenségét szemlélve, komoly önvizsgálatra indít. Mert a mindenkori ember ötletes, leleményes és találékony a bűn útján. Mi magunk is sokszor Istenünkhöz nem méltó dolgokat találunk ki és hajtunk végre. Az ige mellett fontos megkérdeznünk magunktól: mi az, ami beszédemben, cselekedetemben, egész életvitelemben nem méltó Istenemhez? Hajlandó vagyok elhagyni mindazt, amivel szégyent hozok Istenem nevére?

Egyre gyakrabban kell szembenéznünk azzal a jelenséggel, hogy azok is, akik azt mondják, hogy hisznek Istenben, nem akarnak szembenézni az Ő igaz mivoltával. Ez a kísértés ránk is leselkedik. Meg akarjuk nyugtatni magunkat abban a tévhitben, hogy nem kell annyira komolyan venni az Urat, ahogy Igéjében kijelenti magát nekünk. Sokan úgy akarják elkerülni Isten Igéjének világos útmutatását, hogy azt mondják: nem értik az ígét, hiába is olvassák, imádkozni nem tudnak, pedig sok más tevékenységben nyilvánvaló, mennyire okosan és jól tudnak beszélni és munkálkodni.

Tanulságunkra szolgálhat egy rövid történet, mely arról szól, hogy egy házaspár mennyire örvendett, amikor legkisebb gyermekük elkezdett csúnya szavakat mondani és káromkodni. Úgy vélték, hogy ez a fejlődés jele. Mindezt látta egy istenfélő ember, aki így szólt a szülőkhöz: Nagyon szépen ki tudja mondani gyermeketek a csúnya szavakat, de vajon tud-e imádkozni? Megtanítottátok őt imádkozni? Túl kicsi ahhoz, hogy imádkozzon – válaszolták a szülők. Mennyire ferde és fonák hozzáállás! Vigyázzunk, nehogy ránk is az legyen jellemző, hogy amikor Istennek kell engedelmeskedni, amikor az Ő akaratát kellene cselekedni, akkor kicsiknek, gyengéknek és tehetetleneknek érezzük magunkat, de tele erővel és ötletességgel, amikor önmagunk bűnös kívánsága szerrint járunk.

Mindannyian érzékenyek vagyunk emberi méltóságunkra, elvárjuk embertársainktól, hogy tiszteljenek bennünket. Mély felháborodást idéz elő bennünk az, ha valaki annak ellenére, hogy ismeri életmódunkat, elvárásainkat, szándékosan azok ellen cselekszik. De örömmel tölt el, ha szeretettel és tisztelettel figyelembe veszik elvárásainkat.

Istennek is vannak elvárásai velünk szemben, nála rend van, és rendet, engedelmeséget szeretne látni nálunk. Megmondotta egykor a választott népnek, s azóta sokaknak, és nekünk is, hogy mi kedves előtte, de azt is, hogy mit ne tegyünk. Ugye érezzük, hogy nemcsak Izráel fiai követtek el gonosz dolgokat, nemcsak ők tették azt, amiről megmondta, hogy ne tegyék, és nemcsak ők bosszantották mindezzel az Urat? Ha igyekszünk megismerni önmagunkat úgy, hogy az Ige tükrébe nézünk, akkor őszintén megvalljuk, hogy mi is követtünk el gonosz dolgokat, amikor szembeszegültünk Isten akaratával, vagy amikor cselekedhettük volna a jót, volt rá alkalom és lehetőség, de nem tettük. Mi több, felismerjük, hogy a mi erőnk nem elég ahhoz, hogy az Ő akarata szerint éljünk. A mi erőnkől csak arra telik, amire egykor Izráel fiainak, hogy engedetlenségünkkel bosszantsuk az Urat. Jó tudni és megerősödni abban a hitben, hogy amikor Isten felszólít a megtérésre, akkor Ő maga akar erőt adni, hogy elfordulva a gonoszról sokféle útjától, éljünk az Ő parancsolatai szerint.

Számunkra nagy többletet jelent és egyetlen megoldást Krisztus Urunk golgotai győzelme. Ha vágyakozunk elhagyni bűneinket, akkor álljon előttünk vigasztalásul és bátorításul az énekíró bizonyágtétele: *Vágyol-e elhagyni bűneidet? Az Úr vériben van nagy erő. Vágyol-e győzni a Sátán felett? E vérben csodás az erő. Van erő, van, csodás erő van Jézusunk vériben, Van erő, van, csodás erő van Jézus drága, szent vériben!* (Hallelujah 209)

Negatív örökségünk: Isten ellen lázadó bűnös természetünk, az engedetlenségre való hajlamunk. A negatív örökség mellett azonban van egy pozitív örökségünk Krisztus

Urunk áldozata, érettük kifolyt drága vére, a bűn, halál és Sátán fölötti győzelme. Áldott örökség, mely minden nap az istentisztelet medrébe terelgeti gondolatainkat, szavainkat cselekedeteinket, egész életünket. Imádkozunk azért, hogy így legyen nálunk, családjunkban, gyülekezetünkben, egyházunkban. Ámen.

A kettős életmód

Alapige: 2Királyok 17,38–41

Ezékiasznak nemcsak a negatív örökséggel kellett annak idején szembenéznie, hanem a kettős életmóddal is. Micsoda alattomosággal, hamissággal és tökéletes képmutatással súgta egykor és súgja most is az ördög: féljed az Urat, de tiszteld bálványaidat is.

Olyan világban élünk, ahol túl sok mindenre kell figyelnünk. Így elmaradhatatlan a határidőnaplók és jegyzetőmbök használata, hogy ne felejtünk el fontos dolgokat, eseményeket. Azok is, akik rendre, rendszerességre törekszünk, azt tapasztaljuk, hogy megfeledekszünk, vagy teljesen elfelejtünk fontos dolgokat. Tapasztaljuk, hogy feledékenységünkkel saját magunkat, szeretteinket, embertársainkat hátrányos helyzetbe juttatjuk, netalán éppen kárt is vallunk.

Testvéreim, a lelkiek területén is törekednünk kell a rendre és rendszerességre, mert régen és most egyaránt Istenről, a vele való szövetségről feledkezik meg leghamarabb az ember. Figyelmeztet bennünket az ige: „Ne feledkeztek el a szövetségről, melyet veletek kötöttem...”, mert Izráel akkor került hátrányos helyzetbe a körülötte élő népekkel szemben és akkor vallotta a legnagyobb kárt, amikor megfeledkezett Istenről és a Vele való szövetségről.

Támadásoknak, próbáknak, kísértéseknek vagyunk a céltáblái naponta, de nem ez a legnagyobb baj, hiszen mindezekben számíthatunk Isten segítségére. A nagy baj ott kezdődik, amikor megfeledekszünk az Úrról, az Ő ígéreteiről, mert a próbákban és kísértésekben egyedül maradunk. A legnagyobb hátrány és a legnagyobb kár akkor következik be egy ember életében, amikor már nem számol Isten szeretetével, bűnbocsátó kegyelmével és segítségével.

Imádkozunk azért, hogy ne feledkezzünk meg mindarról, amit érettünk tett Isten. Hogy legyen mindig előttünk az új szövetségnek a drága ára, Krisztus Urunk szenvedése és golgotai keresztthalála. Drága ez a szövetség, emlékezzünk reá és adjunk hálát érte!

A bálványok, az idegen istenek akkor kezdenek fontos szerepet játszani, amikor megfeledekszünk a szövetségről. Nagyon érdekes az, hogy nem Istenről feledkeztek meg, hanem a szövetségről. Istenről nem feledkeztek meg, de már nem úgy tisztelték, ahogy Ő kérte azt. Ma is nagyon sok ember nem arról feledkezett meg, hogy létezik Isten, hanem a szövetségről, ami szabályozza a Vele való kapcsolatot.

Nemrég olvastam az egyik újságban, hogy egy jósnő, aki kuruzslással, varázslással, gyógyítással és halottidézéssel foglalkozik, úgy hirdeti szolgáltatásait, hogy azt mondja, mindezeket Isten segítségével teszi. Ez a jósnő nem feledkezett meg Istenről, csak éppen a szövetségről feledkezett meg és nem tudja, hogy Isten előtt mind utálatos az, amit ő tesz, mert nem lehet Istent akárhogy tisztelni, vagy akárhogy segítségül hívni. A Biblia igazít el, mutat utat és tanít mindezekre. Figyeljünk Isten szavára, hogy úgy tudjuk tisztelni Őt, ahogy az kedves Neki, és ne tulajdonítsunk Neki olyan dolgokat, melyek utálatosak előtte.

Alattomos, megtévesztő, sátáni tervre utal mindaz, ami arról szól, hogy lehet az Urat és bálványainkat is tisztelni. A kettős életmód ma is komoly kísértést jelent. Naponta szembe kell nézzünk a modern bálványok kínálatával. Csendességünkben fordítsunk

egy kevés időt arra, hogy nézzük meg, mily nagy teret hódított a pénz uralma a mai ember életében. Kérdezzük meg önmagunktól: nálunk a szolga, vagy az uralkodó szerepét tölti be? Egyre erkölcselenebb sokaknál az életvitel és a szórakozás. A tisztátalan beszédet a felnőttek, fiatalok, sőt a gyermekek túlnyomó többsége nem tekinti bűnnek. Hogyan gondolkodunk mindezekkel kapcsolatban? Milyen a hozzáállásunk? Modern bálványok, melyek észrevétlenül akarnak betolakodni az életünkbe.

Egy lelkipásztor mesélte, hogy a két világháború között, az édesapja fogadott egy szolgát, aki jónak, becstületesnek és szorgalmasnak bizonyult. A családból mindenki meg volt vele elégedve. Egy reggel azonban nagyon határozottan a következőket mondta: „Ebben a házban mindenki parancsol! Én nem tudok tíz gazdának szolgálni; én egy gazdához szegődtem. Ott, ahol mindenki parancsol, én nem tudok dolgozni és szolgálni!” A szolga fel volt háborodva, és igaza volt. Én pedig arra gondolok – fűzte hozzá a lelkipásztor –, hogy a mi szolgánk lelkiekben is csak egy úrra hallgatott? Ilyen az ember, felháborodik, ha többen parancsolnak neki, de nem háborodik fel, ha a szenvedélyek uralkodnak fölötte. A bűnös kívánságoknak engedelmeskedik, mint egy jó és alázatos szolga. Érdemes őszintén átgondolni Megváltónk tanítását: *Senki sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti.* (Mt 6,24) Legyen egy Gazdánk, egy Urunk. Az, akinek egyedül joga van életünk felett, mert megváltott a bűn és a Sátán minden hatalmától, és meg tud őrizni, hogy mennyei Atyánk akarata nélkül még egy hajszál se essen le a fejünkről (HK 1.).

Nagyon veszélyes a megosztottság, a kétfelé sántikálás (1Kir 18,21), mert ámitjuk önmagunkat, és félrevezetjük utódainkat, hiszen a hit dolgaiban nincs ún. „arany középút”. Az engedetlenség legmegtévesztőbb formája, amikor a kettős életmóddal nyugtatjuk meg lelkiismeretünket és nyújtunk rossz példát gyermekeinknek.

Mai igénk utolsó üzenete egy szomorú örökségről számol be nekünk: a fiak és az unokák ugyanúgy „féltek... az Urat, de tisztelték bálványaikat is.” Hagyhattak volna boldog örökséget utódaiknak, ha csak az Urat szolgálták volna. Jó tudni, hogy nemcsak anyagiakat és szép emlékeket hagyunk gyermekeinkre, unokáinkra, hanem lelkieket is. És nem mindegy, hogy mit látnak rajtunk és nálunk, hogy mit tanulnak tőlünk. Törekedjünk az engedelmességre, a tiszta beszédre és életvitelre, és mondjuk is el gyermekeinknek, unokáinknak, hogy azért élünk így, mert bízunk az Úrban és Neki szeretnénk szolgálni. Vigyázzunk, hogy ne a kétfelé sántikálás szomorú örökségét hagyjuk utódainkra, hanem az Úr szolgálatának áldott és boldog örökségét. Ne felejtjük el, olyan Istenünk van, aki nem osztozik a bálványokkal! Ámen.

Amit helyesnek lát az Úr

Alapige: 2Királyok 18,3–7a

Júda és Izráel királyai közül nagyon sokan gonoszsággal és istentelenséggel tűntek ki, de voltak olyanok is, akik istenfélelemmel, engedelmességgel és a jó cselekvésével írták be nevüket a történelembe. Mai igénk az Ószövetség egyik kiemelkedő alakját mutatja be nekünk, Ezékiás királyt, aki uralkodásának legfontosabb célkitűzését abban látta, hogy elkezdje azt a reformátori munkát, melynek eredményeként a választott nép újra istentisztelő néppé formálódik.

Ezékiás nem képmutató erkölcsprédikátor volt, aki mondja, s ha kell parancsolja, hogy kinek mit kell tennie, hanem *...azt tette, amit helyesnek lát az Úr...* Manapság egyre több olyan vezető embert lehet látni, aki felállítja a mércét, a törvényt, mondja, hogy másoknak hogyan kell élnünk, de saját maga részére nem tartja érvényesnek

mindazt, ő kivételt képez. Nem így Ezékiás, aki Isten parancsait mindenekelőtt önmagára alkalmazta: „...tette, amit helyesnek lát az Úr...”

Aki úgy él, ahogy helyesnek látja az Úr, az mások életére is úgy tud hatni, hogy kezdjenek el azon gondolkodni: mégis van értelme az istenfélő életnek.

Az igazi reformáció mindenekelőtt azt jelenti, hogy én, az igehirdető és te, az igehallgató azt teszem, teszed, tesszük, amit helyesnek lát az Úr. És tesszük azzal a hittel és reménységgel, hogy Isten elvégzi a jó munkát mindazokban, akik ezt látják.

Tegnap este hallottuk, hogy milyen következményekkel jár, ha megfélemedezünk a szövetségről, és a kettős életmód mennyire megtermi rossz gyümölcsseit generációkon keresztül. Jó végre egy pozitív példára figyelni, egy olyan emberre, akinek legjobb tulajdonsága az volt, hogy bízott az Úrban.

Ezékiás istenfélelme, engedelmesége, az Úrba vetett bizalma és egész élete csoda, mert egy negatív örökséggel rendelkező ember és király. Ő is – mint sokan mások – egy nagy hátránnyal indult, hiszen édesapja *...nem azt tette, amit ősatyja, Dávid, amit helyesnek lát Istene, az Úr, hanem Izráel királyainak az útján járt, sőt még a fiát is elégette áldozatul, azoknak a népeknek az utálatos szokása szerint, amelyeket kiűzött az Úr Izráel fiai elől.* (2Kir 16,2b–3). Ezékiás élete példa arra, hogy Isten kegyelme nincs emberi korlátok közé zárva. Annak ellenére, hogy a rossz példát látva nőtt fel, Isten mégis elvégezte benne azt, hogy engedelmes eszköze lehessen, aki fellép a kettős életmód ellen és úgy cselekszik, ahogy kedves Isten előtt.

Mindenképpen mély nyomokat hagynak bennünk a gyermekkori emlékek, a jó is, a rossz is. A családi szokások, amit láttunk, hallottunk szüleinktől, ahogy felnőttünk, végigkísérnek egész életutunkon. De jó tudni, hogy Isten a múltunkat kézben tartja, az sem választhat el Tőle. Múltunktól függetlenül szolgálhatjuk őt és lehetünk eszközök az Ő kezében.

Néhány éve gyülekezetünkbe költözött egy asszony, akinek elmondtam, hogy milyen alkalmakat látogathat, ugyanakkor hívtam a közösségbe. Ő azt válaszolta, hogy gyerek- és ifjúkorában nem szokta meg a templomba járást, és ne vegyem rossz néven, de ő nem fog eljönni se bibliaóra, se istentiszteletre, csak nagyobb ünnepekkor. Be is tartja a szavát, nem látogatja gyülekezetünk alkalmait. Elgondolkodtam rajta, hogy nem is az a legnagyobb baj, hogy ilyen múlttal rendelkezik ez az asszony, hanem inkább az, hogy nem akar szakítani mindazzal, ami múltjából bűnként maradt meg, sőt inkább ragaszkodik hozzá. Bizonyára nem ő az egyetlen, mindannyiunkat kísért valami bűnös szokás, amit gyerek-, vagy ifjúkorunkból hozunk magunkkal. De lehet változtatni, lehet Urunk kegyelméből mindenben újat kezdeni!

Kedves testvéreim, Ezékiás élete arra mutat, hogy nincs olyan elrontott nevelés és nincs olyan bűnös szokás, ami végérvényesen fogva tarthatná az életedet, mert szabadító Urunk van, aki átformálhat, hogy bízzál Benne, ragaszkodjál Hozzá és azt tedd, amit Ő helyesnek talál. Kérd ezt Tőle!

Láttuk, milyen következményekkel jár a megosztott élet, a kétfelé sántikálás. Most nézzük meg, milyen gyümölcsöket hoz az engedelmes, Istenben bízó élet! Ezékiás megszüntette azokat az eszközöket és lehetőségeket, melyek bűnre vitték a népet és a kettős életmódra csábították. Mondhatnánk így is: felvette a harcot a bűn minden formájával. Nem tűrte meg a bűnt sem a maga életében, sem környezetében, hanem igyekezett megszabadulni mindattól, ami nem volt kedves Isten előtt. Ha Istenben bízó és engedelmes életet akarunk élni, akkor komoly harcot kell folytatnunk bűneinkkel, azzal a hittel, hogy ebben a harcban Ő van segítségünkre, és Ő vezet győzelemre.

Az áldozóhalmok, szent oszlopok és szent fák könnyen fontos helyre kerültek a választott nép életében. Egyfelől kényelmessé tették a vallásos életvitelt, mert nem kellett

Jeruzsálemben menni annak gyakorlása érdekében, másfelől kedvük szerint tisztelhetek idegen isteneket is.

Nemcsak a rohanás, hanem az is jellemző világunkra és életünkre, hogy szeretünk mindent megtenni kényelmünkért. Sokszor azért rohanunk, hogy kényelmesebbé tegyük szabadidőnket, s ugyanakkor megteremtjük a lehetőséget, hogy kedvünk szerint töltsük azt. Mindezek alapján figyeljünk most a kényelemre és a kedvtelésre és nézzük meg, milyen veszélyt hordoznak magukban. A kényelem, ami önmagában nem baj, de ha kényelmességünk miatt marad el a közösség ápolása, az igeolvasás és imádság, vagy a szeretetszolgálat, akkor a kényelem bűnné válik. A kedvtelésünk igen nagy úr lehet, el egyszerűen addig, hogy már nem fontos sem Isten, sem a másik ember, csak az, amiben mi leljük kedvünket, örömeinket.

A rézkígyó fontos eszköz volt Isten kezében a vándorlás során, de elveszítette létjogosultságát, amikor nem csupán azt a szerepet töltötte be, hogy emlékeztessen Isten szabadító kegyelmére, hanem Isten helyére lépett. Itt látjuk, hogy az Isten által adott eszközök is elveszíthetik rendeltetésüket, ha a Tőle elszakadt ember babonás, vagy éppen modern hozzáállása bálványt készít belőlük. A rézkígyó története elénk tárja, hogy mennyire hajlamos az ember Isten helyett, vagy mellette valami mást tartani istennek és bizalmát abba helyezni (HK 95.). Ezért Ezékiás *...darabokra törette a rézkígyót, amelyet Mózes készített, mert Izráel fiai mindaddig annak tömjéneztek... (4.)*

Mekkora lelki erőre volt szüksége Ezékiásnak, hogy a rézkígyót darabokra töresse, hiszen könnyen istenellenes cselekedettel vádolhatták, talán vádolták is. Mert összemósdtak a határok, a tárgyaknak isteni erőket tulajdonítottak. Mivel Isten adta a rézkígyót, ezért istent tiszteltek benne.

A lelki és testi erő egyaránt abból származott, hogy Ezékiás ragaszkodott az Úrhoz. A kilátástalanságban – hiszen nem tudta előre, hogy mennyire lesz sikeres intézkedése – Istenre tudta bízni önmagát és munkáját, valamint a reformáció kimenetelét. Ma is lehet ragaszkodni az Úrhoz, rá lehet bízni istenfélő munkánk kimenetelét, a kilátástalanságban is tőle kérhetjük a vezetést, az erőt, a kitartást. Ragaszkodjunk az Úrhoz, hogy felismerjük a bűnt még akkor is, ha az egy kegyes álarc mögött húzódik meg! Ámen.

A bizalom

Alapige: 2Királyok 18,19–22

Manapság gyakran elhangzik sokak ajkáról, hogy „bízok magamban”, vagy egyes sportolók fontos mérkőzések vagy versenyek előtt így nyilatkoznak: „bízunk magunkban, bízunk a csapatban, bízunk a csapat szellemében”. Sokan – miközben egy terv megvalósításán gondolkodnak – így fogalmaznak: „bízom benne” Miben? Egy személytelen eszmében, tervben, vagy egy emberi elképzelésben? Igen, mindegyre képes az ember, hogy a saját terveit és elképzeléseit Isten fölé helyezze. Továbbá meglepő, hogy az ember mennyire tud önmagában bízni, a maga erejében, ügyességében, képességeiben, társaiban, azokban, akikre úgy gondolja: számíthat. Az is meglepő, hogy mindezek ellenére mégis hányszor csalódik önmagában és azokban, akikben nagyon bízott.

Bízni, utána kudarcot vallani, csalódní – ez ismétlődik meg, ki tudja hányszor, nálunk és másoknál az élet során. Tehát nagyon aktuális az a két kérdés, ami egy pogány ember ajkáról hangzott el: „Miben bízol? Kiben bíztál...?”

Amikor terveink megvalósulnak, és úgy tapasztaljuk, hogy sikeresen hajtjuk végre a ránk bízott feladatokat, vagy kisebb-nagyobb nehézségeket megoldunk, akkor olyan könnyen tudunk a bizalomról beszélni.

A hívő ember hálát ad Isten segítségéért, és megemlíti azokat is, akiken keresztül segített rajta az Úr, a hitetlen magáról és nagyszerű barátairól áradozik, hogy megérte bízni bennük.

A gondok ott kezdődnek, amikor úgy érezzük, hogy fölénk kerekedtek a nehézségek, kicsúszott a kezünkől az események irányítása. Ilyenkor derül ki, hogy kiben bízunk, és kiben bízhatunk. Mert nem mindig bízhatunk abban, akiben bízunk, hiszen sokszor a legnagyobb szükségben hagynak el emberek, akikben bízunk és akikre számítottunk. Ilyenkor dőlnek össze terveink és elképzeléseink, mint a kártyavár. Készerű tapasztalatok ezek, de megtanítanak jobban bízni Abban, Akiben nem csalatkozunk.

A próbák ideje, a nehéz időszakok lehetőséget nyújtanak az önvizsgálatra, a hitben való megerősödére vagy a megfutamodásra, a hitetlen embert pedig hitre vezethetik, vagy pedig megkeményítik hitetlenségében.

Ezékias királynak szembesülni kellett a nyers valósággal, hogy Egyiptomban és saját hadseregének erejében – vagyis emberekben – nem bízhat, s ugyanakkor azzal is, hogy most neki halálosan komolyan kell vennie azt, hogy az Úrban bízik.

Az asszír király kincstárnoka teszi fel a kérdést: Miben bízol? Kiben bízta...? S ez még közelebb viszi Ezékiaszt Ahhoz, Akiben bízott. Amikor próbára tétetik a hitünk, az Istenbe vetett bizalmunk, akkor mondjuk az énekíróval együtt: *Az élet száz veszély. Én lelkem, mégse félj, Mig ő hord karjain, hű Mestered! Elhagynak emberek. Mit árt, ha ő veled? Töröld le könnyedet: Jézus szeret.* (MRE 449,2) Minden gonoszság és emberi ellenségeskedés ellenére, nekünk nem megfutamodnunk kell és nem Isten hűségét kell kétségbe vonnunk, hanem megerősödnünk. Jó nekünk újra meg újra tudatosítani önmagunkkal, hogy van, Akiben bízunk, mert az Ő szeretetére mindig számíthatunk.

Az asszírok értesültek arról, hogy mi történt Júdában, hogy Ezékias megszüntette az áldozóhalmokat és az oltárokat, és a kincstárnok véleménye szerint ezzel felbosszantotta az Urat, mert ezeken a helyeken országszerte tisztelték őt. Nem tudták, hogy Ezékias Isten parancsainak engedelmeskedve cselekedett, nem pedig tiszteletlenségből. Ezékias cselekedeteinek elment a híre, s akik hallották, egy képet alkottak róla.

Van, amikor minden jó szándékunk és helyes igyekezetünk ellenére egyes emberek mégis rossz képet alkotnak rólunk. Látjuk mai igénkben, hogy nem az a mérvadó, hogy milyen képet alkotnak rólunk egyes emberek, hanem az, hogy mi vezet bennünket cselekedeteink során.

Ezékiaszt az vezette, hogy mit lát helyesnek az Úr. Nem az vezette, hogy milyen véleményt alkot róla AsszírIA királya, vagy éppen azok, akik Izráelben szívesen használták az áldozóhalmokat. Kérjük Istent, hogy vezessen bennünket minden cselekedetünk során, hogy azt tudjuk tenni, amit Ő lát helyesnek.

Nem csak a hatalommal rendelkező ember lehet büszke és gögös. A bűnbeesés óta minden ember szívében – a miénkben is – ott van a büszkeség csirája. A hatalommal rendelkező ember számára azonban több lehetőség adódik, hogy göggel, büszkeséggel viszonyuljon másokhoz. Ne feledkezzünk meg arról, hogy büszkeségével az ember mindig a többiek fölé képzeli és helyezi magát, de attól sem riad vissza, hogy Istent káromolja.

A büszkeség és önteltség tetőfoka az, amikor valaki Istennel szembe, sőt Isten fölé helyezi magát. AsszírIA királya az Urat is a tehetetlen bálványok közé sorolta, és kétségbe vonta hatalmát, amikor föltette a kérdést: *...az Úr megmentheti-e kezemből Jeruzsálemet?* (35.) Ma is minden istenkáromló szó vagy istenellenes magatartás arról beszél, hogy sokan úgy vélik: Isten tehetetlen. Minden büszke, öntelt és istenkáromló ember saját maga fogja megtapasztalni: Isten mindenható, aki nem hagyja büntetés nélkül

azt, aki az ő nevét hiába kimondja (2Móz 20,7). Most azonban hosszan tűr, hogy az istenkáromló ember is megtérjen, és bűnbocsánatot, kegyelmet nyerjen.

A bennünk levő büszkeséget is megítéli Isten ezen az estén. Nézzünk szembe a büszkeség bűnével, hogy a szelid és alázatos szívű Mester hű követői lehessünk! Büszkén nem lehet őt követni, csak alázattal és a Szentírásra támaszkodva.

Igénk utolsó üzenete arról szól, hogy a reformátor Ezékiás király nem volt megalkuvó. Amit Isten látott helyesnek, azt cselekedte és arra intett másokat is. Mi több ennél, amennyire rajta és az ő királyi hatalmán múlt, elvette azokat a lehetőségeket, hogy az emberek bálványokat tiszteljenek.

A megalkuvás lehetősége mind a mai napig ott van az Istenre figyelő ember életében. Oly sokszor hiányzik belőlünk az ezékiási határozottság: csak Isten szava szerint tenni mindent, még akkor is, ha az hátrányokkal jár. Akkor is, ha netalán mások gúnyos mosolyát, megjegyzését idézi elő.

Nincs nekünk királyi hatalmunk, de ránk bízott egy kicsi közösség, a családjunk. Van szülői irányító, oktató szavunk, és kellene legyen határozott apai és anyai hozzáállásunk, hogy házuk népe az Úrnak és csakis neki szolgáljon. Mit látunk mégis manapság? Hogy istenfélő szülők megalkuvó hozzáállással engedik kiskorú gyermekeiket a mai modern bálványoknak szolgálni. Ma már sok családban a gyermekek uralkodnak szüleik felett, valahogy azt engedve körvonalazódni, hogy a szülő nem irányító, nevelői szerepet tölt be, hanem arra való, hogy a gyermek kedvteléseit kiszolgálja. Nemrég gyülekezetünk egyik presbitere így fogalmazott: „jaj annak a szülőnek, aki nem teljesíti gyermeke(i) kívánságát”. Szomorú megállapítás ez. Újraértékelteni velünk mindazt, amit a ránk bízottak kicsi közösségében eddig tettünk és teszünk.

Ezékiás példáján keresztül biztat az ige arra, hogy ne legyünk megalkuvók ott, ahol Isten világosan kijelenti, hogy mi a tennivalónk. Ámen.

A reménység az első

Alapige: 2Királyok 19,1–7

Az életbevágó, nagy kérdéseket és gondokat először a magunk ügyességével, utána emberek segítségével akarjuk megoldani. Sok esetben, amikor „minden kötél szakad”, akkor keressük az Urat. Ezékiás király követendő példa számunkra, mert alázattal, bűnbánattal mindenekelőtt Istennél keresi a megoldást. Érdemes odafigyelni a sorrendre, ami előttünk áll: amikor Ezékiás meghallotta mindazt, amit az Asszír király kincstárnoka mondott, „...megszaggatta ruháját, zsákruhát öltött, és bement az Úr házába”, és csak azután küldött Ézsaiás prófétához. Még akkor is, ha Ézsaiás próféta, Isten embere, aki teljes életével az Ő szolgálatában áll, Ezékiás először ő maga megy Isten elé bánatával és aggodalmával. Kitarja szívét az Úr előtt, és utána küld követeket a prófétához, akit arra kér, hogy imádkozzon a meglévő maradékért. Ezékiás számára Isten a reménység első számú letéteményese.

Ne cseréljük fel mi sem a sorrendet, amikor bajban vagyunk – és máskor sem –, hanem forduljunk őszinte szívvel és bizalommal az Úrhoz, hogy megtapasztalhassuk szabadítását! Isten nem utolsó reménységünk, hanem első reménység a mi számunkra. Ott, ahol igazi reformáció van, Isten az első reménység az egyén, a család, a gyülekezet számára.

Lelkipásztori szolgálatom ideje alatt nem egyszer találkoztam már azzal, hogy vannak olyan gyülekezeti tagok, akik ha bajban vannak, szívesen veszik, ha a gyülekezeti közösségben imádkoznak értük. És vannak olyanok, akik kérik, hogy imádkozzanak értük, de ők maguk nem jönnek el a közösségbe.

Néhány éve történt, hogy egy szombat este találkoztam egy fiatalasszonnyal, akiről tudtam, hogy következő héten műtétre készül. A rövid beszélgetés végén arra kért, hogy vasárnap az istentiszteleten imádkozzunk érte. Bátorítottam, vigasztaltam, és amikor elkészöntem, elmondtam, hogy akkor várom őt és férjét, valamint gyermekeit, hogy együtt imádkozzunk gyógyulásért, a műtét jó kimeneteléért. Ledöbbsentett a válasza: „Én nem tudok elmenni a templomba, mert készülnöm kell. Főzni is kellene néhány napra. A férjem is foglalt.” És következő nap nem jött el senki a családból istentiszteletre. Sajnos, nem ő az egyetlen. Sokan élnek így, sokan szeretnék Isten segítségét és áldásait, de nekik nincs idejük imádkozni, ígét olvasni és istentiszteletre járni.

Amikor veszélybe sodródik életünk vagy szereteteink élete, megjeddünk, aggodalmaskodunk, félelem tölt el. Mindez természetes, csak éppen arról nem kell megfeledkeznünk, hogy nem a félelem lelkét adta nekünk Isten. Természetes addig, amíg nem a félelem és aggodalom uralkodik rajtunk. Mai ígénk elének tárja, hogy melyik a járható út a hívő ember számára. Ezékiás megjedd, de nem esett kétségbe, hanem alázattal, bűnbánattal, őszinte szívvel Isten elé vitte önmaga és népe ügyét. Követői által megkeresi Ézsaiás prófétát, elmondja a bajt, de a szívében levő reménységet is, utána pedig kéri, hogy imádkozzon a meglévő maradékért.

Íme, ezt kell nekünk is tennünk aggodalmaink, félelmeink és gondjaink közepette. Mivel mi vagyunk a legközelebbi érintettek, nekünk kell alázattal és bűnbánattal Isten elé vinnünk kérésünket, s csak utána kérni emberi tanácsot és segítséget. Ha van olyan ember, lelkigondozó, vagy Istenre figyelő és ugyanakkor megbízható barátunk, akkor kérhetjük, hogy imádkozzon érettünk. Mondjuk el neki aggodalmunk, félelmünk okát, a bajt, amiben vagyunk, de ugyanakkor a reménységet is, ami a szívében van.

Sokszor kevés a bennünk levő reménység, de ne feledkezzünk meg arról, hogy az Ezékiásé sem volt túl nagy, hiszen ezt mondta: „Talán meghallja Istened, az Úr...” Azt a kevés reménységet, ami a szívében van, nem hagyja kihalni, hanem épít reá, mert tudja, hogy nem önmagára, hanem Isten szavára, ígéretére számíthat akkor is, amikor az emberi lehetőségek kimerültek. Sokszor a saját magunk által látott és elképzelt lehetőségekkel együtt a reménységünk is kimerül, éppen ezért engedjük, hogy meggyőzzön az ige, hogy Isten ott is tud segíteni, ahol az ember ereje és bölcsessége csődöt mondott.

A reformátor Ezékiás közvetlen munkatársai – Eljákim, a palota felügyelője, Sebna kancellár és a papok vénei – ugyanúgy, mint Ezékiás, bűneikből megtért emberek voltak, akik nem csupán a király, hanem Isten szolgálatában álltak. Ezekre az emberekre rá lehetett bízni az ilyen nemes, sőt szent szolgálatot, hogy elmenjenek Ézsaiás prófétához. Mennyire nagy áldás volt Ezékiás számára, hogy azok, akik az ország vezetésében közvetlen munkatársai voltak, ugyanazt a célt szolgálták: Isten tiszteletét és az Isten szerinti reformok végrehajtását.

Abban, ahogy kialakult a vezetői réteg, bizonyára Ezékiásnak nagy szerepe volt. Bizonyára nem nézte tétlenül, hogyan áll össze azok közössége, akik majd fontos döntéseket hoznak az ország kormányzásában, hanem igyekezett olyan istenfélő emberekkel körülvenni magát, akik szívvel-lélekkel Isten dicsőségét és a nép javát tartották fontosnak.

Felelősek vagyunk azért, hogy kiket engedünk nagyon közel magunkhoz, hogy kikkel vesszük körül magunkat, hogy kiknek a segítségére támaszkodunk, kiktől kérünk tanácsot, és tanácsstalanságunkban kikre hallgatunk.

Amennyiben eredményes istenfélő, keresztyén életet akarunk élni, akkor keressük azok közösségét, akiknek ugyanilyen céljaik vannak. Igyekezzünk azokkal körülvenni magunkat, azokkal tanácskozni és azok véleményét kikérni – amikor arra szükség van –, akik számára az Isten tisztelete nincs bezárva a templom falai közé. Figyeljünk azokra,

akik munkáikat vagy üzleti ügyeiket istenfélelemmel, becsületességgel igyekeznek intézni. Az ilyen közösségeken, kapcsolatokon Isten áldása van, még akkor is, ha sokszor úgy néz ki emberileg, hogy anyagilag hátrányba kerül az ilyen ember. Ha ezt az utat választjuk, akkor minden földi, emberi és anyagi hátrányban ott kínálkozik az imádság áldott és nagy lehetősége.

Isten Ézsaiás prófétán keresztül válaszolt az őszinte imádságra. Itt lett nyilvánvaló, hogy Ezékiás nem reménykedett hiába. Hogy az első reménység áldást hozó reménység, megoldást hozó reménység. Hiszen Isten kezében tartja és irányítja az eseményeket, és a gúnyolódó, büszke és öntelt pogány király életével is Ő rendelkezik. Megnyugtató és reményteljes az üzenet, de nemcsak Ezékiás számára, hanem mindannyiunk részére, mert Isten ma is meghallgatja az őszinte imádságokat, ma is kezében tartja mindazt, amit látunk és azt is, amit nem látunk. Rendelkezik a mi életünkkel, és azokéval is, akik nem Reá figyelnek.

Adjunk hálát azért, hogy Isten ma is szól hozzánk, bátorított, figyelmeztetett és újra ígéreteire irányította figyelmünket. Kérjünk Tőle naponta őszinte szívet, hogy Neki tudjuk szentelni életünket. Ámen.

A kísértés

Alapige: 2Királyok 19,14–20

Újra az Úr házában látjuk Ezékiást. Nagyon szerethette ez az ember az Isten házát, ezért keres ott menedéket, oltalmat, megnyugvást és ugyanakkor megoldást is a veszélyhelyzetben. Szerette Isten házát, mert szerette magát Istent. Ugyanazt a szeretetet látjuk Ezékiásnál, mint egyik elődjénél, az Isten szíve szerinti királynál, Dávidnál, aki így fogalmazott: „Uram, szeretem házatad, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét.” (Zsolt 26,8) Mintha szó szerint látnánk azt, amit a zsoltáríró vallomásként mond el.

A mai ember olyan sok mindenre, tárgyakra és személyekre egyaránt kimondja, hogy szereti azokat, sőt manapság sokan úgy fokozzák mindezt, hogy azt mondják: „imádom” Gyakran már gyermekeknél is lehet hallani, hogy „imádják” a kedvenc állatukat, ételüket, játékaikat. Nyilván mindezt a felnőttektől hallják. Milyen szomorú, hogy az imádni szót – még akkor is, ha formálisan, szokásból –, amit egyedül a Szentháromság Istennel kapcsolatban kellene használnunk, sokan mulandó dolgokkal kapcsolatban mondják – mondjuk ki. Miért lehet olyan ritkán hallani, hogy: „szeretem Istent, vagy imádom az Urat”? Talán azért, mert a mai világ előtt szégyen mindezt kimondani? Vagy azért, mert kihűlt, vagy nincs ott a szívünkben az Isten iránti szeretet?

Manapság nem szégyen, sőt menő, divatos azt mondani, hogy imádom a tárgyat vagy személyt, akit kedvelek, szeretek, de szégyen kimondani, hogy imádom Istent, hogy szeretem azt a Krisztust, aki annyira szeretett, hogy vére árán megváltott.

Ne engedjük alattomosan belopakodni az életünkbe azt a gondolkodást, hozzáállást, amely megrabol bennünket azoktól a szavaktól (imádom, könyörgök...), melyek egyedül arra hivatottak, hogy Istenhez szóljunk általuk.

Az igazi, Isten szerinti reformáció az Isten házában, vagyis Isten közelségében indul el és bontakozik ki, Isten közelségében néz szembe az akadályokkal, és az Ő segítségével győzi le azokat. Az igazi reformáció mozgatórugója az Isten iránti szeretet, Isten helyes, ige szerinti tisztelete, imádata.

Tegnap este azt olvastuk, hogy az asszír király kincstárnokának büszke és fenyegető beszéde miatt ment be Ezékiás Isten házába. Most pedig azért, mert ugyanannak az asszír királynak a fenyegető levelét olvasta el. Az, aki megkeserítette a királyt felvonulásával, küldötteivel és büszke, támadásra való készségével, nem adja fel akkor sem, ami-

kor el kell mennie. Levél által igyekszik megfélemlíteni Ezékiást. Valószínű, hogy Szanhérib valahogyan értesült arról az üzenetről, amelyet Júda királya kapott Ézsaiástól, s amely szerint az Úr meg fogja szabadítani Jeruzsálemet az asszíroktól. Felszólítja Ezékiást, hogy ne higgyen a próféciának, még akkor sem, ha most az asszírok látszólag visszavonulnak. Újra dicsekedik győzelmeivel, semmibe veszi Isten hatalmát és kijelenti, hogy Jeruzsálem sem menekülhet meg.

Szanhérib munkájában, magatartásában túlmutat önmagán, arra, aki az emberek közötti békétlenség és háborúskodás mögött áll. A mi ellenségünk, az ördög módszereit fedezhetjük fel abban, ahogyan cselekszik. Mindenekelőtt azt látjuk, hogy nem adja fel akkor sem, amikor mennie kell, mert Etiópia királya háborúba indult ellene. A kísértő sem adja fel. Mindig számolnunk kell támadásaival, újabb meg újabb próbálkozásaival. Akkor is, ha győzünk egy-egy kísértés felett, tudnunk kell, hogy újra próbálkozik azzal, vagy valamilyen más kísértéssel.

Másodszor pedig Ezékiás hitét és Istenbe vetett bizalmát támadja. Ha sikerül aláásni hitét és bizalmát, akkor előbb-több győzni fog felette, mert feladja a harcot. A kísértő is ezt akarja elérni nálunk, hitünket és Istenbe vetett bizalmunkat akarja gyengíteni. Hányszor kísért az a gondolat, hogy talán nem szeret Isten, azért jutottunk valamilyen nehéz helyzetbe. Hányszor halljuk sokaktól, hogy ha Isten törődne ezzel a világgal, akkor mennyi mindent nem engedne meg. Ezek a gondolatok és vélemények hitünket és bizalmunkat támadják. Vigyázzunk, mit teszünk ezekkel a gondolatokkal és véleményekkel!

Ezékiás bevitte a levelet az Úr házába és kiterítette az Úr előtt. Nagyszerű tanítás rejlik ebben a mondatban. Ezékiás nem tanácskozik testtel és vérrel, ő az Úr elé viszi mindazt, ami őt és népét érinti. A kísértő gondolatokat, a hitet aláásó szavakat az Úr előtt teríti ki Ezékiás. Követendő példa ez számunkra. Ezt kell nekünk is tennünk: beszéljünk meg Istennel minden gondolatot, véleményt és cselekedetet, ami Isten hatalmát és irántunk való szeretetét akarja elhomályosítani.

Terítsünk ki mindent az Úr előtt: azt, hogy megbántottak, hogy becsaptak, hogy rágalmaztak, de azt is, ha mi éltünk vissza Isten és az emberek jóindulatával. Mondjuk el Neki azt is, mennyire vagyunk hajlamosak odafigyelni és teret adni életünkben a kísértő gondolatoknak, szavaknak és cselekedeteknek.

Ezékiás látja, amit nem lát Szanhérib. Szanhérib csak azt látja, amit egy pogány ember láthat, önmaga dicsőségét, nagyságát és nagyravágását. Csak azt látja, hogy Izrael Istene is besorolható a közönséges bálványok közé. Ezékiás hite által látja Isten nagyságát, az Ő dicsőségét, és látja, hogy a bálványok csak emberi kéz alkotásai. Érzi és látja, hogy mennyire rá van szorulva Istenre, az Ő védelmére, segítségére és szabadítására.

Mindezek után az a nagy kérdés, kedves testvéreim, hogy mit látunk mi? A dicsekvés, a gőg, a másik ember semmibe vétele arra mutatnak, hogy mennyire távol tud lenni valaki Istentől, hogy mennyire uralkodik benne az istentelen lelkület. Az alázat, valamint Isten akaratának a keresése pedig arra, hogy látjuk Isten dicsőségét, és azt szeretnénk, hogy mindazzal, amit teszünk, Őt dicsérjük és magasztaljuk.

Ezékiás kérésének középpontjában a szabadítás áll, de imádsága nem csak a szabadulást tartja szem előtt, hanem Isten dicsőségét és az Ő nevének hirdetését is. Vítathatatlan, hogy mennyire vágyakozik Ezékiás a szabadításra, de az is nyilvánvaló, hogy a szabadítással hirdetni akarja, hogy az Úr az egyedüli Isten. A szabadításért imádkozó király a Szabadítóra és a bűnből való szabadulásra irányítja figyelmünket. Az Úr az egyedüli Isten, aki Fiában, Jézus Krisztusban szabadítást akar adni minden bűnös em-

bernek. Bárcsak tudnánk nagyra értékelni a bűnből való szabadítást, s ugyanakkor hálát tudnánk adni érte.

Mai igénk is azzal fejeződik be, hogy Isten válaszol az őszinte imádságra: „Meghaltam, hogyan imádkoztál hozzám...” (20.) Soha ne feledkezzünk meg arra kérni az Urat, hogy tanítson minket imádkozni (Lk 11,1), mert az igazi imádság olyan beszélgetés Istennel, melyben nincsenek titkaink. Tudjuk: az életünk nyitott könyv előtte, mert Ő nemcsak azt látja és hallja, hogy imádkozunk, hanem azt is, *hogyan imádkozunk*. Ő a szívek és vesék vizsgálója, aki ma is válaszol azoknak, akik nyitott szívvel közelednek Hozzá. Ámen.

Csuka Zoltán

A megújulás dicsérete

Az ekléziát szüntelenül újítani kell,
s benne minden ekléziák magvát, az embert,
és annak minden intézményét.

A meg nem újulót belepi a por,
bedohosodik, és betokosodik,
bomlás indul meg benne és romlás,
kihül benne a fűtető élet,
elvész belőle a lényeg,
kikezdi lassan az enyészet.

Újulatok meg,
hirdette a forradalmi krisztusi példa,
s felröppent az első békés rakéta
az örökké mozgó, forró és megújuló égre.
S hiába a poklok minden visszahúzó kénye,
van, van az embernek diadalmas reménye.

Megújulunk, zengette Luther kalapácsa,
mikor kilencvenöt tételét
kiszögezte a wittenbergi vártemplom kapujára.
Megújulunk, zengetjük mi is szerte a világon,
mert győz az élet és az értelem,
túl minden halálon és butaságon,
mellyel szembeszállunk, s Lutherrel együtt mondjuk:

igen
itt állunk, másként nem tehetünk,
Isten legyen segítségünkre.
Ámen!

Prédikációk reformáció ünnepére

Szép Eduárd

Beresztelke

Imameghallgatás

Alapige: 2Királyok 20,1–6a

Bibliailovlás: Ézsaiás 37,31–38,8

Isten nem engedi Asszíria királyát bemenni Jeruzsálembé, sőt megbünteti a büszkeséget, az ellene való lázadást. Mennyire komolyan int a mai ige, hogy a reformáció adta lehetőségekkel: a megtéréssel, a megszentelődéssel mindannyiunknak élnünk kell. A gőg, a büszkeség bűnét bánjuk meg és igyekezzünk elhagyni, mert Isten büntetése áll az ellene lázadó, és embertársát nem becsülő ember fölött. A gőg megbüntetése elkezdődik Jeruzsálem falai alatt és folytatódik Ninivében.

Száznyolcvanötezer asszír katona esik el Jeruzsálem közelében az Úr angyala által, eszébe juttatva Szanhéribnek, hogy kié a hatalom. De Szanhérib – a bűneiben, bálványozásában és büszkeségében megkeményedett ember – nem látja a reformációt, melyet Isten Ezékiáson keresztül végez. Nem látja a reformációt, ami a zsidóknál beindult, hazamegy, és saját bálványistenének templomában esik el, saját fiai keze által.

Milyen megretentő példa! A reformáció közelében lenni, azt kívülről szemlélni és félremagyarázni, összemosni a határokat, az áldozó halmokat és szent fákat Istennek tulajdonítani, ahogy az egyik este hallottuk. Ezt tette Szanhérib és keserűen, megalázva csúfosan távozott az élők sorából, abból a birodalomból, melynek első embere volt. Újabb példa, hogy Isten tőr, figyelmeztet és hív a megtérésre: reformálni akar.

A júdaiak számára elérkezett a szabadulás ideje, a gyökérverés és gyümölcstermés időszaka. Akkor mindenki – Ezékiás is – a csendesség és az öröm idejét látták beköszönni. Mégis Isten betegséggel, egy másik fajta próbával látogat Jeruzsálembé: halálosan megbetegedik a király.

Talán jogosan kérdezhették sokan: az a király, aki által oly sok jót adott Isten az országnak, miért betegedett meg? Miért ő? Voltak bizonyára hitvány, gyáva emberek a vezető rétegben, miért nem ők? Válasz nincs erre a kérdésre, talán csak egy következtetés: Lehet, hogy a hitvány, gyáva, önző vezetők nem imádkoztak. Isten így döntött, s az ilyen cselekedeteivel arra késztet, hogy fogadjuk el feltételek nélkül az Ő döntéseit.

Betegségek sokaságáról és sokféleségéről hallunk, azoknak enyhébb vagy súlyosabb formájáról, s az orvostudomány napjainkban is halálos, gyógyíthatatlan betegségeket tart számon. Mindannyiunkat – azokat is, akik egészségnak örvendenek – érint a betegség kérdése, hiszen egy bizonyos mértékig ott hordjuk a szívünkben a betegségtől való félelmet. Bátorító és vigasztaló, de ugyanakkor figyelmeztető üzenetet hordoz a mai ige számunkra. Megszólít Isten bennünket: azokat, akik már valamilyen betegség terhét hordozzák és azokat is, akik attól félnek, hogy egyszer fölöttük fogja kimondani egy orvos, hogy gyógyíthatatlan betegséggel kell szembenézniük.

Ezékiásban, a népe szabadításáért imádkozó királyban, a reformátorban most a halálos betegség mélységeiben levő embert látjuk, aki csak akkor értesül betegsége halálos mivoltáról, amikor Ézsaiás próféta közli azt vele. Nem zúgolódik, nem hibáztatja Istent és embertársait, és nem teszi fel a megszokott kérdést, hogy miért éppen most és miért éppen velem történik mindez, hanem kéri Istent, hogy ne feledkezzen meg róla. Egy dolgot tud a reformátor király: ha Isten nem feledkezik meg róla, akkor a betegségben is

vele van, a halálban is Ő fogja a kezét. Ha Isten nem feledkezik meg róla, akkor nemcsak az asszíroktól tudja megszabadítani, hanem a betegségben is őriző pásztora tud lenni. Ha Isten nem feledkezik meg róla, akkor foglalkozik vele, akkor a betegséggel is Ő rendelkezik, akkor a gyógyulás is az Ő kezében van.

Reformáció napján arról is tanít a mai igénk, hogy van, amikor Isten kezében sír az ember. Talán úgy, hogy senki ember nem látja, de Isten igen. Bizonyára mindannyian sírtunk már, s itt nem gyermekkori sírásainkra gondolok. Sírtunk már felnőtt embereként is, és szégyelltük, ha volt, aki látta. Miért sírtunk, hogyan sírtunk, hol sírtunk? Jó ezt megkérdezni magunktól, mert van, amikor a düh vagy a bosszú váltja ki a sírást. S mindezek mellett jó tudni, hogy sírásunkkal is ott vagyunk Isten kezében, de még jobb tudatoson ott lenni minden keserűségünkkel, sírásunkkal Isten előtt.

Sokkal kisebb bajban, mint a halálos betegség, nem jellemző ránk az ezékiási türelem, mert zúgolódunk, másokat hibáztatunk és vádaskodunk. Az imádkozó király türelme példaértékű számunkra, erre van nekünk szükségünk, hiszen zúgolódással és vádaskodással nem lehet betegségeket gyógyítani, sem a bajokat megoldani.

Félelmeinkben, vagy éppen terheink hordozása alatt kérjük Istent arra, hogy Ő legyen segítségünkre, Ő szabadítson meg félelmeinktől, és akarata szerint vegye el azt, vagy adjon erőt, hogy terheinket, betegségeinket türelemmel tudjuk hordozni.

Ezékiásnak rendelkeznie kell házáról halála előtt. Isten figyelmeztetése gondviselő szeretetről tanúskodik, időt ad a királynak, hogy ő maga készüljön a halálra. Ugyanakkor úgy rendezzen mindent szeretettel, és mindazokkal, akik házában élnek, valamint alattvalóival, hogy tudja: utoljára cselekedhet felelősen és a javukat keresve. Mert az örökérvényű isteni figyelmeztetés nemcsak ennyit foglal magában: „emlékezz a halálra”, hanem sokkal többet: készülj a halálra és készülj Istened elé!

Az istenfélő ember, a reformációt önmagára alkalmazó ember felelős ember, még hozzá haláláig felelős ember, akinek rendelkeznie kell és rendet kell hagynia maga után.

Mennyire hasonlít a mai ember gondolkodása ahhoz, amit a híres francia író, François Mauriac így fogalmazott meg egyszer: „A halál minden élettörténetnek a vége... Én személyesen nem gondoltam soha rá. Ha eszünkbe jut, akkor mindig mások haláláról és temetéséről van szó. A harangok mindig másokért szólnak.” De egy reggelen azért szólaltak meg a harangok, mert az író meghalt. Minden ember tudja, hogy egyszer meg kell halnia, de nem gondol komolyan a halálára. Ezért figyelmeztet bennünket Isten, hogy ne csak emlékezzünk a halálra, hanem készüljünk is rá. Bárcsak úgy tudnánk készülni elköltözésünkre, hogy őszintén imádkozzuk: *...én híven és tiszta szívvel éltem előtted...* (3), mert a Te Fiaidnak a vére megtisztított minden bűntől (1Jn 1,7).

Immár ezen a héten harmadszor olvasunk imameghallgatásról. Ézsaiás próféta még a város közepére sem ért, amikor megszólalt Isten és visszaküldte, hogy vigye a szomorú hír után az örömhírt, a gyógyulás hírét. Annak a bizonyossága áll előttünk, hogy az az imádság, mely őszinte szívből jön, hitből fakad és alázattal viszik Isten elé, meghallgattatik – arra Ő válaszol.

Egy folyóiratban egy tudós föltekerte a következő kérdést: Vajon kik azok az emberek vagy népek, akiknek leghosszabb a kezük? Sokféle válasz gyűlt össze a szerkesztőségbe. Egyesek azt mondták, hogy a négereknek van a leghosszabb kezük, mások, hogy a keleti embereknek. Voltak olyanok is, akik azt mondták, hogy a zsebtolvajok rendelkeznek a leghosszabb kezekkel. Volt azonban egy furcsának tűnő válasz is, mely így hangzott:

– Én úgy gondolom, hogy azoknak az embereknek van a leghosszabb kezük, akik teljes szívből imádkoznak Istenhez, mert ezeknek az embereknek a keze az égig ér, és imádság által elveszik onnan mindazt, amire szükségük van.

Csodálatos válasz! Buzdítson bennünket imádkozásra!

Betegsége ideje alatt Ezékiás nem mehetett a templomba. Valószínű nagyon hiányzott neki, hogy nem mehet az Úr házába, hiszen eddig minden bánatával, gondjával és bajával oda ment. Vágyakozhatott oda, azért mondja neki Isten: „...három nap múlva már fölmehetsz az Úr házába.” Nagyon sok mai keresztyénnél ez fordítva van: nem vágyakozik istentiszteletre, nem kívánczik a közösségbe, de azt mondja, hogy a betegség vagy az öregség akadályozza, azért nem jár az alkalmakra.

Emlékszem gyülekezetünk egyik volt idős presbiterére, aki nem is lakott messze a templomtól, hogyan hivatkozott a múltjára, hogy mennyire kivette részét az egyházi tevékenységből, de megöregedett és beteg is, már nem tud az istentiszteletre sem járni. Amikor később láttam, hogy saját munkái elvégzése érdekében több kilométert is tud gyalogolni, és kis vagyona gyarapítására minden erejét latba veti, akkor lett nyilvánvaló számomra, hogy sajnos, ez az ember csak Isten dolgaira nézve volt öreg és beteg.

Vigyázzunk testvéreim, hogy mire hivatkozunk, mert amint hallottuk az egyik este – Isten a szívek és vesék vizsgálója. Engedjük, hogy betegségünk vagy hátrányos helyzetünk súlyosságát Ő ítélje meg, mi pedig azt fogadjuk el igazságként.

Mai igénk azzal zárul, hogy Ezékiás napjait Isten megtoldja tizenöt évvel. Mondhatnánk így is: Ezékiás kapott még tizenöt évet, hogy készüljön a halálra és az örökkévalóságra. Ezékiás azért is kapta a tizenöt évet, hogy folytassa reformátori munkáját. A készülés és munkálkodás idejét egyaránt bővítette Isten.

Életünk és halálunk ideje az Ő kezében van, legyünk hálásak életünk minden napjáért, és imádkozunk azért, hogy készülni tudjunk a halálra, az örökkévalóságra, és mindaddig, amíg Isten időt ad, azt szenteljük oda az állandó, szünet nélküli reformáció szép és áldásos munkájára. Ámen.

Gellért Gyula

Bihardiószeg

A reformáció áldásai

Alapige: Az apostolok cselekedetei 2,42

Bibliolvasás: Efézus 4,1–16

Kedves keresztyén testvéreim, ünneplő gyülekezet!

Isten Jézus Krisztusban valóra váltott minden ószövetségi jóvendölést. Benne közel jött hozzánk, Igéjével és Szentlelkével közöttünk és bennünk lakozik.

Alapigénk szerint az első keresztyén – jeruzsálemi – gyülekezet életét négy alapvonal jellemzi. Ezek az alapvonalak meghatározták a reformációt és ma is előfeltételei egyházunk, gyülekezetünk megújulásának.

I.

A gyülekezeti tagok *Foglaltosak valának az apostolok tudományában...* – mondja az ige. A jeruzsálemi gyülekezet a Szentírás és Jézus Krisztus tanítása szerint élt. A gyülekezeti tagok lelki nevelése akkor is és most is felettebb szükséges, nélkülözhetetlen úgy az istentiszteleten, mint a házi áhítatokon.

Mi volt az apostolok tudományának, tanának alapja? Az Ószövetség és a Krisztusra vonatkozó tanítások, híradások, örömmüzenetek. Az apostolok szem- és fültanúi voltak Jézus Krisztus földi életének, megváltó kereszthalálának és dicsőséges feltámadásának.

A középkor egyháza már nem volt foglaltos az apostolok tudományában, nem ragaszkodott a Szentíráshoz. A Biblia mellett kialakultak az egyházi hagyományok, létrejöttek a zsinati tanítások, a szentek tisztelete és a pápa mindenek feletti tekintélye. A reformáció jelentősége, hogy Isten az egyházat megszabadította az emberi kormányzás-tól és újra beállította a maga dicsőségének és az ember üdvösségének a szolgálatába.

Azért íratott a Biblia, „hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében” (Jn 20,31) Ő ennek az életnek a forrása, újjászültője, üdvözítője. Nem élhetünk a Szentírás nélkül, Krisztus nélkül, hit nélkül!

A reformáció lényegében nem egyéb, mint a Bibliában foglalt isteni Igének, a kijelentésnek az újra való felismerése és érvényesítése az egyház egész életében. A Szentírásból Jézus Krisztus lép elénk és Ő maga szól hozzánk. Szava megelevenítő, újjászültő isteni szó, a mennyei Atya öröme. A reformációban lett nyilvánvalóvá, hogy az egyház feladata: az élet minden viszonylatában hirdetni Isten Igéjét, megállani az Ige mellett és az Ige szolgálata által munkálkodni a gyülekezeti tagok megtérésén, hitük erősítésén. Hitünk egyedüli biztos megismerési forrása és életünk egyedüli zsinórmértéke Istennek a Szentírásban kijelentett Igéje. A 16. század magyar református kánonjai kimondták, hogy az egyházi szolgák legyenek felfegyverezve Isten Igéjének fegyverzetével, az Ige kétélű kardjával.

Mi foglaltosak vagyunk-e az apostolok tudományában? Ragaszkodunk-e a Szentírás tanításához? Kitarunk-e Jézus Krisztus és a róla szóló öröme továbbadása mellett? Vallást teszünk-e Jézus Krisztusról? Ragaszkodjunk hitünkhöz és alkalmas vagy alkalmatlan időben tegyünk vallást a mi Megváltónkról, Üdvözítőnkről!

A Sola Scriptura, vagyis „Egyedül az Írás” elve alapján és vezetésével el kell jussunk igehirdető, bizonyoságtévő gyülekezetté, hitvalló egyházzá. A hit hallásból van. A megújulás feltétele az Ige meghallásából ajándékba kapott hit. Reformátorainkkal együtt mi is a Szentírás alapján valljuk, hogy kegyelemből hit által igazulunk meg.

A reformáció döntés Jézus Krisztus és a Szentírás mellett. Amikor Luther Márton kifüggesztette 95 tételét, Kálvin János megírta *A keresztyén vallás rendszere* című művét és Károlyi Gáspár lefordította magyar nyelvre és kinyomtatta 1590-ben a Bibliát, akkor határozottan döntöttek Isten kijelentése, a Szentírás mellett.

II.

A gyülekezeti tagok foglaltosak valának a közösségben, a koinóniában. E közösségben anyagiakban és lelkiekben részesedtek. De nemcsak részesedni, részesíteni is kellett a rászorulókat az adás, ajándékozás és megosztás által. Az asztalközösségben az egy asztalnál ülők mindnyájan összetartoztak. A vagyonosabb személy saját életének egy részét, vagy mindazt, ami a saját tulajdona volt, a gyülekezet vagy felebarátja rendelkezésére bocsátotta, hogy közülük senki ne szenvedjen szükséget. A gyülekezet tagjai a természetbeli adományok mellett pénzadományokkal is segítették egymást. Akkor és ott a diakónia, szeretetszolgálat nem volt intézményesítve, természetes egyszerűséggel működött a gyülekezetben belül. Az első keresztyén gyülekezet tagjai tudták, hogy minden, amijük van, Istentől adatott sáfárságra.

A lelki közösség alapja a Krisztus javaiból való közös részesedés. Mindnyájan együtt részesedtek az evangéliumban, a hitben, a bűnbocsátó kegyelemben. Jézus Krisztus azt ígérte, hogy a Benne hívők részesedni fognak dicsőségében, az üdvösségben, az örök életközösségben. A gyülekezet azoknak a közössége, akiket az egy hit, egy reménység, egy keresztség, egy Úr és egy Lélek köt egybe a szeretet kötelékével. A hívek Krisztusban egyetlen családot alkotnak, akik egymásnak testvérei. Ebben a közösség-

ben megszűnik minden ellentét. Többek között a szeretetvendégségen, az úrvacsorában és az imádságban lehet megélni ezt a közösséget. Jézus Krisztus a gyülekezet közösségében, Igéjével és Szentlelkével az ember javát, lelki békességét, vigasztalódását, üdvösségét és örök életét munkálja.

A középkori egyház pénzért osztogatta Isten bűnbocsánatát, áru lett a kegyelem. Az emberek bűnbocsátó cédulákkal megvásárolhatták a kegyelmet. Többek között ez ellen tiltakozott Luther Márton, aki 1517. október 31-én 95 tételét kifüggesztette a wittenbergi vártemplom ajtajára.

Az egyház Isten bűnbocsátó kegyelmének a helye. Olyan kegyelmes az Úr, hogy már földi életünk alatt közösségre lép velünk, magához kapcsol, megváltó szeretete felől meggyőz, munkatársaivá tesz és felkészít a mennyei országában való teljes, boldog életközösségre.

Az egyház a kegyelmet hit által elfogadó emberek közössége a Krisztus fősége alatt.

A Szentírás tanítása szerint az egyház egy test, amelynek a feje Jézus Krisztus. A bibliaolvasásból az Efézusi levél alapján halljuk: „... mindenestől fogva nevedekdjünk Abban, aki a fej, a Krisztusban, Akiből az egész test, szép renddel egyberakotván és egybeszerkesztetvén...” (Ef 4,15b–16a) A gyülekezet Krisztus fősége alatt élő, önmagát építő, erősítő test.

A középkori egyház szerint az egyház látható feje: a római pápa. A Szentírás egyedül Krisztusról mondja, hogy az egyház feje. A gyülekezetben az egyes tagok közvetlenül kapcsolódnak hitük által a fejhez: Krisztushoz és egymáshoz. Az egyház Krisztusban és Krisztus által él.

A gyülekezet közösségében Krisztus szolgálatokat és szolgákat állított, hogy azokon keresztül és azok által történjék a gyülekezet építése. Egyetlen feladatunk van: építeni Krisztus testét, azaz egyre teljesebb hitviszonyra segíteni a híveket Krisztussal és teljesebb szeretetviszonyba vonni őket egymással.

Krisztus egyházának közösségében minden tagnak munkálkodni kell. Az evangéliumi egyházban minden tag felelős a maga és a többi tag üdvösségéért és köteles azokért imádkozni és dolgozni. Ezt a nagy bibliai igazságot az egyetemes papság elvében fogalmazták meg a reformátorok. A gyülekezet nem szakadhat a tétlen egyháztagok és a munkálkodó gyülekezeti szolgák két csoportjára. Az igazi egyházban, gyülekezeti közösségben minden tag munkálkodik az egész test épülésében, az egyházi szolgák vezetésével, Krisztus fősége alatt. A presbitériumok, a nőszövetségek, a keresztyén ifjúsági egyesületek, a kórusok, a gyülekezeti tagok munkatársi közösséggé kell formálódjanak. A közösséggé formálódásért dolgoznunk és szüntelenül imádkoznunk kell!

Kálvin János a gyülekezetet az édesanyához hasonlította, aki az élet szolgálatában elfárad, de Isten kegyelméből mindig megújul.

A gyülekezet olyan közösség, amelyben még a legkisebb is szolgálhat a neki adott ajándékokkal. A hívek egymásért imádkozhatnak, mindenki hívhat másokat az istentiszteletre vagy az egyházi összejövetelre, és legfőképpen mindenki építheti a másikat a szeretetben, azaz mindenki gyakorolhatja valaki más irányában a szeretetet. Akkor tudom igazán felismerni, hogy mi az egyház és mit jelent benne tagnak lenni, ha megkezdem benne a szolgálatot, ha mindazt, amit a gyülekezet közösségétől kapok, továbbadom másoknak.

Krisztus egyháza az Ige és a Szentlélek által minősített közösség, a szentek közössége.

III.

A gyülekezeti tagok foglalatosak valának *a kenyér megtörésében* – figyelmeztet az Ige. Ez az úrvacsora legősibb formája. A kenyér megtörése az Egyiptomból való szabadulás páskabárány-vacsorájára és a megfeszített, feltámadott Úrral való közösségre emlékeztette a gyülekezetet. A kenyér megtöréséhez hozzátartozott a kehely kiürítése is (Lk 22,20).

A kenyér megtörésében Jézus Krisztus szeretettel közli bűnbocsátó kegyelmét, kínálja az üdvösséget. Az úrvacsorában Jézus szétosztja szent testét. Magát adja oda, magát osztja szét az övéi között, az úrvacsorai közösségben. Vegyük minden úrvacsoraszertartásunkkor! Részesüljünk benne, részesüljünk abban, amit halálával és feltámadásával készített számunkra: a bűnbocsátásban és az örök életben. Jézus Krisztus szervesen akar behatolni életünkbe, mint ahogyan az étel és az ital hatol be a testünkbe. A táplálkozás rendszeresen megismétlődik. Ez meg nem unható. Krisztussal is rendszeresen kell táplálkoznunk. Az úrvacsorát a jó keresztyén nem unja meg, hiszen éltetni akarja lelkét és üdvösségre vágyik és készül. Az úrvacsora áldása az, hogy maga az élő Krisztus árad szét bennünk, testünkben és lelkünkben. A kenyér megtörésében, Krisztus megtörtetett testének elfogadásában újra és újra megbizonyosodunk arról, hogy ő a mi Megváltónk, szabadító Istenünk. A kenyér megtörése, az úrvacsora a Krisztussal való lelki közösség áldása: a lélek egyesülése Krisztussal; hittünk újból és újból való erősítése és az isteni erő belénk áramlása.

Azért kell úrvacsorát vennünk, hogy közösségünk legyen Jézus Krisztussal és általa egymással, a gyülekezettel!

A kenyér, amelyet megeszünk, Krisztus testével való közösségünk. Egy a kenyér, egy test vagyunk sokan, mert mindnyájan egy kenyérből részesedünk. Mindnyájan egyek vagyunk Krisztusban! A gyülekezeti összetartozás leghathatósabb erősítője az úrvacsorával való élés, az úrvacsorázók közössége. Aki a gyülekezet összetartozásáért küzd, harcol, az rendszeresen úrvacsorázik.

Isten a mi bűneinket megbocsátotta és alkalmat ad arra, hogy mi is megbocsássunk egymásnak. Az úrvacsorában Isten bizonyosságot tesz arról, hogy személyválogatás nélkül szeret bennünket, és fölhív bennünket is arra, hogy gyakoroljuk magunkat a személyválogatás nélküli szeretetben. Az úrvacsora a testvéri közösség gyakorlásának is drága alkalmá.

Jézus Krisztus azzal kezdi az úrvacsora szereztetését, hogy hálát ad az Atyának (1Kor 11,24). Az úrvacsora valóban hálaadás, eucharisztia. Hálaadás a halálból való szabadulásért! Ezért mondja a II. Helvét Hitvallás, hogy az úrvacsorában a keresztyén hívó lélek „vidám szívvel ad hálát úgy a saját maga, mint az egész emberi nemzet megváltásáért”

Az úrvacsora áldás. Isten látható Igéje, sűrített evangélium/örömmüzenet. Minden érzékszervünk számára hirdeti: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

Vigyük mindig magunkkal Jézus Krisztust az élet hétköznapijaiba, hogy örömünk teljes legyen. Valójában Ő hordoz mindnyájunkat, és kozmikus és mennyei erejével Ő visz át a halálon, egyetemes feltámadáson és igazságos ítéleten az örök életbe.

IV.

A gyülekezeti tagok foglalatosak valának *a könyörgésekben*. A könyörgés, imádkozás az ember Isten elé vitt hálaáldozata. Ebben gyakorolta magát a jeruzsálemi gyüleke-

zet, hogy megújuljon, erősödjön és gyarapodjon. „Az Úr pedig minden napon szaporítja vala a gyülekezetet az idvezülőkkel.” (ApCsel 2,47b)

A gyülekezeti tagok naponként könyörögtek, hálát adtak az örömtüzenetért, a közöségért, a kenyér megtöréséért, vagyis az úrvacsora ajándékaiért. Imádkoztak az istentiszteleten, házanként és egyénenként.

Az emberek általában elhanyagolják az imádságot. Ezért szükséges az imádkozás pontos idejét meghatározni. Az imádkozás pontos idejétől függetlenül bárhol és bármikor lehet könyörögni, gyermekkortól halálig és a nap bármelyik órájában, percében. Jézus nagy szeretettel biztat: kérjétek, keressetek és zörgesetek. Soha nem késő az ő nevében könyörögni.

A magunkért mondott könyörgés mellett Jézus megtanít bennünket arra is, hogyan kell és lehet másoknak az ügyét imádságban vállalni és hordozni Isten előtt. A gyülekezetnek ez az egyik legnagyobb és legáldottabb szolgálata a gyülekezeten kívüliekkel, a világgal szemben. Keresztényen kötelességünk másokért imádkozni alkalmas és alkalmatlan időben. Ha mindnyájan imádkoznánk másokért, hamarabb megújulna és gyarapodna gyülekezetünk, és a világ is jobb, szeretőbb és békességesebb lenne. Nagyon fontos a másokért végzett munka, de még fontosabb a másokért mondott könyörgés. A Biblia nagy imádkozóiról azt olvassuk, hogy egész városok és országok sorsáért imádkoztak. Soha ne mulasszuk el könyörgéseinkkel közbenjárni mások békéjéért, boldogságáért és üdvösségéért.

A mi Urunk Jézus Krisztus ott van az Atya jobbján és esedezik érettünk. Minden nevében mondott imádság rajta keresztül jut el az Atya szívéhez. Ő az imádságainkat megtisztítja, kiegészíti és elfogadhatóvá teszi. Ezért nincs többet szükség a szentek közbenjárására. Hű főpapunk van a mennyben: Jézus Krisztus.

Az imádkozásra a tanító és biztató Jézustól ígéretünk is van: „aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyitvatik.” (Lk 11,10)

Imádkozunk Szentlélekért, hogy megújuló, imádkozó gyülekezetté formálódjunk. Megújulásunkhoz szükség van kitarató, állhatatos és rendszeres imádkozásra, könyörgésekre. A hitélet gyengülése az imaélet elsorvadásának következménye. Szükség van a könyörgésben való megújulásra. Az ima nélküli élet lázadás Isten ellen. „Mivel ezt mondom: Gazdag vagyok, és meggazdagodtam és semmire nincs szükségem; és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás, és szegény és vak és meztelen.” (Jel 3,17) Az imádság, mint a lélegzés, létszükséglet. Egyetlen szolgálati tevékenységnél sem nélkülözhető a könyörgés és az imádkozó háttér. Éppen ezért könyörögjünk minden nap gyülekezetünkért, másokért, magyar népünkért, az emberiségért.

A Szentírás, reformátoraink és hitvalló-imádkozó őseink arra figyelmeztetnek, hogy sokat ne beszéljünk a könyörgésről, hanem ténylegesen imádkozunk! Ámen.

Szász Zoltán

Pankota

A tiszta olaj

Alapige: 2Mózes 27,20–21

Bibliolvasás: 1János 1,1–10

Egész pontosan 494 éve történt az az esemény, amely elindította az reformációt. Egy Luther Márton nevű ágostonrendi szerzetes, Wittenberg templomának ajtajára kifüggesztette egy 95 tételből álló, az akkori egyház torzulásaira rávilágító észrevételeit. Mind-ezeket az észrevételeket kizárólag a Szentírás alapján tette. Ez a tette ajtónyitás volt az

isteni világosság számára. Erre a világosságra már rég szüksége volt az egyháznak, amely hozzá méltatlan sötétségben vergődött. A világosság fellobbanása ehhez a nap-hoz kötött és erre emlékezünk most is. De fontos tudni azt is, hogy ez a világosság előbb Luther Márton szívében gyúlt ki. A reformáció benne kezdődött, és Isten eszközeként általa folytatódott. A reformáció nem lett volna sohasem történelmi esemény, ha nem egy emberi szívben kezdődik el először, noha az nem volt olyan látványos, mint a 95 tétel kifüggesztése a wittenbergi templom ajtajára. Ezt szem előtt tartva kell tudatosuljon bennünk, hogy a reformáció nemcsak egy történelmi esemény, hanem sokkal inkább egy szükségéből adódó folyamat: a lelki élet állandó megújulásának szükségességéből származik. Ezért is fogalmazták meg a reformátor elődeink: *Semper reformandi debet!* – vagyis állandó, szüntelen reformációra, megújulásra van szüksége az egyháznak és benne a keresztyén embernek. Lássuk, hogyan hangsúlyozza ki ezt Isten felolvasott ígéje!

Isten arról rendelkezik a pusztában vándorló népének, hogy a Szent Sátorban, az istentisztelet helyén miként történjék az arany gyertyatartó használata. Vagyis másképpen megfogalmazva: Mi a világosság feltétele? Mi szükséges ahhoz, hogy világosság legyen? Az ige alapján három fontos üzenet áll előttünk, amelyek a mai egyházra nézve is döntően fontos üzenetet hordoznak: 1. Kik táplálják a világosságot? 2. Nem mindegy, hogy milyen olaj kerül a lámpatartóba. 3. Nem mindegy, hogy a világosság mit világít meg.

1. Kik táplálják a világosságot?

Ha úgy tennénk fel a kérdést, hogy mi táplálja a világosságot, akkor természetes lenne a válasz, hogy az olaj. Viszont az ige arról is beszél, hogy az az olaj, ami világít, hogyan kerül a lámpásba. Ki viszi oda? Nem mindegy, hogy ki viszi az olajat! Isten adja utasításba Mózesnek azt is, hogy ki kell vigye az olajat. Természetesen Izráel fiai, vagyis mai szóval azt mondanánk, az egyház tagjai, a választottak serege, Isten gyermekei. Nehéz feladat bízott Izráel népére, nem kevesebb, mint az, hogy a világosságot állandóan táplálnia kell olajjal. A világosság pedig Isten dicsőségét jelentette. Isten dicsősége tehát az Izráel fiaira lett bízva. Ha a nép nem vitt olajat, kialudt a mécs. Az Ószövetségben a dicsőséget kifejező szó terhet is jelent. Elhordozhatatlan teher Izráel számára, hogy ők kell az Isten dicsőségét jelentő világossághoz szükséges olajat vigyék a lámpához! Ugyanez a helyzet a keresztyén egyházzal is: Isten reánk bízta magát. Az ígését és a hitet, ami hallásból van, valamint a kegyelmet, ami hit által adatik. Ha az egyház, Isten népe ezt nem adja tovább, nem hirdeti, akkor nem kevesebb, mint Isten dicsőségének a világossága alszik ki. Ha Isten népe nem viszi az olajat, nincs áldás, mert az olaj az áldás kifejezője. Isten az egyházra bízta az ő dicsőségének a hordozását. Ez nem könnyű feladat! De egy lehetőség mégis van arra, hogy ezt a feladatot vállalni lehessen: *Vegyétek föl magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok: és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek. Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű.* (Mt 11,29–30) Csak úgy lehet hordozni az Isten dicsőségét, ha felveszem a Jézus kínálta igát, amely könnyű és gyönyörűséges. Ha hordozom ezt az igát, hordozni fog engem. A korai keresztyéneket *krisztoforoszoknak*, vagyis Krisztus-hordozóknak nevezték. Ha mi hordozzuk, vállaljuk Krisztust, tulajdonképpen ő fog hordozni és vállalni minket. Az egyház csak akkor egyház, ha Krisztust hordozza és nem mást. Egy régi keresztyén legenda szerint Gábiel arkangyal megkérdezte Jézust: – Te azt mondtad a te tanítványaidnak, hogy „elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket.” De Uram, mi lesz, ha ők nem hirdetik az evangéliumot? Ha lusták, trehányak? Milyen más módszert gondoltál ki? Jézus lehajtotta a fejét és azt mondta: – Gábiel, nincs más módszerem, csak ez!

2. Nem mindegy, hogy milyen olaj kerül lámpatartóba.

Az igében azt mondja Isten Mózesnek, hogy tiszta olajat kell vinni a lámpásba. Ennek nagyon egyszerű és gyakorlati magyarázata van: az az olaj, amelyik nem tiszta, az nem fog világítani, az csak füstöl és kormoz. A szennyezett olaj nem alkalmas a világításra, ezért hangsúlyozza ki Isten azt, hogy az olajnak tisztának kell lennie és erre a tisztaságra kínosan kellett vigyáznia Izráel fiainak. A legkisebb szennyeződés is meggátolhatta a világítást. Nem kevésbé van ez így a lelki életben is: csak a megtisztított élet hirdetheti igazán Isten dicsőségét. A hitetlen élet csak füstöl és kormoz! Isten a reformációban úgy tisztította meg az egyházat, hogy előtte megtisztította szolgáinak a szívét, hogy később azok által tudja megtisztítani az egyházat. Csak a tiszta élet tud világítani, amely azért tiszta, mert Isten végzi rajta a drága kegyelmi tisztogatást, a bűnbocsánat által. Jézus azt mondta, hogy: *Minden szőlővesszőt, amely én bennem gyümölcsöt nem terem, lemetsz. Mindazt pedig, amely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen. Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, amelyet szóltam néktek.* (Jn 15,2–3) Tehát csak az az egyház, az a keresztyén tud világítani, gyümölcsöt teremni, amelyet Krisztus már megtisztított. Ha ez a tisztítás megtörténik az ige által, akkor lehetséges a világítás is. A tiszta világításhoz tehát tiszta olaj kell!

3. Mit világít meg a világosság?

A parancsban, amit Isten Mózeshez intéz, az is benne van, hogy a lámpatartó mit kell megvilágosítson. Azt olvassuk, hogy a lámpatartónak a bizonyosság ládája előtt kellett állnia. Mit jelentett ez? A bizonyosság ládája Isten jelenlétére utalt és a világosság azért kellett, hogy mintegy rámutasson a bizonyosság ládjára. Látni kellett, hogy ott van a bizonyosság ládája. Látni kellett, hogy népe között jelen van a szabadító Isten. Mutatni kell az irányt, mert az emberek nem tudják, vagy ha tudják is, könnyen szem elől tévesztik. A lámpatartó a választott népet jelenti és az égő világosság az Isten dicsősége. Izráel, az Isten népe mindig egy határozott irányba kellett mutasson. Ez az irány a bizonyosság ládája, az Isten iránya. Nagy csalódása volt a reformátor Luther testvérünknek, amikor teljesült élete nagy vágya, hogy eljusson Rómába, ahol azt remélte, hogy majd meglátja a helyes irányba mutató egyházat. Azért volt csalódás, mert Róma nem Isten felé irányította a figyelmet, hanem a bűn irányába. Annyira romlott volt a város, hogy külön bordélyházakat tartottak fenn a szerzeteseknek és a papoknak. Az egyszerű, tanulatlan embereket hitegették hamis ereklyékkel, hamis, nem Istentől jövő, „olcsó” bűnbánattal. Luther ekkor döbbent rá igazán, hogy mennyire szükség van az egyház megújítására. Minden út Rómába vezetett, csak Róma nem vezetett-mutatott az *Egyetlen Útra*, Jézus Krisztusra. Az egyház megszűnik egyháznak lenni, ahogy nem a helyes irány mutatja, hanem mást. Gondoljunk csak bele, ha egy útjelző tábla a helytelen irányba mutatja, akkor mennyire becsapja azt, aki ahhoz igazodik. Az az egyház, amelyik minden más irányba mutat, csak Isten felé nem, az nemcsak maga tévelyeg, hanem másokat is tévelygésbe visz. *Vajon a vak vezetheti-e a világtalant? Avagy nem mindketten a verembe esnek-e?* (Lk 6,39) – mondta Jézus, éppen azokról, akik vallási vezetői voltak az akkori népnek. Vajon a mi keresztyén életünk milyen irányt mutat? Mennyivel másabb Luther római tapasztalatánál az, hogy Kálvin, amikor Genfben ment és elkezdődött ott is a reformáció, még a pénzermékre is azt a mondatot verték, hogy *Post tenebras lux!* – vagyis, sötétség után világosság jön. Milyen áldott dolog az, ha egy emberi életről elmondható, hogy mutatja az irányt Isten felé. Folytatódjon bennünk, közöttünk is az áldást továbbító reformáció, mely által Istenre mutató életünk lehet. Ámen.

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Te pedig mikor böjtölsz...

Alapige: Máté 6,16–18

Az ige megértéséhez

neszteuó = böjtölni, azaz a táplálékot önmagamtól megvonni. Főnévi alakja: neszteia, azaz böjt. Héber megfelelője a tsum. Ilyen böjtre Isten nem adott parancsot sem az Ó-, sem az Újtestamentumban.

Az Ótestamentum ugyanazt tanítja a böjtről, mint Jézus. Teljes egyértelműséggel a Zsolt 35,13 határozza meg a böjt igazi tartalmát: „Én az ő betegségükben gyászba öltöttem, böjttel gyötörtem a lelkemet.” A fizikai böjt csupán külső megjelenítése, illusztrálása a lélek Isten előtti mélységes megalázkodásának. Ézsaiás valósággal kipellengérezte a nem Isten szerinti böjtöt, s kortársai figyelmét az igaz böjtre és bünbánatra hívta fel. Ugyanis Izráel fiai a böjt idején is egyfolytában vétkeznek. Ez képmutató böjt. „Hát ilyen a böjt, amelyet én kedvelek?” – kérdi Isten. (Ézs 58,1–10)

Az Újtestamentum szintén az igaz böjtre teszi a hangsúlyt. A Mt 6,16–18-ban Jézus nem tanítványait, hanem a képmutatókat szólítja meg. Jézus tanítványai már nem böjtölnek. Az első században nyomát sem látjuk annak, hogy az első keresztyének böjtölnének. A levelek, főleg a páliak, egyetlen szót sem ejtenek a böjtről. Még ott is hiányzik a böjt fogalma, ahol egyesek aszkéta hajlamáról olvasunk (Róm 14; Kol 2). Bár a Mt 17,21-ben ezt olvassuk: „Ez a fajzat pedig ki nem megy, hanem ha könyörgés és böjtölés által”, de a legfontosabb kéziratokból hiányzik ez a vers. A parallel Mk 9,29-ben pedig a böjt fogalma hiányzik a könyörgés mellől, bár Luther és Károli itt is könyörgést és böjtölést fordít. A Nestle-Aland föle Novum Testamentum Graece a fentiek szellemében csak proszeuchet, azaz könyörgést fordít, és a kai neszteia, azaz a böjtölés csak lábjegyzetben szerepel. Jézus tanítványai, ellentétben Keresztelő János tanítványaival és a farizeusokkal, nem böjtölnek (Mt 9,14). A böjt Jézus korában is bevett szokás volt, miként ma is némely keresztyén felekezetben és az iszlámban. Anna próféta asszony „böjtölésekkel és imádkozásokkal szolgál vala éjjel és nappal” (Lk 2,37). A farizeus és a vámszedő példázatában pedig így szól az előbbi: „Isten! Hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint im e vámszedő is. Böjtölök kétszer egy héten.” (Lk 18,11–12)

Az ApCsel 13,3 és 14,23 szerint az első keresztyén gyülekezet a böjt által csupán ráerősít az imádságra, mintegy megtámogatja azt. A böjt elvesztette prioritását és önálló értékét. Még akkor is így van ez, ha az antiochiai gyülekezet Pált és Barnabást első missziói útjuk során, mielőtt elbocsátának, „böjtöltek és imádkoztak, és elbocsáták őket” (ApCsel 13,3). Visszafelé vezető útjukon pedig „választottak nekik gyülekezeteként véneket, imádkozván böjtölésekkel egybe, és ajánlják őket az Úrnak, kibem hittek vala” (14,23). A zsidó-keresztyén gyülekezetek a böjt által csupán szemléltetik, tanúsítják a könyörgés komolyságát. A pogány-keresztyén gyülekezetek még ezt sem teszik. Nem csoda, hogy a böjt fogalma hiányzik a levelekből, még a Zsidókhoz írt levélből is. Mert nincs böjt, ezért meg sem említik, ahol viszont igen, ott csupán önéletrajzi utalás-ként. (2Kor)

Nem lehetsz képmutató!

Emlékszel, hogy mivel biztatta a kígyó Évát az Édenkertben? Azzal, hogy ha esznek annak a fának a gyümölcséből, mely a kert közepén van, nem fognak meghalni, sőt olyanok lesznek, mint Isten! Micsoda képmutatás, alakoskodás, színészkedés! Az ördög a jóakaró és a jótevő szerepében tetszeleg. Tudod, ha csak azért „élsz Isten szerint”, csak azért böjtölsz, hogy lássák az emberek, te is a kígyóra hallgattál, s magad is képmutatóvá lettél. A Jézus követésében nem lehetsz képmutató, nem alakoskodhatsz, nem játszhatod meg magad, nem adhatod ki magad másnak, mint ami vagy, nem lehet komor a nézésed, és nem torzíthatod el az arcod, csak azért, mert Istennek tetsző életet élsz, ez pedig nem könnyű, sőt nehéz, és fájdalommal és lemondással jár. Ne tedd az életedet kirakatba, nem lehetsz magamutogató, aki többnek akar látszani, mint amennyi. Kálvin így figyelmeztet idevágó magyarázatában: „Ne annyira színészkedni igyekezzetek, hanem inkább arra, hogy Isten legyen cselekedeteitek tanúja.” Nem tetszeleghetsz, miként az ördög tette a Krisztus szerepébe bújva Szent Márton előtt. A legenda szerint királyként és hatalmas udvari pompával jelent meg az ördög Mártonnak, és így biztatta: „Márton, hálás vagyok a hűségédért. Én is hű vagyok hozzád, és mindig számíthatsz a segítségemre.” „Tulajdonképpen ki vagy te?” – kérdezte a Szent. „Én vagyok Jézus, a Krisztus” – válaszolt az ördög. „És a sebeid hol vannak?” – kérdezte Márton. „Én most a menny dicsőségéből jövök, ott nincsenek sebeik” – válaszolt az ördög. Erre így felelt Szent Márton: „Azt a Krisztust, akinek nincsenek sebei, látni sem akarom. Én azt a Krisztust követem, akin látszanak a kereszt jelei.” Te melyik Krisztust követed? Azt, aki Krisztusnak mondja magát, de a szívében maga az ördög? Ne játszd meg magad, ne add ki magad másnak, ne „szenteskedj”, ha nem akarsz képmutató lenni.

De itt ennél is többről van szó, ugyanis a képmutatás még az alakoskodásnál is több. Itt nem csupán arról van szó, hogy kifelé, az emberek előtt kegyesebbnek mutatkozol, mint amilyen valóban vagy. Itt egy *tudat alatti képmutatásról* van szó, mely abban nyilvánul meg, hogy miközben szentül meg vagy győződve arról, hogy Istent tiszteled, tulajdonképpen az ördögnek szolgálsz. Hol és mikor? Ott és akkor, amikor lelki életedet már nem az Atyával, hanem csupán az emberekkel való közösségben éled meg, kimondottan rájuk való tekintettel, ahol és amikor mások és önmagad leszel saját kegyességed közönsége. Ott és akkor, amikor ahelyett, hogy kincset gyűjtenél magadnak a menyekben (Mt 6,20), ahelyett, hogy életed Krisztussal együtt rejtve maradna Istenben (Kol 3,3), *kirakatba helyezed magad*, hogy lássák az emberek.

A képmutatás legráfínáltabb formája, amikor az úgynevezett „bizonyoságtévő” azért áll ki a gyülekezet vagy bármely más közönség elé, hogy „bizonyoságot” tegyen megtéréséről, olvassuk Thielicke-nél. De miért is ne tehetné, kérdezed most jogosan és felháborodottan? Hiszen ha csordultig tele a szíved, csak nem maradhatsz néma?! Miért ne mesélhetnél arról, amit megéltél, ahogy megtértél és Krisztussal találkoztál? Arról, hogy eddig a bűn bilincseiben éltél, de már letépted bilincseidet, már nem iszol, már nem paráználkodsz, már nem káromkodsz, már megbékéltél a kereszt tövében, és a bűnbocsánat örömeiben élsz? Hát nem erről beszéltek az apostolok is? Hát nem az igehirdetés egyik formája az ilyen bizonyoságtévők bizonyoságtétele? Csak hát érdemes valamire odafigyelni. Éspedig arra, hogy előbb-utóbb *lejátszott lemezzé* lesz folyton ismétlődő bizonyoságtételed, megtérésed története. De még ennél is ijesztőbb a *hangsúlyeltolódás*. Ugyanis ezek a bizonyoságtételek már nem a cselekvő Istenről, hanem arról a síkról, térről mesélnek, melyben a megtérés bekövetkezett. Ez a sík és tér pedig maga a mesélő, akit leggyakrabban a *szereplés vágya* állít az őt hallgató közönség elé. Megtéré-

se történetét azzal zárja, hogy Soli Deo Gloria, de a valóságban bizonyágtétele egy fontoskodva elmesélt önéletrajzi szakasz. A bizonyágtéteve olyan hatásra, benyomásra törekszik, mely őt sem kerüli el, saját magának is nagyon tetszik. Ezért olyan nagy a kísértés, hogy mindig más és más közönség elé lépjen. Aki így cselekszik, a maga di-csőségét keresi, és nem Istenét. Jézus ettől óv téged alapigénkben, attól, hogy bár szó-ban Istent tisztele, és a hitedet megvallod, de a valóságban *önmagadról beszélsz*. Ne a mások előtti szereplést keresd, hanem „az Atyát, aki titkon van” (*krufaios*), és a vele való magányos együttlétet, rejtettséget (*en tó krufaió*), az imádság csendjét. Itt már senki sincs jelen, csak egyedül Isten. Amikor Jézus negyven nap és negyven éjjel böjtölt, a pusztá csendjébe vonult, távol minden hiúságtól és kegyes szándéktól, csak azért, hogy az Atyával beszélhessen. A nagy nyilvánosság előtt szereplő „bizonyágtétevek” ismertetőjele a stílusuk, a modoruk, a viselkedésük, s egyetlen témájuk a megtérésük története. „Isten-kereső” lelkületükkel, komolyságukkal valósággal brillíroznak. Tetszik az istenkereső ember pózában tetszelegni, s a vizet a maga malmára hajtani. Bár úgy tűnik, hogy a középpontban Isten és a vele való megbékélés áll, a valóságban azonban ő áll a közép-pontban. Ő a téma. Ezért inkább menekülj az űzött vad benyomását keltve, mintsem hogy kérkedéssé szenvedélyeddé váljon, s az önelégültség hálójába kerülj. Ha a *tragikus személy* megjárására törekszel, hermetikusan kizárod magad Isten országából.

Jézus nem azt várja tőled, amit Izráel fiai tettek a nagy engesztelés napján, a *jom kippur* idején, amikor a hívő „ha csak egy datolya nagyságú falatot vett magához, s egy korty vizet ivott, már is vétkezett”. Ilyenkor nem mosakodtak, nem kenték meg testüket, de hamut szórtak a fejükre és szomorú képpel mezítláb jártak. Nem azt várja tőled Jé-zus, hogy böjtölj, hogy komor legyen a nézésed és eltorzult arccal járd, megjárva az Úr ügyéért elszenvedett mártíromságot. Nem azt várja tőled, hogy az éhség előnyeiről és a böjt áldásairól beszélj, hanem azt, hogy „az éhezőnek megszegd kenyeredet, a sze-gény bujdosókat házadba bevigyed, ha meztelent látsz, felruházzad” (Ézs 58,7), hiszen ők a te testvéreid. Azt várja Jézus tőled, hogy az éhezők, nélkülözők, hajléktalanok és az éhség miatt haldokló milliányi afrikai gyermekek arcában az ő szenvedő arcát lásd meg. Kálvin így magyarázza ígénket: „A böjt önmagában véve közömbös cselekedet, s nem azok közül való, melyeket Isten megkíván és helyesel. A böjt csak annyiban tetszik Istennek, amennyiben más célt szolgál: például, hogy neveljen bennünket az önmegtartoztatásra, hogy megfékezze a test zabolátlanságát, hogy bizonyítéka legyen *bűnbána-tunknak*.” Textusunkban tehát tulajdonképpen nem is a böjtről van szó, hanem arról, hogy miként harcolod meg a hit harcát tested szenvedélye ellen, melynek féktelenségé-ben már nem hallgatsz Istenre; hamis állításod ellen, hogy semmire sincs időd, még meghalni sem, nemhogy az Istennel való párbeszédre; fölösleges aggodalmasságod el-len, mely beléd fojtja imádságodat, és a nyugtalanság és hitelenség mélységébe taszít.

A böjt, amit én kedvelek (Ézs 58,6)

a) *Bűnbánat*. Az Isten szerinti böjt bűnbánat. E nélkül nem találhatsz vissza Isten-hez. Bűnbánatod pedig fájdalommal jár, az fáj, hogy vétkeztél. Akkor böjtölsz Isten szerint, amikor többé nem tudsz együtt élni bűneiddel, szabadulni szeretnél tőlük, ami-kor odaállsz mennyei Atyád elé, és így szólsz: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és te elle-ned, és nem vagyok már méltó, hogy a te fiadnak hívatassam.” Mahatma Gandhi a kö-vetkezőket írja önéletrajzában: „Tizenöt éves voltam, amikor megloptam Édesapámat. Kártyaadósságba keveredtem, s hogy kifizethessem, elloptam a karóráját. Hihetetlen bűntudatom támadt. Valahányszor szeme elé kerültem, szégyenemben még szólni sem tudtam. Amikor már nem bírtam tovább, egy cetlin vallottam be szörnyű bűnömet, me-lyet némán, egész testemben remegve nyújtottam feléje. Miután elolvasta, behunyta

szemét, majd szétépte és összegyúrte. 'Jól van' – mondta, majd átölelt. Azóta még jobban szerettem Édesapámat." Neked is ezt mondja Atyád, ha megvallottad és megbántad bűneidet: Jól van! Nincs már adósleveled. Jézus a keresztfán tépte azt szét. A bűnbánat-böjt hazatérést, megtérést jelent, egy olyan új világot, melyben egészen más törvények uralkodnak, amelyben *kárnak ítélsz* mindent az Úrban, a Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt (Fil 3,8). Ebben az új világban az eddig értékes értéktelen, a kicsi nagy lesz, amit eddig tiszteltél, hagyd, hogy tűzláng martaléka legyen, és fordítva, amit eddig semminek ítéltél, most egyszerre mindenné lesz, a régiék elmúlnak, és minden újjá lesz. Korábbi életed, mely evés és ivás, gyűlölet és szeretet, érdeklődés és közömbösség volt, most csupán egy rossz álmnak tűnik. Ez az az új élet, mely mellett a régi elsüllyed. Nem hozzáadsz valamit eddigi életedhez. Nem! A régi elpusztul, s új születik helyébe. Ez az igazi böjt. Gondolj a tékozló fiúra. Miért hagyta ott olyan váratlanul a messze idegenben, távol az atyai hajléktól a disznók vályúját? Azért, mert szaga volt, és gazdája csak moslékot adott neki? Nem ezért! Azért állt fel, azért indult el, azért állt talpra, azért szedte össze magát, azért tudott kitörni óemberéből, mert lelki szemei előtt megjelent az atyai hajlék, a szerető és megbocsátó, feléje integető és őt hazahívó atya képe. Azért, mert rájött arra, hogy ha hazamegy, atyja befogadja. Mekkora öröm hazamenni. Indulj el hát te is feléje. Ő téged is vár.

b) *Öröm.* A Jézus szerinti böjt örömteljes, örömszerző. Nem véletlen az, hogy a bűnbánatot örömként írják körül. Bűnbánatod a felett való öröm, hogy Atyád átölel, és a legszebb ruhába öltöztet téged, ujjadra gyűrűt, lábadra sarút húz, és így szól feléd: „Ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.” Érzed az Isten szerinti böjt örömet? Aki Isten szerint böjtöl, az „megkeni a fejét és megmossa az arcát”. Ez a külsőség a lakomához való készülődés jele. Vagyis a tanítvány tegye az ellenkezőjét annak, amit a farizeus tesz. Izrael fiai így készültek a menyegzőbe, hogy részesei legyenek a lakodalmi örömnak. A keresztyén ember mosolygó, örvendező tekintettel, ajkán Istent dicsérő énekkel böjtöl. A böjt nem koplalás, hanem áldozat. Nem viselkedhetsz másként, mint az, akinek végre nagyon is jó napja van, mint aki ünnepi vacsorára kapott meghívást. Jézus ebben a színben tünteti fel az igazi böjtöt. „Avagy böjtölhet-e a vőlegény násznépe, amíg velük van a vőlegény?” (Mk 2,19) Isten országa a te számodra is elkezdődött, itt az Isten köztünk. Az ingyen, kegyelemből, hit által való üdvösség örömezenete kizárja a régi böjtöt. A böjt a múlté, idejét múltá. „Új posztóból foltot ó ruhára, újbort régi tömlőkbe?” (Mk 2,21) Ki látott ilyent? A böjt az óruha és a régi tömlő. Szétfeszíti őket az új. A kettő nem társítható, kizárják egymást.

c) *Megtérés.* Nem a menekülés a kereszt elől, hanem a megtérés, a kereszthordozás az Isten szerinti böjt. „Jer, és kövess engem, felvévén a keresztet.” (Mk 10,21) Fordulj vissza, ha letetted, vagy fel sem akartad venni keresztet. Nélküle nincs keresztyén élet. Péter sem akarta azt felvenni Rómában. Innen menekül a keresztyén üldöztetés idején. El akarja kerülni a mártíromságot. De a Via Appián szembejön vele Jézus, akire meglepetten kérdez rá Péter: „Quo vadis Domine – hová mész, Uram?” Jézus így válaszol: „Rómába megyek, ahonnan te menekülsz, hogy ismét keresztre feszíttessem helyetted.” Péter észbe kap. Eszébe juthat, amit Jézus mondott egykor: „Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszíti azt.” Ekkor megfordul, és visszamegy Rómába, hogy felvegye a Krisztus keresztjét. Ez az igazi böjt. Te sem böjtölhetsz másként. A böjt nem a szolgálat megtagadása, hanem a legigazabb és legszentebb ügy szolgálata. A böjt kereszthordozás. Ez pedig a megtérés gyümölcse. Neked üzen Jézus: „Vegyétek föl magatokra az én igámat... Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem könnyű.” (Mt 11,29–30)

d) *Önmegtartóztatás.* Miben nyilvánul meg a bűjt önmegtartóztatásként? Minden bizonnyal az egyszerű és mértékletes evésben, ivásban, öltözködésben, lakásberendezésben, takarékoságban, a szenvedélyekről és káros szokásokról való lemondásban, a rossz társaság elkerülésében. Abban, hogy lemondasz mindenről, amire nincs igazán szükséged, amit nélkülözhetsz. Az igazi bűjt egy *olyan belső folyamat*, melynek csupán külső jele az élvezetekről való lemondás. Tested és lelked fegyelmezése legyen része keresztyén életednek. De önfegyelmezésed közben sem felejthetesz el arról, hogy Isten testiségedre és nemiségedre is, mint az ő személyes ajándékára, igent mondott. Lemondásod és önmegtartóztatásod a te Atyáddal való viszonyodban valósul meg, ezért *nem heroikus cselekedet*, mely keresi és meg is találja az emberek csodálkozását. Bármennyire is *imponáló*, nem öncéliből és nem önmagadért mondasz le és tartóztatod meg magad, hanem valakiért, hálából teremtő és megváltó Istenedért. Egyetlen célja, hogy a Krisztus által mutatott úton járj, és az általa kért jócselekedeteket örömmel gyakorold. Ha Krisztus tanítványa vagy, akkor *fegyelmeztetten élsz*. Nem azért, hogy kordában tartsd testedet, és nem azért, hogy óembered „naponkénti halála” (1Kor 15,31) bekövetkezzen. Ugye, ismered lázadó tested tulajdonságait és dacosságát, és tudod, hogy ezektől meg kell szabadulnod? Ennek egyetlen útja, ha naponként fegyelmezed magad. A lelked lehet, hogy kész, de a tested erőtlén, ezért üzen Jézus: „vigyázatok és imádkozatok” (Mt 26,41). Lelked minden bizonnyal igent mond ellenséged feltétel nélküli szeretetére, de tested és véred túl erős, olyannyira, hogy képes ezt meggátolni. Kapaszkodj bele hát a naponkénti imádkozásba, bibliaolvasásba és a lemondás az önmegtartóztatás gyakorlatába.

Az *aszkézis* magad választotta szenvedés, azaz *passio activa* és nem *passio passiva*. A magad választotta szenvedés pedig azt a veszélyt rejt magában, hogy keresztedet magad választod ki, ez pedig nem a Jézus keresztyéje. Ebben az aszkézisben az az istentelen, ugyanakkor kegyes kívánság rejtőzik, hogy saját magad választotta szenvedésed által lehess Krisztushoz hasonló, és megváltásod művét magad vidd véghez, azaz magad ölhesd meg óemberedet. Az aszkéta saját aszkézisét teszi üdvössége útjává. Mivel láttatni akar, közszemlére tesz, a nyilvánosság elé visz, ezért elvette jutalmát: a rácsodálkozás, az együttérzés, a sajnálkozás vagy éppenséggel a nevetségesség jutalmát, de semmi esetre sem az örök élet jutalmát.

Bűjtödöt csak Atyád lássa, aki titkon van, és a te Atyád, aki titkon néz, megfizet néked nyilván. Ez pedig az üdvösség, melyet Krisztus szerzett számodra a Golgota keresztyénjén. Ezt pedig semmivel sem érdemelheted ki. Ez a legnagyobb ajándék. Adj hálát ezért, s mond: köszönöm, Istenem. Ámen.

Ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Wuppertal 1971.

GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredikt*. Witten 1962.

HOFFSÜMMER, Willi: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Mainz 1990.

JAKUBINYI György: *Máté Evangéliuma*. Budapest 1991.

KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.

NESTLE-ALAND: *Novum Testamentum Graece*. Ed. XXVI. Stuttgart 1983.

REMMERS, Arend: *Die Bergpredikt*. Ulm 1997.

RIENECKER, Fritz: *Das Evangelium des Matthäus*. Wuppertal 1994.

THIELICKE, Helmut: *Das Leben kann noch einmal beginnen*. Stuttgart 1965.

THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1994.

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter

A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára

A Feltámadott megjelenik a tizenegynek

Alapige: János 20,19–23

„Békesség néktek!” Itt először az a fontos, hogy pontosan megfigyeljük azt a helyet, ahonnan ez a kiáltás azon a húsvéti napon kétszer, s a húsvét utáni nyolcadik napon harmadszor is elhangzik. Az örökkévalóságból hangzik az, a síron túli oldalról. Tehát attól jön, akinek nevét az emberek a halottak névsorába bevezették és aki most feltámadott halottaiból. Az a férfiú ez, akinek már születésekor ezt kiáltotta az örökkévalóság: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jóakarát.” Az a férfiú ez, akiről egy prófétai száj egy évezred távolában ezt mondotta már: „Hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fejedelmének.” Ugyanezt a férfiút halljuk itt, amint most ezt mondja: „Békesség néktek!” Tehát van béke, a szó betű szerinti értelmében, örök béke. Olyan különösen és csodálatosan hangzik ez bele abba a korszakba és abba a világba, amilyenbe éppen most kell beletekintenünk. Az utóbbi években, máshonnan is, nem hasonlóképpen kiáltotta-e felénk Genfből, Münchenből (még rágondolni is rossz), Washingtonból és Rómából? S nem tanultuk-e meg, hogy különösen ott legyünk óvatosak, ahol ezt a szót a lehangosabban kiáltozzák. Gyakran nem az-e a benyomásunk, hogy manapság éppen a pokol kiáltozza ezt, nagy kedvteléssel. „Mondják: Békesség, békesség, és nincs békesség!” (Jer 6,14) S itt most az ég, az örökkévalóság nyitja fel száját, s a feltámadott Krisztus kiáltja ide: „Békesség néktek!”

Az örök béke nem akar a mennyben maradni. Alányomul a földre! Azt akarja, hogy békesség legyen nektek! Békesség a földön! Nem akarja, hogy tartósan a túlvilágra zárják. Kedve támad, hogy alájöjjön az örökkévalóságból, betörjön és áttörjön egészen addig, ahol mi, szegény, békétlen emberek lakunk. Éppen e földre tekintett. Szinte azt mondhatnánk: megszállja ezt a földet, hasonlóan ahhoz, mint amikor az ember egy erősséget ostromol, többé nem tágit annak falaitól sem éjjel, sem nappal. E föld kapuit, ajtait sűrűn körültáborozzák túlvilági seregek, az örök béke követői és szolgálói. Ahol ezek „a hatalmas erejük, akik teljesítik az ő rendeletét”, előbbre lendíthetik a békét, békeoffenzívái beletörhetnek ebbe a korszakba és ebbe a világba, egyetlen alkalmat sem hagynak kihasználatlanul. Az egész Ótestamentum bizonyosság, hogy ez az örök béke vágyódik a föld után és szüntelen rohamozza a földet. Mózes küldetése, a zsoldárok és a próféták küldetése ebbe az egyetlen igébe foglalható össze: „Békesség néktek!”

Ámde itt, húsvét napján az szól hozzánk, emberekhez, aki az örökkévalóságnak nem szolgálja, hanem küldötte. Nem sírból előjött szellem! Annak, aki itt beszél, életének különös előzménye van, nemcsak földöntúli, hanem olyan előzménye is, amely a földön és közöttünk, emberek között ment végbe. Ez az a Jézus, aki akkor született, amikor Szíriában Czirénius volt a helytartó. Aki Pontius Pilátus alatt szenvedett, aki magára

vette testünket és vérünket. Ha azonban ki lehetne mutatni, hogy aki itt az örökkévalóságból szól: „Békesség néktek!”, ugyanaz, aki Názáreti Jézusnak mondatott, ezzel halhatatlan dolog történt volna, mert akkor ez az örökkévalóságból való rohamozás eredményes lett volna. Akkor egy túlvilági lénynek, éspedig nem akárkinek, hanem magának a Békesség Fejedelmének sikerült volna lábát megvetni ezen a földön. Akkor hát az örök béke Ura kikötött ezen az ellenséges földszigeten.

És nem kevesebb, mint ez az, amit először cselekszik a Feltámadott húsvét idején. Nem fárad el abban, hogy kimutassa nekik az ő „azonosságát”, hogy megmutassa nekik: ő az, akit követtek a kereszten való haláláig. Azért mutatja meg nekik oly gondos fáradozással sebhelyeit a kezén, lábán és oldalán. Nyolc nappal később, leereszkedő körülményességgel ezért teljesíti Tamás kívánságát: „Hozd ide a te ujjadat, és nézd meg az én kezeimet, és hozd ide a te kezedet, és bocsássad az én oldalamba: és ne légy hitetlen, hanem hívő.” Most már azt is sejtjük, miért következik erre ez: „Örvendezének azért a tanítványok, hogy látják az Urat.” Ki ne örvendezne? Ha a tökéletes békének az embere, akinek látták az életét istállóban való megszületésétől egészen keresztre feszítéséig, ha ez most feltámadott, márpedig feltámadott, mert itt van, közöttük áll, megmutatja nekik – szinte azt mondhatnánk – az útlevelét, ismertető jegyeit, úgy, testvéreim, nyert ügyünk van. A béke ügye így nyert ügy a föld számára. Bármily különösen hangzik is ez, ez előtt a világháborús nemzedék előtt, mégis így van, mert Krisztus feltámadott és vele a béke is eljött, amely az örökkévalóságtól a földre volt szánva. A feltámadott ezt mondja: „Békesség néktek!”, s ezzel kezdve ki van kiáltva egyszer s mindenkorra a földön az örök béke. Nemcsak egyszer s mindenkorra van kikiáltva, hanem egyszer s mindenkorra itt is van, mivel itt van a feltámadott Úr! Most már sérthetetlenül gúnytól, megvetéstől, ütéstől, veréstől, a halál megragadásától, dicsőségben, megdicsőült fenségben áll itt. Mivel hozzánk, emberekhez ez a békekiáltás tőle jön, ezért az örök, a feltámadott béke van itt, és itt is marad ezen a földön. Nem árt neki a pillanatnyilag tajtékzó düh, az arcul verések, a lábbal tiprások, nem árt neki, ha megragadja a halál. Vele együtt a béke támadott fel halottaiból! Más szavakkal: Az, aki itt a békét proklamálja, nem úgy hirdeti, mint kegyes óhajt, vagy nem kötelező küldetést, vagy mint fenyegető követelményt, hanem mint felkínált ajándékot és adományt. Isten húsvéti ajándéka ez az örök béke, a halál e világa számára. Ez a föld lett most az örök béke lakóhelyévé, nemcsak átmeneti szállás, hanem lakóhely. Milyen különösen hangzik ez mind: Ez a föld az örök béke lakása. Akárhogy hangozzék is: az örök béke itt van, mert Krisztus feltámadott! Ezen még az oly hosszúra nyúló világháború sem változtathat már. Ki tudja őt agyonütni, ha feltámadott halottaiból? Ki kételkedhet tartósan abban, hogy az örök békének megadatott a győzelem ebben a halott világban? Hiszen feltámadott a Béke Fejedelme! Légelhárító löveg le nem löheti, gáz meg nem mérgezhetheti, féreg meg nem rághatja, romlás nem diadalmaskodhat rajta. „Örvendezének azért a tanítványok, hogy látják az Urat.” Ki nem akar örvendezni közülnk – egyszerűen csak örvendezni! Mennyei levegő áramlik be, ismét lélegzetet vehetünk. Világosság szivárog be hozzánk. Megnyílt egy mennyei ablak. Bármit is hoz ez a korszak, ne engedjétek magatokat ettől az égi ablaktól eltaszítani! Maradjatok meg ennél az ablaknál. Szívjátok be ezt a levegőt! Tartsatok ki e mellett: Krisztus feltámadott, így nektek is szól ma az ő szava: „Békesség néktek!”

Miután megtekintettük azt a helyet, ahonnan ez a békekiáltás jön, még hátravan, hogy szemügyre vegyük azt a helyet, ahova ez a kiáltás szól, hangzik. Az a hely és helyzet, amelybe a Feltámadott az ő békéjét viszi, egyáltalán nem látszik békésnek, ellenkezőleg: éjszaka van! Néhány férfiból álló kis csapat nagy titokban találkozott itt. Tekintetükből ki lehet olvasni, félnek, hogy felfedezik őket. Maguk mögött az ajtókat

bezárták. Megfigyeltétek? Húsvét után nyolc nappal még mindig zárva vannak az ajtók. De mit törődik a Feltámadott „a zsidóktól való félelemmel”? Mit törődik a zárral és a retesszel is? Ide, éppen ide, erre a lehetetlen helyre hozza a Feltámadott azt a békét, amelyik örök. Ezzé válhat egy földalatti óvóhely is. A feltámadott béke utat tör magának addig a helyig, ahol aggódó emberek kis csoportja, éjben és ködben, bezárt ajtók mögött, menedéket keres. Mert az a béke, amely húsvét reggelén áttört a halál falán, elég hatalmas arra, hogy húsvét estéjén a zárt ajtókon keresztül is betörjön az aggodalom és borzongás helyeire. Ilyen szálláshelyet választ magának az örök béke ezen a földön. Szegényes helyeken veti meg a lábát. De bármily szegényes is az a hely, ahová a Feltámadott belép, ahol teret nyer, ott valami megnyilvánul az utolsó időkre vonatkozó ígéret dicsőségéből: „Íme az Isten sátora az emberekkel van.” Kunyhóba, a nyomorúság kunyhóiba és a halál lakóhelyeire, ide építi Isten a maga békebirodalmát. „Az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, se ne féljen!” „E világon nyomorúságtok léssen, de biztatok: én meggyőztem a világot.” S ez a béke megáll. Megáll, függetlenül minden körülménytől, sőt, áll jelenlegi viszonyaink ellenére is. Ez a béke megállna akkor is, ha az óvóhely, melyet ástál, nem tudna megvédeni – akkor is, igen akkor is áll ez: „Békesség néktek!” Ezt a békét a világ nem adhatja, ezért nem is tudja ezt elrabolni.

De miért nem nyúl mindenki két kézzel a béke után? Miért nem rohannak az emberek ehhez a békéhez? Erre a feleletet mai igénk így adja meg: „Amiként engem küldött az Atya, én is akképpen küldelek titeket. Akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak, akikéit megtartjátok, megtartatnak.” Ezzel megtudjuk, hogy tulajdonképpen mi is ez az örök béke? A Feltámadott nem akármilyen, hanem teljesen különleges, nagyon is határozott békének az Ura. Ennek a békének a pontos tartalma: a bűnök bocsánata. Ez az, amit azon a napon a feltámadott Jézus tanítványainak kijelentett. „A ti bűneitek meg vannak bocsátva!” Ez az a béke, ami a feltámadott Jézusban a földre jött és itt lakást vett: a bűnök bocsánata. A földön és az örökkévalóságban ezen fordul meg a békesség, akár gázmaszkban vagyok, akár anélkül, akár légvédelmi pincében, akár azon kívül. Mivel az a béke ez, amelyért Krisztus meghalt és feltámadott, ez teljesen kétségtelen béke, ezért nem rohamozzák meg, ezért nem állnak sorba érte, mert sokan vannak, akik nem szeretik és nem keresik ezt a békét. Ha békéről beszélünk, inkább ragyogó békeangyal lebeg a szemünk előtt, nem az emberiségnek az a Hamupipőkéje, akit így hívnak: bűnök bocsánata. De akár kedvünkre van és kellemes nekünk ez a béke, akár nem, döntenünk kell: elfogadjuk személyesen a Feltámadottnak ezt a hívását vagy nem? Itt mindnyájan személy szerint vagyunk ostrom alatt. Ez a béke támadja meg kinek-kinek a személyes erődítményét, és ha ez nem meghódolásban végződik, ha a falak nem omlanak le, az ajtók nem tárulnak fel, akkor – bár a szánandó föld javára a legnagyobb és legdicsőségesebb dolog történt, de te nem fogadtad el, elzárkóztál előle – bűneid megtartattak! Bizony, ilyen kicsiny és szerény kunyhócska az, amit az örök béke épít magának e földön. Vámszedők és paráznák között, akik nyomorúságukban az éghoz kiáltanak, itt akar az örök béke lakozást venni.

A béke Ura követeit ezzel a békével megáldva és felszerelve küldi ki minden népekhez: „Amiként engem küldött az Atya, én is akképpen küldelek titeket.” Jól figyeljünk erre: „Amiképpen!” Az Atya őt alacsony sorba, szenvedésbe, keresztre küldte. Ezért ne csodálkozzunk és ne is bántson minket, hogy ő ezen szavakkal küldi ki a béke követeit: „Íme, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé.” Azt jelenti ez, ellenállás lesz mindenütt. A bűnök bocsánata balga vagy éppen megbotránkoztató dolog, kigúnyolják és megvetik. A világ, amelynek az örök békét kínálják fel, alaposan elbánik a békével, többre becsubli a márvány békepalotát az örök béke nyomorúságos

viskóinál. Sőt, harc is támad az örök béke körül (16. fej.). Tudja ezt a Békefejedelem! Küldötteinek harcolniuk kell. Olyan kemény lesz ez a küzdelem, hogy a maga erejével egyetlen ember sem tudja megharcolni, nem tud kitartani abban. Jelentős, hogy a béke Ura milyen felszerelést ad óvéinek erre a küzdelemre. „És mikor ezt mondta, rájuk lehelle, és monda nékik: Vegyetek Szent Lelket!” Ez a mozzanat Ezékiel prófétának éjszakai látomására emlékeztet. Holt tetemekkel telített mezőt lát. Amint átfuval azon a halálmezőn Istennek Lelke, megelevenednek, életre kelnek ezek a holt tetemek. Ahogy minket betölt a halál, a félelem és az ellenállás, ugyanolyanok voltak ezek a tanítványok is. Oly kevéssé alkalmasak az élő és erős béke hordozására, amely rájuk bízott a népek között. De mihelyt belefűjt a Feltámadott a feldúlt embereknek ebbe a nyomorúságos csapatába, íme, a holtak egyszerre a feltámadásnak élő köveivé és oszlopaivá válnak, a félenek az örök békének halált megvető bizonyágtevőivé. A félelem háttérbe szorul és a béke tör utat magának. Ezzel felkészítetnek arra, hogy továbbadják azt, amit a feltámadott Jézustól kapnak. És így, az az éjszakai bezárt helyiség, minden népek számára béke-központtá lesz. Egy kis, esendő, tanítványi csapat sereggé válik, a Békefejedelem küldöttei lesznek minden népek számára.

De hogyan? Ezzel csak újra ahhoz a híres és hírhedt szívbeli békességhez jutottunk el, amelynek a világon semmi eredményét nem látjuk. Ezzel újra csak ahhoz a „belső vonalhoz” jutottunk el, ami a tunyák és gyávák menedékhelye. Ne, ne ítéld elhamarkodva a szív békéjéről! Ahhoz ugyan egyhamar nem jutsz el! A világosságnak a szívben kell kezdődnie, annak, aminek a házban kell világolnia. És mégis igazatok van nektek, akik nem tudtok abba belenyugodni, hogy rejtve maradjon az, ami az emberek szívében megy végbe. Igazatok van nektek, akik olyan béke után éheztek és szomjúhoztok, amely túlnő személyes érzésen és tapasztalaton, ha az mindjárt a legmagasztosabb tapasztalat is: a személyes üdvösség megtapasztalása. Igazatok van nektek, akik belső kényszerre olyan békét kerestek, amely olyan üggyé lesz, Isten ügyévé, amely túlhalad személyünk határain. Boldog az, aki kitart hitében, reménykedve abban a békében, amelyből szerte a világon ma még semmi sem látható. Boldog az, aki reménykedik az egész föld békéjében. Igazatok van, akik engeditek, hogy beleszólíttassatok annak az átfogó békének hitébe, amelyet még nem láthatunk. Amikor Jézus azon az első húsvét estén ezt mondta tanítványainak: „Békesség néktek!” – ebben benne rejtett annak az egyetemes, mindent átfogó békének ideje és ígérete is, amely magában foglalja az egész sóhajtozó teremtett világot, minden angyalt és minden ördögöt. Amit Jézus ott mond, azt úgy mondja, mint a „feltámadottak zsengeje”. Erre a teljes békére, amelyre várunk, erre mutat a próféta szava: „És lakozik a farkas a báránnyal, és a párdúc a kecskefűval fekszik, a borjú és az oroslán-kölyök és a kővér barom együtt lesznek, és egy kis gyermek őrzi azokat. A tehén és medve legelnek, és együtt fekszenek fiaik, az oroslán, mint az ökör, szalmát eszik. És gyönyörködik a csecsszopó a viperák lyukánál, és a csecstől elválasztott a baziliskus lyuka felett terjengeti kezét: Nem ártanak és nem pusztítanak sehol szentségemnek hegyén, mert teljes lesz a föld az Úr ismeretével, mint a vizek a tengert beborítják.” (Ézs 11,6–9) Ámen.

Tamás bizonyágtétele

Alapige: János 20,21–31

Ha úgy igaz, amint ezekben a versekben olvastuk és hallottuk, a jövőben ajánlatos lesz jobban vigyázni arra, amit beszélünk. Különböznélünk is megeshet az, ami itt a tanítványokkal. Tamás az Úr feltámadása után többek között azt a kijelentést tette, hogy ő azt nem hiszi el, sőt, akkor sem hinné, ha szemeivel látná a szegek helyét, kezével

tapintaná az Úr testén a sebeket. Most, nyolc nappal később, Tamásnak tapasztalnia kell, hogy abban a pillanatban, amikor oly dőréen beszélt, az Úr hallotta őt és szóról-szóra megértette, amit mondott. Amilyen láthatatlan az örökkévalóság, Ő olyan közel van hozzánk. Az örökkévalók hallják és látják, amit mi az időben mondunk és teszünk. Az örökkévalóság vesz körül és takar be minket, amint Luther mondja: „közelebb van hozzánk, mint a kabátunk vagy az ingünk”. Emlékszem, amikor régen több családdal együtt laktunk egy bérházban, a családi körben a hangos beszédet egyszerre csak megszakítottuk, miközben a mennyezetre mutattunk, vagy a szomszéd felé, és halkán beszéltünk tovább, hogy a szomszédok ne halljanak meg minden szót. Ilyen vékonyan épült hajlék az idő is. Vékonyak a falai, melyek az örökkévalóságtól választanak el. Ha hangosan és nagyképpően beszélgetünk, gyakran és kölcsönösen kellene figyelmeztetnünk egymást, hogy az örökkévalóságban hallanak minket. Hall minket akkor is, ha nagyon lehallkítjuk a szavunkat, hall, mielőtt gondolatunk szavakká formálódna: „Mikor még nyelvemem sincs a szó, immár egészen érted azt, Uram! Messziről érted gondolatomat.” És mint itt Tamást, minket is szavunkon foghat az örökkévalóság.

Hogy az örökkévalóságban így törődnek személyünkkel, érdeklődnek utánunk, hogy a Feltámadott ily közel van hozzánk, ez számunkra félelmetes, de egyben üdvös tény is. Tamás megijed, amikor szaván fogja őt a Feltámadott. Majdnem halálra ijed, ez azonban üdvös megrettenés volt. Mert Jézus kapta rajta, hogy ő hitetlen. A szegek helyeit mutatta neki és nem az öklét. Sebeit, örök hűségének és irgalmasságának jeleit tárja Tamás elé az Úr. Így Tamás előtt felnyílik az örökkévalóság és tud szeretni. A Feltámadott egész dicsőségével találkozik itt Tamás. A kételkedőt oly fényel fogja körül, hogy térdre roskadva így kiált fel: „Én Uram és én Istenem!”

Krisztus a Tamás Ura és Istene. Oly annyira tud szeretni az örökkévalóság, hogy könyörületességének egész teljességét, egyetlen embernek is, ilyen tékozlóan tudja odaajándékozni. Tamás apostol a személyes kiválasztásnak e titka előtt találja magát. Tizenegy apostol van. A többi tíz nyolc nappal előbb látta a Feltámadottat. Csak ő nem látta, mert nem volt akkor jelen. Most újra találkozik velük a Feltámadott, ezúttal csak Tamással foglalkozik. Mintha a többi tíz nem is lett volna ott, Tamáshoz fordul. A többi közül kiemeli, csak hozzá szól. Ezúttal csakis Tamásért tárul fel a menny, ezért fáradozott, ereszkedett hozzá az Úr – akinek adatott minden hatalom mennyen és földön –, hogy ezzel az eggyel találkozzék, vele beszéljen. Ez a személyes kiválasztás titka. A sok-sok millió ember közül, akik az örökkévalóság szeme előtt élnek, egy emberkét választott ki, látta, megfigyelte, hallotta ennek az emberkének ostoba beszédét, az örökkévalóságból felnyílt egy száj, megszólította ezt az egy szánandó embert, felé nyúlt ki egy kéz és kiragadta valamennyi ember közül. Tamásnak van még egy ikertestvére, erről soha nem hallunk és nem olvassuk, hogy tanítvánná lett volna, mint a többi testvérpár. Istennek kiválasztó kegyelme annyira Tamás felé fordult, hogy őt, mint az ikrek egyikét, bevette a tanítványi körbe. Ilyen titokzatosan tud eljárni Isten, amikor magas figyelmét felénk, emberek felé fordítja. „Ketten lesznek a mezőn, az egyik felvétetik, a másik ott hagyatik. Ketten örölnék a malomban, az egyik felvétetik, a másik ott hagyatik.” Egy ikerpárt hordoz az anyaméh, az egyik – Tamás – tanítvány lesz, a másiktól semmit sem hallunk. E titok előtt roskad térdre itt Tamás és kiáltja, már boldogan: „Én Uram és én Istenem!”

Tamás kiválasztása annál bámulatosabb és megfoghatatlanabb, mivel éppen itt nem lehet semmi érdemet felmutatni vagy észrevenni soha. Amit még tudunk Tamásról, az annyi, hogy ő sűrűvérű és kishitű (defetista). Amikor az Úr annak idején közölte velük, hogy Lázár meghalt, Tamás elsőnek csüggesztette le fejét és ezt mondotta: „Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele”, amivel ezt akarta mondani: jöjjön most már az, aminek

jönnie kell, úgyszincs már semminek sem értelme. Amikor pedig Jézus búcsút vett tanítványaitól, azt mondta nekik: „És hogy hová megyek én, tudjátok, az utat is tudjátok.” Ez a kételkedő és tépelődő ember elkedvetlenedve azonnal így válaszol: „...mimódon tudhatjuk azért az utat?” És hogy a keresztre feszítés után, húsvét után este, egyedül ő nem volt jelen a tanítványokkal, annak oka bizonyára a tanítványnak kétkedésre, kétségbeesésre hajlamos természetében rejlik. A többieknek pedig, akik az Úr feltámadásáról beszélnek, nemcsak azt mondja, hogy nem tudja elhinni, hanem halljuk, amint hangsúlyozva így szól: „Nem akarom hinni!” Annyira kételkedett, hogy szinte az fenyegeti, hogy akarata teljesen megmerevedik. És most erre az emberileg szólva lehetetlen tanítványra az Úr könyörületességének olyan teljességét szórja, hogy csak ezt tudja mondani: „Én Uram és én Istenem!” És ezzel az Úr, e megtestesült kishitűségnek oly Krisztus melletti bizonyágtételt ajándékoz, amely dicsőségben túlragyogja valamennyi tanítványnak Krisztus melletti bizonyágtételét, még a Péterét is. Tamás, aki szó szerint utolsó volt a 11 tanítvány között, csak ezt mondhatja: „Én Uram és én Istenem!” Eképpen teheti az Úrnak szabadon választó keze az elsőket utolsókká, az utolsókat elsőkké.

Vajon ma is úgy van, hogy Isten bizonyos embereket kiválaszt a többiek előtt és a többiek közül, vagy csak a bibliai időkre korlátozódik a kiválasztás? A próféták és az Isten embereinek idejére az Ó-, és az apostolok idejére az Újtestamentumban? Erre ezt felelhetjük: igen is, meg nem is. Apostolokat és prófétákat már nem választ Isten. A választásuk és számuk le van zárva. Pál, mint maga mondja: mint egy idétlen, későn született jön tizenkettedikként a 11-hez. Isten a 12-es számot elegendőnek tartotta. De ha többé már nem is választ az Úr apostolokat és prófétákat, a kiválasztást nem hagyta abba. Szerető pásztori pillantása tovább kutat éjjel és nappal, népeken és korokon át. Igaz, hogy többé nem apostolokat és prófétákat keres, de igenis gyermekeket és örökösoket.

De választó szeretete ebben is ugyanaz maradt: az elveszetteket keresi. Az a Feltámadott, aki egy Tamást választ apostollá, nem hagyott fel azzal, hogy a bűn mocsarából és a halál fertőjéből fuldoklókat helyezzen biztonságba, szárazra, nem hagyott fel azzal az Úr, hogy embereket mentsen ki a megemésztő szenvedélyek tüzéből, mint ahogy egy szenesedő fahasábot kiragadunk a tűzből, mielőtt az hamuvá hullana szét. Mi más hozott most is össze bennünket, mint az elveszettet megkereső és kiválasztó kegyelem? Ez a kegyelmi kiválasztás terjeszti ki felettünk szárnyait, amikor ma itt meg van terítve a szent asztal, ahonnan szól a hívogató hozzánk, hogy jöjjünk, mint vendégek, mint gyermekek, éljünk az örök élet ételével és italával most is. Isten tudott olyan embert, olyan természetet, mint a Tamásé, tanítvánnyá választani. Lehet közöttünk is olyan elveszett és elvetett, hogy ne lehetne gyermekké és örökössé? Ilyen értelemben szólhattak az apostolok Krisztus egyházának mindenik tagjához, bizvást és merészen, mint kiválasztottakhoz. És mivel hiszünk a fiúságra és örök életre történt kiválasztásunkban, mivel hisszük, hogy Krisztus a mi Szabadítónk is akar lenni, ezért merészkedünk mi is arra, hogy mint Tamás: Urunknak és Istenünknek szólítsuk őt. Az ő mentő és kiválasztó kegyelmének a legnagyobb csodája mi magunk vagyunk! Ezért a hálás gyermek nem tehet mást, minthogy a legelveszettebb testvért is minduntalan erre figyelmeztesse, és arra beszélje rá: Krisztusnak van hatalma arra, hogy elveszettet válasszon ki. Aki magában is tudja ezt mondani: „Én Uram és én Istenem!”, az bátorságot kap hinni és remélni, hogy Krisztus Ura és Istene a testvérenek is. Igen, ha Krisztus az én Uram és én Istenem, miért nem lehetne hazámnak és népemnek is Urává és Istenévé? Ennek a szánandó, megszagotott és elveszett emberiségnek Urává és Istenévé!

A kiválasztásnak a passzív oldala mellett van aktív oldala is. Ez azt jelenti, hogy a személyes kiválasztás tudata motorrá, hajtóerővé válik a felebarátom szolgálatára. Aki hisz a maga személyes kiválasztottságában, azt a Krisztus részéről megtapasztalt szeretet az elveszett testvérhez hajtja. Az isteni könyörületesség, mint az olaj, felebaráti szeretetre hajtó anyag. Ma különösképpen szívleljük meg ezt! Hiszen ma másfajta hajtóanyag mozgatja a világ kerekeit: a gyűlölet, és nem a könyörület. Ezek a kerekek, amelyek a gyűlölet és megsemmisítés szolgálatában állnak, hónapról hónapra egyre gyorsabban forognak. A rombolásnak kerekei nem nyugodnak meg addig, míg a hajtóanyag egyik vagy másik része ki nem fogy. Gyakran kell most arra gondolnom, s e gondtól nem tudok szabadulni: juthatott volna-e Európa erre a sorsra, ha a keresztyénség jobban felhasználta volna az idejét, s engedte volna, hogy közelebb hajtsa őt a felebaráthoz az isteni könyörületnek ez a hajtóereje. De éppen az egyházban bántak könnyelműen az olajtartályokkal. Az európai keresztyénségben hiba érte az olajvezetéket. Európa romlását megelőzte a keresztyénség romlása! A szószéken alig mertünk kiválasztásról beszélni. Az a férfiú, aki ezt az üzenetet passzív, de aktív oldalról is a legszemélyesebben ragadta meg, Kálvin János, torzképpé vált számunkra, a gúny és kontártautítás tárgyává. Nem mertünk prédikálni a kiválasztásról, mert féltettük az észet, mely soha nem tudja és nem akarja felfogni, mi is a kiválasztás. Szónokoltunk egyetemes Isten-szeretetről, közben elfeledkeztünk arról, hogy mit is jelent az, hogy Isten: ÚR!? Igaz, hogy gyengén és lágyan mondogattuk: „Isten, Isten, Istenem!”, de elvesztettük Tamás hitvallásának első részét, amelyik így hangzik: „Én Uram és én Istenem!” Ő, az Úr tud kiválasztani, de elvetni is.

Mivel pedig mi a mély-alakú és mély-hátterű üzenetből lapos és sekélyes keresztyénséget csináltunk, azért lett minden lompos, sekélyes és átlagos – tetteinkkel és cselekedeteinkkel együtt. Mindenre volt illedelmes és szabályos mértékünk, mérték, amit mi ajándékoztunk magunknak, azon áldozatkészségünk, azon áldozataink számára is, amelyeket hoznunk kellett. Ezen az átlagkeresztyénségen ment tönkre Európa. Nem a növekvő istentelenségen, hanem az európai keresztyének kényelmes és ravasz méricskélésein, mert ebben a polgári átlagkeresztyénségben érthetően nem volt meg az a hegyeket mozdító, világmeggyőző erő, amelyre szükség lett volna, hogy megoldjuk az emberi együttélésnek és együttműködésnek feltoluló kérdéseit. Egy gépkocsivezető mondotta egyszer nekem, hogy büntetik, ha valaki vizet tölt az olajtartályba, mert az hamarosan megakasztja a továbbhaladást. De éppen ez történik a nyugati egyházban is. Vizet töltöttünk a szent olajtartályba és nyomorultul megakadtunk, az üzenetet, az örömhírt meghamisítottuk és elvizesítettük. Nem csoda, ha a kiválasztás és elvettetés nélkül erre a keresztyénségre a kátyúba ragadás várt. Az volna a csoda, ha nem jutottunk volna idáig.

Tamás bizonyágtétele azonban így hangzik: „Én Uram és én Istenem!” Én Uram! Akit a mennyei Atya asztalához meghívott gyermekké és a házba örökössé hívott el, azt az Úr szőlőjében való munkálkodásra is elhívta. Ezt a munkát a szőlő Ura nem sablon-szerűen és arányosan, vagyis közepes napi átlag szerint osztogatja szét. Nem! A munkamegosztásban is a maga tetszése szerint jár el az Úr. Amiképpen egy apa sem egyformát vár el minden gyermekétől, éppen úgy nem vár a mennyei Atya sem minden gyermekétől egyformán sokat. Az Úr az elvárásoknál azoknak az adományoknak a nagyságához igazodik, amelyeket kinek-kinek adni akar. Nem osztja egyenlően a talentumokat. Az egyik tízet kap, a másik ötöt, vagy kettőt, vagy egyet. Ámde, akinek sok adatott, attól sok is kívánatik meg. Az Úr roppant sokat tud adni, de roppant sokat tud követelni is. Kívánhatja a tizedet, de kívánhatja az összes javak felét is, vagy kívánhatja mindenedet is – ahogy éppen neki tetszik. A keresztyén ember felett Istennek ajándéko-

zó és követelő kegyelmi kiválasztása áll, és nem a minimális tarifa védelme. Ha eljöttek e világ urai és szolgálóiktól azt kívánták, hogy mint önkéntesek, speciális csapatok, ejtőernyősök, lángvetők, pilóták, torpedók vezetői a legvégső erejüket és életüket is oda-szánják a megsemmisítés szolgálatába – hát mi volna, ha mint kiválasztottak, mi az Úrnak a szeretetszolgálatban fenntartás nélküli odaadással szolgálánk? Amikor az ördög kezd csodákat tenni, megmaradhatunk-e mi keresztyének csak egy napig is, a magunk által választott középszerűségnek védelmében és árnyékában? De az a gyülekezet, amely újra hallja és hiszi a kegyelmi kiválasztásról szóló üzenetet, ismét vállalkozni fog a felebaráti szeretet kalandjára.

Kiválasztott gyermekeiktől és szolgálóitól az Úr elvárja, hogy ők látás nélkül is higgyenek. Itt olvassuk: „Mivelhogy láttál engem, Tamás, hittél: boldogok, akik nem látnak és hisznek.” Ti azonban először látni akartok, azután hinni. Ez bizony halála a hitnek. Azért mutatta meg most nekünk Isten – büntetésünkre – a világ gyermekein, mire képes az ördög szolgálatában a vakon engedelmeskedő hit, hogy ingereljen és megszegyenítsen minket. E világ gyermekeinek kellett megmutatni nekünk, mi volna, ha nem közeli és elérhető dolgokért áldoznánk fel életünket, hanem lehetetlenért, távoli és jövődöbéli dolgokért, az eljövendő nemzedékért és évszázadért. Fenyítésünkre történtek az Antikrisztus csodái, hogy végre felismerjük, mi lenne, ha Krisztus szolgálatában keresnénk Istennek országát és annak igazságát, mit jelentene az eljövendő Isten országában valóban hitben élni és hitben halni is meg. Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek, akik a legmagasztosabb Urat szolgálva hisznek a távoliban, az emberileg lehetetlenben és eljövendőben.

De tud-e hinni az ember? Tamás nem tudott. Még gonoszabb az, hogy nem akar hinni! De ha az Úr akarja – már pedig akarja ezt –, ha Istennek kegyelmi kiválasztása kinyúl valaki után, akkor meg tudja tenni az ember, akár akarja, akár nem! Szüntelenül könyörögjünk hát az egy szükségesért: a mi Urunk Istenünkben való hitért. Ámen.

Találkozás a Genezáret tavánál

Alapige: János 21,1–14

Krisztus feltámadott és megjelent tanítványainak. Ez az üzenet, amely újra szól hozzánk ezekben a húsvéti fejezetekben, most is érvényes. Jézus feltámadása érvényben levő erő. De ez a feltámadás egy olyan világban érvényes, amelyen az ember nemigen veszi észre, hogy benne és érette támadt fel Krisztus halottaiból. Olyan világban érvényes, amely a halálnak van eljegyezve, a halál jegyében áll. A halál ebben a világban nem élettelen és nem henye. Jézus Krisztus feltámadása óta különösen nem az. Védekezésbe szorult ugyan, de azért tevékenyen munkálkodik. Ha kaszás férfinak ábrázolják is, ez bizonyára több, mint üres jelkép. Szüksége van a kaszára és ért a használatához. Nemcsak a levegőben, az óceánokon, hanem itt, ebben a városban, közöttünk is. Itt és amott kalászként dőlnek meg és hullnak el az emberek a halál suhintására. Sőt, a halál nemcsak bennük munkálkodik aktívan, hanem bennünk is. Szívünkben is öldököl. Húsvét óta csak 14 nap múlt el, de száz hang suttozta nekünk és zúgolódott: a feltámadás – fantáziakép! Azóta száz kezet is láttunk munkában, amelyek az Úr nyitott sírját akarták ismét behantolni. Abban a világban élünk, amelyikért feltámadott az Úr, és ez mégis húsvét-nélküli, húsvét-ellenes világ!

Ennek ellenére, sőt éppen ezért kell megállnunk hitben az üres sírnál, a feltámadott Úrnál. Ez a hitben való megállás a halál e világának közepette azt jelenti: hitben ellene állni a halál reánk viharzó hullámainak. A feltámadott Krisztusban hinni ez: koporsók, betegágyak és halottas ágyak mellett, sőt, ha arra kerül a sor, a magunk halotti ágyán is

hitben ellenállni a halálnak! Bármily „sikeresen” munkálkodik is ennek ellenére a halál, valamennyi sírnak, amely nap-nap után újra megtelik, ellenére a tömegsíroknak, sőt, a tengeren tonnaszámra elnyelt emberi testeknek is – a sír mégis üres! S ez az üres húsvéti sír annak, aki hittel áll itt, elárulja, hogy a Feltámadotté lesz a végső győzelem. Sőt, ez a végső győzelem a tömeghalálozások ellenére is máris ható erő. Krisztus húsvéti győzelme óta az emberiség halála többé nem egyszerűen annak a csontváz embernek egységes és sötét szántóföldje. Nem! Krisztus feltámadása óta nagyon különféleképpen hálnak meg e világon az emberek. Millió hívő, akikről csak Isten tud, nem a halálba, hanem az életbe és a Krisztus feltámadásába hal bele. Amaz első húsvéti nap óta vannak olyan halottas ágyak, amelyek mellett a Feltámadott angyalai aktívan munkálkodnak. Angyali kezek, melyek abban a pillanatban, amikor a halál úgy gondolja, hogy triumfálhat, zsákmányukat az örökkévalóságba ragadják át.

De, hogy a húsvét nem vita nélküli, hanem rendkívül vitatott e világon, nem lephet meg minket, ha ismerjük a Bibliát. Igaz, fájdalmat okoz nekünk, hitünket mintegy szellemi böjtre kényszeríti, de ez a tény sem hengerelhet le minket. Krisztus eléggé előkészítette egyházát a küzdelemre és az arculcsapásokra. S különösen a húsvéti evangéliumok által lesz nyilvánvalóvá, hogy lehet ugyan a gyülekezet húsvéti küldött, de a halál világában. Nézzétek ezt a hét embert, akiket bemutat a mi evangéliumunk. Milyen ez a hét ember? Olyanok-e, amilyeneknek a húsvéti küldötteket szeretnénk elképzelni? Nemde, emberileg szólva, azokat az első tanúkat, miután meggyőzte és megragadta Urunk húsvéti győzelme, ujjongó, triumfáló, hallelujázó csapatnak képzeljük el, olyan embereknek, akik a győzelem magasztos érzésében szinte kibújnak a bőrükből! Ha valaki azt hallhatja és láthatja, amit ez a hét férfi hallott és látott, kezeivel érinthetett, akkor – emberi megítélés szerint – Jeruzsálem utcáin kellene végigrohanniuk, és a tetőről a világba kiáltaniuk: „Krisztus feltámadott és megjelent a tanítványoknak!” De mi hálásak vagyunk az evangélistáknak, különösen pedig Jánosnak, hogy a húsvéti tanúkat úgy mutatja meg nekünk, amint az a valóságnak megfelel. Olyan helyzetben és lelki állapotban találjuk őket, amelyik számol a ténnyel, hogy a halál még mindig ott van az élet felett, mint fagy a tavaszi éjszakában. Igen halk szavúak ezek a húsvéti tanúk. Tanácstalanok és tájékozatlanok. Péter, aki ezt a pangási állapotot, úgy látszik, már nem bírja tovább, kijelenti: „Elmegyek halászni.” A többi hat is csatlakozik hozzá. Képzeljük el, mit jelent ez? Ezek a férfiak olyan hír hordozói, amely minden népet fel fog verni nyugalmból, olyan hír vivői, amely belenyúl és elhat a sírokba is, s most ők halászni mennek. Várakozás, tapogatózás, határozatlanság ideje rendeltetett számukra. Húsvéti küldöttek és halászni mennek.

S ha az első húsvéti tanúkkal megtörtént ilyesmi, hogyne vágna minket is mellbe, akik mégsem vagyunk tanítványok, mint azok voltak? Krisztus egyházában is van a várakozásnak, tapogatózásnak és keresésnek is ideje! Amikor a hívőknek is, mint Péternek ott, a kiküldöttek ünnepi ruháját a könnyű halászinggel kellett felcserélniük. Úgy tűnik nekem, most ilyen idő jött ránk, a várakozás, a korlátozott lehetőségek ideje, a gátolt hírvivés időszaka, amikor előfordulhat, hogy a hívőknek „halászniuk kell menni” Így hát csak menjünk bizvást halászni. Péter és társai is halászni mentek, és mégis van húsvét. Az ember mehet csákányozni és lapátolni, és mégis lehet húsvéti küldött. Menjünk csak „halászni”, ha ennek így kell lennie, s ne vegyük ezt nagyon tragikusan. Húsvét mégis van, és Krisztus mégiscsak feltámadott!

Péter a tanítványokkal halászni megy, s nem fognak semmit! A másik három evangélista elmondja, hogy a tanítványok egyszer már jártak így, egész éjjel halásztak, de nem fogtak semmit. De akkor minden egészen másként volt. Akkor még nem volt húsvét. Akkor Urunk is még halandó testben, alacsony földi állapotban élt. Akkor még

érthető volt, hogy ők, mint a szolgaként megjelenő Úr leendő tanítványai, egész éjjel eredménytelenül halásztak. De most bekövetkezett a nagy fordulat: a halál legyőzött, s húsvét van. És most nem, igazán nem érthető meg, hogy valaki húsvéti követ, mégis egész éjjel hiába halászik. Látjuk a tanítványokat, hogy nyomorúságban vannak, botránnyosan tehetetlenek. Kíméletlenül tárul eléjük az ő tehetetlenségük, erőtlenségük és nyomorúságuk. A partról valakinek a kiáltása hangzik feléjük: „Fiaim! Van-e valami ennivalótok?” Nem ismerik fel az idegent, úgy értik, az valami ennivalót kíván tőlük, hogy éhségét csillapíthassa. Ezt kell nekik felelniük: „Nincsen!” Nekik, a húsvéti tanúknak is ezt kell felelniük, nekik maguknak nincs semmijük, ezért semmit sem tudnak adni. Ők, a húsvéti tanúk, bizony szegények, mint a templom egere. Mégis van húsvét! Krisztus mégis feltámadott halottaiból. És most ebben a legnagyobb egyházi nyomorúságban és küldötti tehetetlenségben akarja most kinyilatkoztatni magát a Feltámadott a maga teljes, túláradó dicsőségében.

A gazdag bőségben bekövetkező halfogás itt úgy van nyomatékosan említve, hogy az a Feltámadottnak a kinyilatkoztatása. Miután a parti idegenben Krisztust ismerték fel, nem csodálkozhatunk a halak sokaságán. Hogy neki lehetséges az ilyesmi, azt már korábról is tudjuk. Most meg különösen is meg tud ilyesmit tenni, mikor a halál felett győzelem és dicsőség adatott neki. Azonban másutt rejlik az, ami a halfogásban jelentős. Abban a beszédben, amelyet ez az eset mond el ebben az időpontban. A tanítványoknak ez az eset prédikáció, mégpedig szavak nélküli, de felejthetetlen hatású prédikáció. A húsvéti halfogás prédikációja így hangzik: Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek! Még halászni sem tudtok nélkülem. Nem, semmit, még ebben a húsvéti időszakban sem. De mivel én feltámadtam, az Atyától minden dolgok átadattak nekem, azért a bennem való hitben még nagyobb dolgokat is tudtok cselekedni, mint azok voltak, amelyek alacsony földi voltom idején történtek. Nektek semmit sincs, ezért nem is tudtok adni. De mivel most feltámadtam halottaimból, s élek, ezért tudok többet is adni, mint amennyit tőlem kértek, vagy megérthettek. Nézzétek! Tele a háló hallal. Szám szerint: százötvenhárommal. Szegények vagytok egy magát gazdagnak, tehetősnek mutató világ közepette. De csak viseljétek bizalommal a szegénységet. Ti gazdag Úrnak szolgáltok. Vigasztalódtok, habár szegények és kiszolgáltatottak vagytok is – olyan Úr szolgálatában álltok, akinek a tenger, annak titokzatos szélessége és mélysége is alávetett. Ezzel az Úrral szemben többé nincs alku. Húsvétkor eldőlt a végleges győzelem. A döntő győzelmet Jézus Krisztus nyeri meg, senki más. Ezt prédikálja a húsvéti halfogás eseménye. Sőt, e jel még érthetőbben, még leplezetlenebbül, még átfogóbban prédikál. Mondottuk: ez szavak nélküli prédikáció. Mégsem szavak nélkül történt ez. Krisztus már régen elmondta szavait a csodálatos halfogáshoz. Ez akkor történt, amikor Jézus először találkozott ezekkel a férfiakkal a tó partján. Akkor, amikor rájuk vetette hálóját, amikor ezek engedték megfogni magukat, mikor bementek az ő hálójába. Akkor megszólította őket, most ennél az utolsó tó melletti találkozásnál világosság gyúl emlékezetükben: „Ne félj, mostantól fogva embereket fogsz.” Emberhalászok! Erre az ígére való visszaemlékezésből, íme, tudják ezek a tanítványok, hogy nem a 153 hal a lényeges, amivel tele a hálójuk. Egyáltalán nem is a halászás a fontos itt, emberekről, emberhalászokról van itt szó. Ezzel, mintegy hályog hull le a szemükről. Hamarosan kimennek a világba, minden népeket tanítványokká tesznek. Húsvéti követek lesznek ebben a húsvéttelened világban. Mint emberhalászoknak, verejtékük fog hullani, sóhajtozni fognak, éjszakákat virrasztanak át, bizony elég gyakran kell majd emlékezniük arra, milyen szegények és mennyire tehetetlenek ők magukban. De most látták a tele hálót. A húsvéti telt hálóra való emlékezés követi őket a világ országútján, követi, mint áldás és ígélet. Tele a háló, szakadozásig telve halakkal, és mégsem szakad el.

S most itt a kérdés: Érvényes-e az ígéret, melyet a Feltámadott hűsvét idején ad a tanítványoknak a népek világába való kimenetelük előtt, s áll-e az ígéret ránk is, ma élő követőire? Magától értetődő volna az igenlő válasz, ha nem volnának Istennek olyan rendelkezései, amelyekhez igazodnunk kell. A tele hálóról szóló ígéretet a tanítványok kapták. Mi azonban nem vagyunk a tanítványok. Ezért egyáltalán nem magától értetődő dolog, hogy mi is megragadhatjuk ezt az ígéretet. Ez közlünk sokaknak különösen eleven kérdés. Az elmúlt héten estéről-estére és délutánonként biblia-tanfolyamot tartotunk a gyülekezeti munkásoknak. Hűsvéti követek lesznek ők is a hűsvétellenes népek világában. Ezzel újra a hálóhoz hívatunk el. Engedtük, hogy az ige, melyet hallottunk, újra erősítsen, felkészítsen, bátorítson és vigasztaljon minket. S most e hét végén, szíves áldásként magunkkal vihetjük-e a hűsvéti halfogás ígérését? Igen, megtehetjük mi is. Mert az ige a tanítványoknak, a gyülekezet javára adatott. Éppen az olyan egyház, amelyik ismét szegénnyé és tehetetlenné válik, egyetlen erejét abban látja, aki őket a népek közé küldi, épp az ilyen elnyomott és megalázott egyház bátorodhat meg a dűsan telt háló ígérétében.

Nálunk evangelizáció volt. Hálója megfogott-e bennünket? Ha igen, járjatok tovább az életben a csodálatos halfogás világotól ígérétével. Vigyék ezt az ígét mint áldást, ezen elmélkedjétek, ha őrlő napok és nehezen virradó éjszakák várnak is reátok. Gondoljatok ilyenkor a nagy hallal telt hálóra, a nagy halakra, amelyeket a Feltámadott a kiküldetésük előtt mutat a tanítványainak. S hasonló ígéret birtokában van mindenki, aki bárhol, de hűsvéti hittel áll a hálók mellett, s embereket halászik.

De ha a csodálatos halfogás ígéréte megvalósul Krisztus mai egyházára nézve is, ez semmi esetre sem jelenti azt, hogy mindenki és minden be van biztosítva. Isten egy egész egyház népét, egy egész közösséget is hagyhat az útfélen, s túlmeget rajta. Az ember, mint egyháztag, mint bibliai közösség tagja, s mint konferenciázó is elveszítheti az ígéretet. Ezért mindannyian, akik bárhol is állunk a háló mellett – áldásul és ígérétül – figyeljünk az intelemre, melyet az elküldésnek nagy szava tartalmaz. Észrevettétek-e, attól a pillanattól kezdve, hogy János ezt mondja: „Az Úr van ott!”, valamennyiük gondolata és mozdulata a part felé irányul. Ahogyan a mágnes hat a rendezetlen vasrészecskékre, hasonlóképpen hat ennek tudata is arra a hét férfúra, ott a Genezáret tavánál: „Az Úr van ott!” A figyelmeztetés pedig ez, ne tekintsünk mi magunkra és gyengeségeinkre, vagy ami még rosszabb, a magunk erejére. Krisztusra nézzünk! Ne nézzünk embertársainkra sem, akik a hálónál állnak. Testvérek között is hányszor dűlja fel Isten országának munkáját az irigykedés. Ne nézzünk a tengeren reánk várakozó szörnyűségekre sem. Ez a tengerre nézés elerőtlenít, bénítja a háló mellett állónak az erejét. Mindenekfelett pedig ne úgy tekintsünk a zsákmányra, mintha az a miénk volna. Nem a miénk, hanem az Úré az. Egyáltalán semmi nem a miénk, sem a háló, sem a halak, sem az egyház, sem a bibliakör. A legsürgősebb intelem pedig ez: helyes irányba csak akkor vonjuk a hálót, ha arra nézünk, aki a maga dicsőségében a parton áll. Az emberhalászat alkalmával ugyanis, a Feltámadott szolgálatában, hamis irányba is vonhatjuk azt. A helyett, hogy az Úr felé, mi magunk felé is vonhatjuk azt. A munkások becsvágya, az önszeretet, amelyik a maga hasznát keresi, sok munkát elrontott már eddig is. Magunk felé vonva a hálót, az ilyenkor szakadozni szokott. Hány hálót szakítottunk már el, vagy járultunk az elszakadásához! Ezért szól a figyelmeztetés: A hálót az Úr felé kell vonni! Figyeljétek csak meg Pétert, abban a pillanatban, amikor felismeri az Urat, olyat tesz, amelyet senki halász meg nem tenne, keze lesiklik a hálóról, prédául hagyja a zsákmányt, beleveti magát a tengerbe és az áron át az Úrhoz úszik. Ezzel a mögötte levőknek is megadja az irányt, amely felé nekik is indulniuk kell.

S még egy másik figyelmeztetés is rejlik itt az emberhalászás számára. Mivel az Úr tudja, milyen megátalkodott húsvétellenes világba küldi ki tanítványait, szükségesnek tartja, hogy kiküldetésük előtt erőt öntsön beléjük. A parton tüzet gyújtott, lakomát készített nekik. Ők szoktak eddig étket készíteni neki, most az Úr cselekszi ezt. Előbb, gondoskodóan étkezni hívja, mielőtt emberhalászatra küldené őket. Ezzel övéinek minden időkre jelzi, hogy megerősítésre van szükségük. Mi gyakran, különös fogyatkozást nem érezve, munkálkodunk Urunk szolgálatában, bizony beérjük meglepően kevés erősfítéssel is. Ez nincs így rendjén. Amilyen mértékben felismeri az egyház, hogy a halál világa ez, amelyben él, amelybe küldetett, amelyben helytállni és ellenállni kell, olyan mértékben fogja szükségét érezni Isten Igéjének, és fogja érezni az éhséget az ő asztala után. Az emberhalás abból a tűzből részesedik, amely számára ott a parton felgyúlt, s abból az étékből eszik, amelyet a dicsőség Ura készít neki.

Mi történik mindazzal a hallal, amely nem megy be a hálóba, melyet az Úr parancsára vetünk ki? Az Írásból tudjuk, hogy azokon a hálókon kívül, melyeket időben vetünk ki, van még egy utolsó nagy, mindeneket befogó háló is. Ez az ítélet hálója. Aki időben kivonja magát a kegyelem hálójából, az az idők végén nem fog kisiklani az ítélet hálójából. Valamennyi népre kivettetik ez, egyetlen nemzet sem tud átsiklani a hálószemek között. Az ítéletnek és haragnak ez a hálója végül bevonatik majd. Ezt azonban nem emberkezek végzik már. A végső idők nagy befogóhálóját, a gyalomot a végítélet hatalmas angyalai fogják bevonni arra a partra, ahol az Úr áll majd a maga teljes dicsőségében. Ámen.

Péter behelyezése tisztébe

Alapige: János 21,15–21

Báránynak és juhainak nevezi övéit az Úr. Ímé, az előtt a tény előtt állunk, hogy vannak a világon emberek, akik ilyen különös módon tartoznak Istenhez. Jézus Krisztusnak ez a népek közötti nyája: az egyház! Nem magától értetődő dolog az, hanem csoda, hogy a világon van egyház. Ezt a nagy csodát Isten az ő jó Pásztorra, Jézus Krisztus által valósította meg. Ő tett embereket „legelőinek juhaivá”, nem azok maguk. Most a jó Pásztor ezeket az ő bárányait és juhait Péter apostolra bízta. Nemcsak Péterre, hanem amint több bibliai helyből kiténik: reá és a többi apostoltársra is, s ezzel mindarra a sok ismerősre és ismeretlenre, akik az egyházban valaha is felvigyázókká, pásztorokká hívtattak el, akár mint hivatalos személyek, akár mint egyházi és gyülekezeti tagok. És ezért Jézusnak Péteren és többiekén keresztül adott megbízása mindannyiunknak szól, akik most zsinati istentiszteletre gyűltünk egybe, s különösen reátok érvényes, akik akár mint világiak, akár mint lelkipásztorok, valamilyen tisztet töltötök be. Nektek, személyesen mindnyájatoknak szól a jó Pásztor: „Legeltesd az én bárányaimat! Órizd az én juhaimat!”

Valóban, aki pásztori munkát kíván, jó dolgot kíván, drágalátos dolgot, mivel Jézus juhairól és bárányairól van itt szó. Drágalátost, mivel drága a nyáj, melyet legeltetni kell. Amikor egyszer ifjúkoromban a parasztgazdám rám bízta a nyáját, a legelőre való kihajtás előtti napon átvezetett az istállón. Gyermeki kíváncsisággal érdeklődtem: úgy kb. mi az állatainak a piaci ára, s ő jóindulattal felelt. A végén, összeszámítva az egészet, 8000 aranykoronára rúgott az egész összeg. Ilyen nagy érték van rád bízva, most aztán tudod, mi a feladatod? Ha most mi, egyházi előljárók az „első legelőre hajtás” előestéjén megkérdezzük a Mestert azoknak ára felől, akiket legeltetésre reánk akar bízni, ő nagyon komolyan így felel: drága nyáj ez! „A jó pásztor életét adja a juhokért.” Ezt az árat fizette Ő az ő juhaiért. S most ez a nyáj van reátok bízva, milliós érték van

egyházi adóban lelkiismeretes igazgatásotokra bízva, gondos felügyelet az értékes épületek felett. De mi ez a milliós érték egyetlen emberlélekkel összehasonlítva, melyet a jó Pásztor élete odaáldozásával váltott meg a romlástól, s mennyei polgárjogot szerzett neki. Sok ilyen drágán megvásárolt lélek van gondjaitokra bízva a városban. Nos, tudjuk, mi a feladatunk, az egyház felelőssége. S ha ez így van, ki tudja ezt méltón hordozni?

Péter és az apostolok tudták ezt. Nem mintha alkalmasak lettek volna erre, de mivel Krisztustól nyerték a megbízást, akikre Isten terhet rak, segít is azokat viselni. Nem engedi, hogy erőnkön felül terheltesünk. Nem kíván tőlünk, emberektől több felelősséget, mint amennyire képesek vagyunk. „Gyönyörűséges ígát és könnyű terhet” rak ránk. Péter nem félisten, nem angyal, hanem ember, mint mi, amint a többi apostol is. Sőt, Péter határozottan gyenge volt, mert megtagadta Urát. Így csődbe jutott. Minden egyebet vár, csak azt nem, amit az Úr most mond neki: „Legeltesd az én bárányaimat! Őrizd az én juhaimat!” Ha valaki jobban rászolgált volna erre a megbízásra, mint Péter, úgy bizonyosan az a másik tanítvány az, aki most is jelen volt, „akit Jézus szeret vala”, s ez János volt. Amikor Jézust elfogták, bement utána egészen a palotáig, a kereszt alatt is ott állt Jézus mellett ez a tanítvány. Péter nagyon világosan bebizonyította az erre való alkalmatlanságát. A hívek látogatása alkalmával egyszer egy síró parasztfiúra találtam. A sírás oka felől érdeklődve az új szolgálati könyvecskéjét húzta ki zubbonya zsebéből, elem tartotta ennek első oldalát, nagy színes betűkkel ez a borzasztó szó állt ott: „alkalmatlan” Alkalmatlannak minősítették – így vigasztalhatatlan volt. Péter életében egy olyan nap adódott, amikor életkönyvébe tüzes betűkkel írták be az eredményt: alkalmatlan, örökre alkalmatlan a király kiválasztottaink soraiban való szolgálatra! És akkor Péter is sírt. S most egy újabb nap érkezett el. Ura és parancsolója háromszor is áthúzza a megsemmisítő pecsétet, s ennek háromszor is fölül írja: Alkalmatlan, alkalmatlan, alkalmatlan a szolgálatra! „Legeltesd az én bárányaimat! Őrizd az én juhaimat! Legeltesd az én juhaimat!” Péter nem hisz a fülének, hogy ez így igaz. De ha az Úr saját kezűleg írja ezt az élete könyvébe, akkor mégiscsak így lehet, ez valóság.

Honnan ez a váratlan jobbrafordulás? Kiköszörülte-e Péter közben ezt a csorbát? Derekasán gyakorolta és edzette magát, hogy aztán egy jobban kiállott vizsgán elérje a célt, hogy alkalmasnak nyilvánítsák. Nem, Péter sem nem gyakorolta, sem nem edzette magát. Péter sírt és Jézus rátekintett az ő nyomorúságára. Megmagyarázhatatlan pásztori hűséggel megkereste, gyalázatát sebeivel befedezte. Krisztus elfogadta Pétert, mint ahogy a pásztor elfogadja az ő juhait. Most háromszor kérdi tőle: „Simon, Jónának fia: jobban szeretsz-e engem ezeknél? Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem? Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?” Ezzel Jézus a tanítványtól aligha érzélgős, könnyed szeretetvallomást kért! Az Úr kérdésének értelme inkább ez: Péter megbotránkozott Urán, nem akart egy megfeszített Urat, sem nem olyan pásztorot kívánt, aki életét adja a juhokért. Péter maga sem akart elveszett és megtalált juh lenni. Ezért szól most a kérdés hozzá: „Szeretsz-e engem?” Megbékéltél-e már a gondolattal, hogy ilyen Urad és ilyen pásztorod van? Elfogadsz-e olyannak, amilyen vagyok? Belenyugszol-e abba, hogy te is megtalált Péter vagy, aki az alkalmasságot nem tudta megszerezni, hanem engedte, hogy ez ajándékként legyen az övé. Jobban szeretsz-e engem, mint ezek? Azért szeretsz-e jobban, mert te nagyobb bűnös voltál, mint ezek itt? Neked ezért többet kell megbocsátanom, mint nekik. Simon Péter, elég-e neked az én kegyelmem? És Péter erre háromszor igennel felel. Így fogadja fel az Úr embereit. Azokat rendeli nyájának pásztoraivá, akik előzőleg az ő bárányai és juhai lettek, akiknek erre a pásztorra, erre a legelőre volt szükségük.

Vannak közöttetek olyan férfiak és nők, akiknek az egyházi tisztség elfogadása alkalmával ez a kérdésük: Méltó-e erre az én személyem? Az önvizsgálat nehéz órája ez. Volt közöttetek, aki megrettent, amikor megkérdezték tőle, hajlandó-e az egyházi tisztséget elvállalni? Közületek nem egy kérdezte: Kicsoda vagyok én? Pásztorrá legyek, amikor magam is gyámoltalan juh vagyok még? Így van ez rendjén. Ha így jutottunk a pásztori tisztséghez, nagyon jól van ez így. Sőt, jaj nekünk, ha mi másként kívántuk ezt a drága hivatalt, mint így! Jaj a pásztoroknak, ha nem az ajtón, Jézuson keresztül megy a juhok aklába, hanem rossz diplomata mesterkedéssel, valamelyik hátsó ajtón. Az ilyet Krisztus „tolvajnak és rablónak” nevezi. Tolvaj, mert azt ragadja magához, ami nem az övé. Rabló, mivel juhait éhen fognak elveszni. Mert csak az mutathatja meg a juhoknak a legelőt, akinek először magának is szüksége volt erre. Aki pedig elnyerte a bocsánatot, az ne engedje magát megtámadni. S ha száz szomszéd fogná is rá: alkalmatlan, ha tulajdon szíve elcsüggedve szintén ezt mondaná: alkalmatlan, ha Jézus, a jó Pásztor beírta könyvébe: alkalmas, akkor rendben van a dolog! Akkor az válaszott, aki ismeri az övéit. Mi most rendkívüli módon, „csendes” választás útján jutottunk a tisztségbe, ez nem egészen jó így, nem nagyon örvendeztetett minket. De ha egyszer általmentünk az ő kegyelmi kiválasztásának próbakövén és tüzén, ezen a legeslegcsendesebb választáson, úgy rendjén van és Isten jóvá tudja tenni azt, amit mi – e kor világos jeleit félreismerve – nem éppen jól csináltunk.

És most eljött az ideje annak, hogy megvilágosodjunk afelől, tulajdonképpen mit is ért Krisztus azon, ha egyházának Péteren keresztül, akkor és ma is, ezt mondja: „Legeltesd az én juhaimat!” Ez képes beszéd. A képet meg kell fejteni. Megfejteni pedig különbözőképpen lehet. Ezért fontos és döntő a kérdés, hogy mit jelent ez tartalmilag. Mit jelent legeltetni? Hogyan legelteti az ember a rábízott nyáját? Hogyan legelteti jól azt? Kézszelhetően megmagyarázva: Mi kívántatik tőlem, mint felügyelőtől, mint pászortól? A Krisztus által megtapasztalt pásztori hűségért mindenünk jó előljáró szeretne lenni. Hogyan legeltethet jól az ember? Hála Istennek, maga Krisztus jól megfogalmazta azt, hogy mit ért ő a nyáj legeltetésén? „Akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak...” Ez a helyes, magától Krisztustól ajándékozott és rendelt legeltetése a nyájnak: az ige a bűnök bocsánatáról. Jézus Krisztus serege bűnbocsánatból él. Ahol ez a legeltetés, ez a legelő el van zárva, ott elpusztul a nyáj. Aki más táplálékot ad Krisztus gyülekezeté elé, vagy követ ad annak, vagy pedig – ami éppen olyan rossz dolog – édességet kenyér helyett.

Vezetők, a ti tiszteitek ennek következtében legelső sorban abban áll, hogy ügyeljete, viseljete gondot arra, örködjete afelett, hogy a gyülekezet tagjai e városban a bűneiket megbocsátó Krisztusról szóló evangéliumot hallják. Prédikáció és bibliaóra, tanítás és lelki pásztoráció, keresztesítés és úrvacsora által kell táplálni Isten nyáját ebben a városban az örök életre. Első helyre Krisztus az ő nyájának bárányait helyezi. Ezek pedig a kicsinyek. Ezért különös gondjaitokba ajánljuk a serdülő ifjúságot, kezdve a vasárnapi iskolásokon, a konfirmandusokon át az iskolából kikerült ifjúságig. Az ifjúság nevelése és irányítása terén hatalmas feladatok várnak a legközelebbi jövőben az egyházra. De hogyan hat az igehirdetésre az egyházi előljáróság a gyülekezeten belül? Hát nem a papoknál van majdnem kizárólagosan az igével való sáfarkodás? De igen. Azonban a lelkipásztor-választás alkalmával az első szó, a gyakorlati kivétel tekintetében a döntő szó mégis nálatok van. „Ama napon”, a nagy Pásztor előtt nektek kell felelnetek erről. Úgy irányítottatok-e lelkészeitek megválasztását, hogy kiéhezett, elsatnyult, vagy pedig jól legeltetett nyájak keletkeztek? Ti különösképpen ahhoz az örüllő tisztséghez juttok, hogy gondot fordítsatok erre, hogy az írott és hirdetett ige népünkben szabad maradjon, s ezt korlátlanul és vetélytárs nélkül lehessen hirdetni.

Krisztusnak azonban a gyülekezeten kívül vannak „más juhai” is, melyek „nem eből az akolból valók”. Ezeket akarja egybeterelni, amíg „lészen egy nyáj és egy pásztor”. Nektek, a gyülekezet rendelt pásztorainak ügyelnetek kell arra, hogy megajándékoztassatok a magatok nyája felett messze kitekintő pillantással és azt megtartsátok. Krisztus parancsa nemcsak az egyes gyülekezetekig és tartományok határáig terjed, hanem „mind a föld végső határáig”. Azért ügyeljete, hogy az egyház ökümenikusan éljen, jól sáfárkodjék, ne zsugorodjék pusztán nemzeti keresztyénséggé. A presbiterek ülésén több helynek és időnek kell lennie az egyház és a népek misszionálása számára.

Ebben az összefüggésben, különös gondunk kell legyen az elvetett nyájra – Izráelre is. A fokozott éberségű pásztor felelőssége hárul ránk. Mindannyiunknak „Izráel barátai-va” kell lennünk. Különösen, ha a világon áthullámzó, az egész világon egyre magasabb hullámokra tornyosuló, elvi alapon nyugvó antiszemitizmusra gondolunk. Itt hinni és vallani kell az ígéretet, amely Izráel népének nem e kiirtását jövendőli meg, hanem az egy pásztor alatti egy nyájba való visszatérést és megtérést kínálja fel.

A hívő bizonyosságtevés e kívánalmaiból növekednek ki – ahol élő hit van – a drága hitvalló kívánalmak: a belmisszióknak és szeretetmunkának különféle feladatai. Nem akarom itt felsorolni a keresztyén diakóniának valamennyi ágazatát, a sokból csak két-tőt említek, melyet különösképpen sürgősnek kell tekintenünk. A samaritánus szolgálat, a „jövevényen, aki a te kapuidon belül van”, az emigránsok, a hontalanok szolgálata az, hogy erőteljesen lépjunk fel érdekükben a nép és a hatóságok előtt. Ez persze nem népszerű szolgálat. Teljesen más természetű, de szintén nem népszerű szolgálat az, mely az utóbbi időben egyre inkább ott áll az egyház ajtaja előtt és segítségét kéri: gond az iszákoság áldozataiért. Röviden: szóljon Krisztus evangéliuma minden elveszethez, mind a föld végső határáig, s ez azt jelenti: „Legeltesd az én bárányaimat! Órizd az én juhaimat!”

És ez az igény végül még egy kinyilatkoztatást és figyelmeztetést is tartalmaz.

Először itt van az előzetes figyelmeztetés: Krisztus jelzi Péternek, hogy pásztori szolgálatát nem tudja úgy végezni, hogy ne zavarnák ebben. Szenvedni fog, sőt meg kell halnia a Főpásztor szolgálatában, mert Krisztus kifejezetten úgy küldte ki tanítványait ebbe a világba, mint „juhokat a farkasok közé”. Különös volna, ha a mai korban az egyházi előjárók között csak egy is arra gondolna, hogy az egyházi tiszt elfogadásával emberi elismerést vagy a világ általi megbecsülést várhat. Aki, mit sem sejtve, ily balga, az bizony rájöhethet: rosszul kalkulált. Aki most ilyen tisztet kíván, jól teszi, ha felkészül a megtámadásra, gyalázatra és szenvedésre is. Egy előbbi összejövetelel már elhangzott a kérdés: Mit tegyünk, ha lelkipásztorainkat akadályozni fogják tisztük gyakorlásában? Ezt a kérdést ma valóban nem a holdból vettük. Bizony jó lesz, ha mindenki magával viszi, nagy csendben mérlegeli a kérdést: Mit is teszek, ha egyszer idegen népek órái ketyegnek a mi szobánk falán is? Krisztus a tanítványaival előzetesen mindig mérlegelt ilyen kérdéseket, hogy a nehéz óra ne készületlen seregre törjön majd. Azért nyilatkoztatja ki itt Péternek, s rajta keresztül minden jövendő pásztornak, nekünk is: „Bizony, bizony mondom néked, amikor ifjabb valál, felövezéd magadat, és oda mégy vala, ahova akarád, mikor pedig megöregszel, kinyújtod a te kezedet és más övez fel téged, és oda visz, ahová nem akarod. Ezt pedig azért mondá, hogy jelentse, milyen halállal dicsőíti meg az Istent.”

Ki fog közülünk majd kitarítani a szószéken, mint a gyülekezet pásztor, ha rátör a megpróbáltatás ideje? Rátok bízom a feleletet erre a kérdésre. Mi azonban ahhoz az ígéhez tartjuk magunkat, amely Péternek ígéri, hogy azért lesz ereje, hogy Istent szenvedésével dicsőítse meg, mivel a jó Pásztor a megkísértett tanítványt „fel fogja

övezni és vinni fogja” Ez a kilátásba helyezett felövezés és vivés különösen vigasz ma nekünk.

S végül a figyelmeztetés: „Péter pedig megfordulván, látja, hogy követi az a tanítvány, akit szeret vala Jézus, aki nyugodott is ama vacsora közben az ő kebelén és mondta: Uram! Ki az, aki elárul téged? Ezt látván Péter, monda Jézusnak: Uram, ez pedig mint leszen? Monda néki Jézus: Ha akarom, hogy ő megmaradjon, amíg eljövök, mi közöd hozzá? Te kövess engem! Kiméne azért e beszéd az atyafiak közé, hogy az a tanítvány nem hal meg: pedig Jézus nem mondta néki, hogy nem hal meg, hanem: Ha akarom, hogy ez megmaradjon, amíg eljövök, mi közöd hozzá? Ez a tanítvány az, aki bizonyosságot tesz ezekről, és aki megírta ezeket, és tudjuk, hogy az ő bizonyosságtétele igaz.” Különös az Úrnak váratlan választása, alighogy kegyelmesen pásztori tisztre választja Pétert, benne mindjárt jelentkezik a régi Simon, aki beleszól az Úr beszédébe, ahelyett, hogy engedelmeskedne neki, aki nem szolgálni, hanem uralkodni akar. Természetesen minden időkben kell legyen egyházkormányzat. De ez nem azért van, hogy előírja az egyház Urának, mit tegyen, hanem azért, hogy neki engedelmesen szolgáljon! Hányszor elfelejtkeztek erről azok, akik „Péter utódainak” nevezték magukat. Itt jövendölés történik Péternek az elkövetkezendő vértanúságáról. És ő felvilágosítást kér, hogy mi fog történni a másik tanítvánnyal, Jánossal. Vajon nem kell-e Jánosnak is szenvednie és meghalnia? Vagy talán megadatik ennek a másik tanítványnak, hogy késő vénségben, természetes halállal haljon meg? Ezzel Péter szinte mindenki számára hasonló bánásmódot ír elő a Mesternek, Krisztus ezt, mint az ő szuverén dolgaiba való illetéktelen beavatkozást, észrevehető kedvetlenséggel utasítja vissza. Ha Krisztusnak úgy tetszik, hogy az egyik tanítványát így vezesse, a másikat meg úgy, van-e Péternek joga arra, hogy ezt számon kérje? Nem sablon szerint, hanem különféle utakon vezet az Úr övéit. Ha az egyház Urának úgy tetszene, hogy Jánost az ítéletnapig életben hagyja, mit tartozna ez Péterre?

Persze, ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy nincs az egyháznak egysége. Van egység Péter és János között. Mindketten hisznek Krisztusban, mint egyetlen támaszukban, életben és halálban egyaránt. Egyek ők a megfeszített és feltámadottban való hitben. Habár „sok út vezet Rómába”, mégis tudják, hogy csak egy út van, mely a mennyből a földre, s a földről a mennybe vezet – s ez Jézus Krisztus. Ezzel textusunk ígéje közvetlenül ahhoz a kérdéshez vezet minket, ami a legmegrendítőbb szívügyünk, ez pedig az egyháznak az egysége. Ezzel itt van előttünk az egyház nyitott sebe. Ó, bár magunk között mi is ugyanazt állapíthatnánk meg: a fő dologban egyek vagyunk, mint ahogyan Péter és János is egyek. Mily felszabadult lélekkel tudnánk akkor azon örvendezni, hogy milyen sokféle a hit sajátossága és színeződése. De, jaj, nem mondhatjuk el ezt. Igaz, hogy sok mellékes dologban egyek vagyunk egymás között, azt sem tagadhatjuk, hogy közöttünk sok közös vonás van, ezért összefüggés is van. De éppen a fődologban nem vagyunk egyek úgy, mint ahogyan Péter és János egyek voltak. Ez mindannyiunknak mély nyomorúsága, s tartozunk az igazságnak azzal, hogy ezt ne hallgassuk el. De hát mit tegyünk? Ravaszággal hidaljuk át a szakadást, vagy erőszakosan távolítsuk el azt? Az erőszak gonosz dolog. Az erőszak alkalmazásával létrehozott és fenntartott egység lehet talán Rómának az útja, de nem a Jézus Krisztusé. Mint evangéliumi keresztyének viselnünk kell az egyháznak ezt a szakadozottságát, de nem úgy, hogy helyeseljük és megalkuszunk vele, hanem úgy, hogy az egyházért szenvedést hordozunk úgy, ahogy az ember az apjáért és az anyjáért szenved. Így az egyháznak ez a fogyatékos alakja, melyet mi itt és most láthatunk, várakozást és bőjtöt rak reánk. De bőjtölve is hiszünk az egyház egységében, ama napig, amikor látni fogjuk azt a nyáját, az egy Főpásztor, az Úr Jézus Krisztus pásztorsága alatt. Ámen.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

II.

A fáradtság mint szövődmény*

Vannak ostobák, akiknek szenvedniük kellett vétkes életük és bűneik miatt. Minden ételtől undorodtak, már a halál kapuihoz jutottak. De az Úrhoz kiáltottak nyomorúságukban, és megszabadította őket szorult helyzetükből. Elküldte igéjét, meggyógyította, és a sír melyéről kimentette őket. (Zsolt 107,17–21)

Gyakran halljuk az influenzával kapcsolatban: az alapbetegség két-három nap alatt elmúlik, de ha nem vigyázunk, súlyos szövődmények alakulhatnak ki. – A fáradtság is lehet szövődmény. Rendszerint annak, hogy valami elintézetlen ügy van az életünkben, amit félretettünk, nem intéztünk el. Csodálatos mély kút az emberi lélek, hihetetlen sok mindent bele lehet dobálni, és azt hisszük, hogy ott elintézést nyernek. Pedig nem: onnan valahogy, valamiképpen előjönnek a dolgok. Nem tréfa ez, komoly dolog.

Amikor egy feleség három hét kórházi tartózkodás után hazament és belépett a konyhába, szinte hátratántorodott: Mi ez az iszonyatos bűz itt? – Kinyitotta a mosogató alját: ott találta szinte az összes edényüket, elmosatlanul! Nyitja a szennyes-ládát: oda volt begyömöszölve a több heti szennyes; hát hogyan lett volna szaga!...

Nem is tudjuk, hogy egy ember miért van ránk taszító hatással; valami különös van benne, nem tudjuk megmondani, hogy micsoda, szavakba alig foglalható, irracionális – mégis érezzük, hogy ennek az embernek „szaga” van. Ő nem érzi, mint ahogy mi sem érezzük a saját lelki illatunkat. Pedig még az állat is megérzi!

Csak bedobálunk mindenféle emléket lényünk mély kútjába, azt gondolván, így elintéztük. Aztán egyszer csak nem tudjuk, mi bajunk, szedjük a gyógyszereket. *Hallgat a száj és kiáltanak a szervek* – ez így igaz. A testünk és a lelkünk komoly és állandó kölcsönhatást gyakorol egymásra.

Hihetetlen, mennyi elintézetlen ügyünk van! És bizony, azokat nem lehet sokáig begyömöszölni a „szennyesládába”! – Lássunk néhány példát:

Harminc-nyolcvan év körüli fiatalasszony, férjnél van, házassága jó, minden rendjén van, ám egyszer csak betegeskedni kezd, rosszul lesz, egyre sápadtabb, egyre elesettebb. Amikor férje orvoshoz viszi, már úgy kell föltenni a vizsgálóasztalra, mert a fiatalasszonynak annyi ereje sincs. Az orvos megvizsgálja és különös, de mindent rendben talál. Lelkiismeretesen beutalja ide, oda, a legjobb klinikákra: sehol semmi, egyik laboratóriumi lelet sem mutat ki olyasvalamit, amire az orvosnak föl kellene kapnia a fejét. Minden lelete negatív, és mégis ólomfáradtsággal, tehetetlenül fekszik az ágyán. Pszichiátert, lélekgyógyászt hívnak, depresszióra gyanakszanak. Kiderül, hogy olyasféle, de mégsem az, szóval elakadt az orvostudomány.

A fiatalasszony végül valahogy elkerült egy lelkigondozóhoz, akinek végre ki tudta mondani, mibe roppant bele az élete.

* Gyökössy Endre: *Orvosság a fáradtságra*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

Egyszer valahol nyaralás alatt belekeveredett egy olcsó kis kalandba. Élete első és egyetlen félrelépése volt. Amikor hazament, riadtan vette észre, hogy állapotos. Biztosan tudta, hogy nem a férjétől, és ezt meg is akarta neki mondani, mert tisztességes, nagyon rendes valaki volt.

Azzal kezdte a vallomását, hogy állapotos. Amint ezt kimondta, férje fölkapta és körül táncolta vele a szobát, ölelte és csókolta, hiszen az volt a legnagyobb bánata, hogy tíz év házasság után sincs gyermekük. Most visszanyerte férfiúi önbizalmát. Rögön azt mondta: „Gyere, köszönjük meg a jó Istennek és kérjünk egy kislányt!” – Az asszonynak ezek után már nem volt szíve kinyögni az igazságot. Kilenc hónap múlva valóban egy gyönyörű kisleánynak adott életet. Férje olyan boldog volt, hogy attól kezdve szinte a tenyerén hordozta, minden kívánságát leste. A környéken úgy nevezték őket: a szent család. – A nő ebbe roppant bele: tudta, hogyha elmondaná az igazságot, akkor mindennek vége.

A lelkigondozó megkérte a férjet is, hogy keresse fel. Vékonyka, alacsony, de ragyogó szcmmű jött el hozzá, aki egész idő alatt szinte másról sem beszélt, mint arról, hogy mennyire örül kislányának. Azzal is eldicsekedett, hogy a környéken mindenki azt mondja: őrá hasonlít. – No, tessék ennek a férfinak megmondani az igazat!...

Végül a lelkigondozó nem tudott mást tanácsolni, mint Pál apostol szavait: *Mindenki a maga terhére hordozza.* (Gal 6,5) Vannak az életnek megfélemlítő kínjai, fájdalmai, iszonyatai, amit nincs jogunk a másik lelkébe gyömmöszölni! A lelkigondozó azt mondta:

– Asszonyom, a maga egész életre szóló penitenciája, büntetése az, hogy ezt a lelki terhet az Úristennel együtt, de mégis egyedül magának kell elhordoznia. Mert férje nem tudná elhordozni, a családjuk szétesne darabokra. Ez a maga terhe, és ez a titok a maga büntetése. – Letérdeltek, imádkoztak, a lelkigondozó hirdette az asszony bűnei bocsánatát. Azután az asszony megígérte, hogy még visszamegy, beszámol.

Nem tért vissza. Pár hónap múlva a lelkigondozó levelet írt neki, de azt a posta viszaküldte, „címezett ismeretlen” felirattal. Eltűnt, nem tudni, mi történt.

Példa ez arra, hogy egyetlen meggondolatlan, bűnös tette is rámehet egy élet, rámehet egy egész család. Isten irgalmazzon nekünk, hogy amikor lépünk, tudjuk, hova lépünk. Közeledünk-e Jézushoz vagy távolodunk Tőle? Isten irgalmazzon minden férfinak és minden nőnek, hogy ne csavarogjon, hanem *vándoroljon* az élet útján! Mi nem csavargó horda vagyunk, hanem Isten vándorló népe. Nem kívánom senkinek, hogy akkora teher és kereszt alatt éljen, mint az az eltűnt asszony.

Itt *szövédmény* volt a fáradság, egy iszonyatos titoknak a szövédménye.

Másik példázat: Ötéves házások voltak, még fiatalok. A férfi tulajdonképpen benősült egy kis kétszoba-konyhás lakásba, ahol az özvegy mama élt. Egy olyan mama, aki állandóan hangsúlyozta a vejének: „Ez az *én* lányom, akit özvegyen neveltem fel, te itt csak megtűrt személy lehetsz!” – Még a saját kis szobájuk ajtaját sem volt szabad kulcsra zárniuk. A legképtelenebb időpontokban, kopogás nélkül beléphetett mama, és ha „úgy” találta őket, akkor ordított, hogy így meg úgy. Szóval, retentő beteges ügy volt az egész. Nem tehettek ki a falra egy képet, a polcra sem valami kis díszet. S ebben gyötörődve éltek. A lány már megszokta, hogy édesanyja lelki köldökzsinórja a nyakára csavarodott, fojtogatja, de ebbe a szerencsétlen szituációba gyanútlanul csöppent bele a férfi – aki egyébként mélyen hívő valaki volt. Szinte csak a térdein tudta ezt elviselni.

És mi történt? Mennyire egybe van szöve a test és lélek! Hogy ki ne törjön, a férfi mindig kérte Isten segítségét – és akkor hirtelen beteg lett, megbénult hol a jobb, hol a bal karja, inhuvelygyulladást kapott, zsibbadt a keze, zsibbadt a lába. Betegsége súlyos reumának tűnt, ideggyulladásnak. Kiderült, hogy egyik sem. S akkor az egyik orvos

ráhibázott és azt mondta, hogy valami lelki háttere lesz ennek. – Így került lelkigondozóhoz.

Ott elmondta, hogy iszonyatos, visszatérő álmai vannak: meg akarja ölni, vagy inkább szüntelen fojtogatni szeretné az anyósát. Amikor már legalább tizenötödször volt ilyen gyilkos álma, elkezdett zsibbadni a keze, nem tudta összeszorítani az ujjait. A lélek csodálatos védekezése, nehogy összezáruljon a kéz: elzsibbadnak az ujjak, elzsibbad a kar, nem tudja felemelni. Az orvosok ki is mutatták a kifejlődött inhuvelygyulladást, de pszichés alapon.

Ekkor dönteni kellett: a feleségének vidéken följánlottak egy állást, szerény szolgálati lakással, és ott ő is kapott volna munkát, igaz, kevesebb fizetéssel, mint most. Elkezdődött a vita, hogy megéri-e itt hagyni egy vidéki bérelt lakásért a több pénzt, a pesti kényelmet, kultúrát, amit a színházak, hangversenyek, múzeumok jelentenek. – A lelkigondozó az Igére hivatkozott:

– Vajon megéri-e, ha az egész világot megnyered is, édes fiam, de lelkedben akkora kárt vallasz, hogy minden éjjel gyilkolsz és fojtogatsz, és már-már lebénuasz ettől. Vesszén inkább a fővárosi kényelem és a nagyobb fizetés, de nehogy ebből valódi gyilkosság legyen!...

A fiataloknak volt annyi bölcsességük, hogy imádkoztak, és iszonyatos anyai átkok között távoztak Pestről, a lebénitő-fojtogató levegőjű lakásból. A férj inhuvelygyulladására két hónap alatt eltűnt, öt kilót hizott, és egy vidám képeslapon megírta lelkigondozójának, hogy a visszanyert lelki béke valóban minden pénzt megéri!

Alomban, éjszakai látomásban, amikor mély álomba merül az ember, vagy a fekvőhelyén szendereg, akkor ad kijelentést az embernek, és intelmeire pecsétet tesz – mondja Jób (Jób 33,15–16). Ez a történet is jó példa arra, hogy Isten ma is beszél ezen a különleges nyelven. Érdemes odafigyelni rá, komolyan vennünk.

A következő, egészen különleges eset talán némelyek számára hihetetlennek fog tűnni, de a lényege az, hogy halálosan bele lehet fáradni a rivalizálásba.

Az egyetemen ismerkedtek meg, egy évfolyamba jártak. Kítűnően tanultak, professzoraiuk mindkettejüknek komoly tudományos karriert jósoltak. A fiatalember hitét buzgón gyakorló katolikus, a leány is hívő keresztyén. Együtt indulnak az életbe fiatalon, kiváló diplomával. A leány rendkívül törekvő és szeret tanulni, érdekli a tudomány; a férfi inkább barkácsoló típus, aki megelégedett a maga helyén, de ő is magas beosztásban dolgozott.

Az asszony tanult, szerzett még egy diplomát. A férfi nagy virágcsokorral várta; utána viszont rendkívüli szorongás és halálos fáradtság vett erőt rajta. Elment a gyóntatójához, mondván, hogy ő nagyon bűnös – és apró kis dolgokat sorolt elő.

Azután jött a következő év, s a nő szerzett egy még magasabb tudományos fokozatot. A férfi maradt, kereste a pénzt. Megint egy hatalmas rózsacsokor, de megint egy iszonyatos lelki besüppedés, szinte a depresszió szélén. Rohan a gyóntatójához, hogy ő sokkal, sokkal bűnösebb, mint eddig volt, neki valami nagyon komoly penitenciát adjon. Kapott is.

A feleség megint elért egy nagyon magas tudományos gráduszt, még feljebb emelkedik, a férfi marad. Minden erejével, udvariasan megünnepli a nagy eseményt; utána úgy összeomlik, hogy a legegyszerűbb munkáját is képtelen elvégezni. – A lélektanilag képzett gyóntatója azt mondja, hogy orvosi segítségre van szüksége. A kórházban a férfi szinte lelkesen kijelenti az orvosnak, hogy nála bűnösebb ember a földön nincs. Ő a legbűnösebb, ilyent még a főorvos úr nem látott.

Kezelték ezzel, azzal, altatták, injekciózták, mire sikerült nagy nehezen némileg rendbe hozni. Halálos fáradtan végezte tovább a munkáját. – Amikor viszont felesége

eljutott a legmagasabb tudományos szintre, szirénázó mentőautóval vitték be a férjet. Megállt a főorvos előtt és azt mondta, hogy ő maga a sátán! – Ez bizony már elmebaj volt.

Ahogy az asszony karrierje haladt felfelé, a férj „karrierje” is emelkedett. A férj bünszűnnek érzi magát, azután nagyon bünszűnnek, ő a legbünsűsebb, s most már ő a sátán. Ugye milyen sötét, milyen félelmetes?

Ilyen démoni módon is véget érhet egy szövödmény, ha nem kerülünk időben a nagy, az igazi Orvos kezelőjébe. Ez a szó szoros értelmében *halálisan* komoly dolog! Itt nemcsak életről, hanem az örök életről, nemcsak halálról, hanem a Biblia szavait használom: az örök halálról van szó.

Az élet hihetetlenül aláaknázott terület, és nem tréfa: vigyázzunk a belső tisztaságra! Mert nem játék ez. De van egy Főorvosunk, és időben menjünk Hozzá, időben kérjük a segítségét!

Kedves Atyánk! Te újra és újra leleplezed a sötét erőt, ami újra és újra erőt akar venni rajtunk. A negatív lélek iszonyatos, lélekölő, hatásait Te nevezted így, Urunk. Áldunk és magasztalunk, hogy segítségül hívhatunk Téged nyomorúságunk idején is!

Nagyon mélyről kiáltunk Urunk! Sok mindenre ráfogjuk fáradtságunkat: talán vírusok vagy frontbetörés vagy ez, vagy az – de hadd merjünk egyszer beljebb nézni a lélek mélyébe, abba a mély kútba, hogy vajon ott mi van. Tisztogass bennünket Urunk, és add, hogy le merjünk leplezni magunkat, álmainkat, gondolatainkat; szembe merjünk nézni önmagunkkal, azzal a sötét és fekete felebarátunkkal, akivel kénytelenek vagyunk együtt élni, az ó-emberünkkel.

Urunk, könyörülj rajtunk! Igen, ezek vagyunk mi. Kérjük Szentleked tisztogató, leleplező, sötétbe is bevilágító erejét. Add, hogy újra és újra Előtted és Nálad megtisztulhassunk és újra kezdhessük életünket. És amíg nem késő, kérjük segítséget embereid-től, akikre Te rábíztad Igédet.

Könyörgünk, könyörülj rajtunk, és ha valakit elért a mai Ige, akkor azt tedd gyógyítóvá, tisztába tevővé benne. Áldunk Téged azért, hogy voltál és ugyanaz vagy, aki voltál. Ámen.

Bibliáórára

Móra László Tibor

Kajántó

Az Antikrisztus

Alapige: 1János 2,18

Eddig az utolsó időkről hallottunk, és valahogy az igék egy idillikus képet mutattak be. Ott van például a pásztor képe, amikor szétválassza a nyáját. De a Szentírás sokszor megrázó csapásokról is szól, ami az utolsó időket jellemzi. Ha a Jelenések könyvét olvassuk, akkor abban nagyon plasztikus képek segítségével jeleníti meg a szerző azt a sok pusztulást, pusztítást, amely az utolsó időket jellemzi. Ilyenkor önkéntelenül az embernek a tudatában megjelennek azok az események, amelyeket a tévében lát. A Japánban pusztító földrengés, ami az év elején főhelyen volt a híradókban, vagy az izlandi vulkán kitörése, vagy a pár évvel ezelőtti cunami, amely a déli féltekén viharzott végig. Mindez miért történik? Miért ne lehetne, hogy ebben a világban, amelyik jön és tökéletesnek teremtett, minden ékesen és szép rendben menjen végbe?

A mai ige kicsit eltér attól az idillikus képtől, amit az utolsó időkről eddig láttunk. Az Antikrisztusról szól. Nagyon félelmetesen hangzik ez a név. Ellenkrisztus. Az lehet az utolsó idők jele, hogy ez eljön. Ki ez? Mit akar? Mi az ő szerepe ebben a világban? Miért kell egyáltalán itt legyen? Próbára teszi a világot és próbára teszi a hívőket. Pár kérdés merülhet fel vele kapcsolatban, amire meg kellene keresnünk a választ.

Hogy megértjük „munkáját”, a neve jelentéséből kellene kiindulnunk. Mít is jelent ez a szó, hogy Antikrisztus. Magyarra lefordítva nem mást, mint Krisztus elleni vagyis Ellenmessiás. Egy olyan valaki, aki el akarja foglalni Isten és az ő egyszülött fia helyét (2Thessz 2,1 skk.; Jel 13). Ő az, aki félrevezeti az embereket jelek és csodák által. Tulajdonképpen Krisztus ősellenségét jelenti, aki a végső időben lép majd fel igazán, amikor az Úr legyőzhető ellenfele lesz. Legyőzéséig azonban nagy romlást hoz a világra. Krisztus ellenségként azoknak is ellensége, akik a Krisztuséi, tehát nekünk.

Vajon valós személy, aki itt van jelen ebben a világban? A történelem folyamán sokszor valós személyekre gondoltak, és őket próbálták az Antikrisztusnak mondani. Olyan személyek, uralkodók, akik üldözték a keresztyénséget, kik sok kínt, fájdalmat és halált okoztak. Ilyen volt például Néró római császár, vagy Napóleon, Hitler, és lehet folytatni a sort. Nem földi személy az Antikrisztus. Egy olyan valaki, aki Isten ellen „dolgozik”, ellene tör. Nem más, mint egy sötét hatalom. Nem földi eredetű. Sokan bukott angyalnak mondják. Ő az, aki azt akarja, hogy mindenki leborulva csak őt imádják.

Mit is akar ő ezzel tulajdonképpen? A világ feletti hatalmat, elszakítani mindent és mindenkit Istentől. Fel akar használni minket is saját céljainak elérése, Isten országának a rombolására. Gonosz munkája nem más, mint egymás ellen szítani az embereket, haragot, gyűlöletet, harcokat, szenvedést, nélkülözést hozni a világra. Ő az, aki a hatalom éhsége miatt elnyomás alatt akar tartani mindenkit. Sokszor kegyes köntösbe bújva megtéveszti mindazokat, akik közelébe kerülnek. Felhasznál és megtéveszt, hogy az ő akaratát rákényszerítse a világra. „Mert hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak,

és nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhithessék, ha lehet, a választottakat is.” (Mt 24,24)

Ha a Szentírást nézzük, akkor különböző jelek mutatják, hogy jön. Ezek mutatják ittlétét vagy közeledtét? A Mt 24 leírja, hogy mi előzi meg megjelenését. Mi tehát az előhírnöke megjelenésének? Háborúk, nemzetek közötti viszályok, éhség, döghalál, földindulás, gyűlölet, botránkozás, a szeretet megszűnése. (Mt 24,6–12)

Mi a jele az utolsó időnek, utolsó órának? Ott lesz a támadás az Antikrisztus részéről. Ki ellen? Lehet, hogy most azt mondjuk, hogy minket ez nem érint, nem ellenünk, valahogy védve vagyunk ezektől a dolgoktól. De nem így van! Ez a támadás ellenünk folyik, és rajtunk keresztül Isten ellen, Krisztus ellen. Mit jelent ez a támadás? Hogy jobban megértsük, egy képet használok. A világban sok helyen vannak harcok, sokszor a híradók egyenes adásban közvetítik ezeket. Itt mindig azt láthatja az ember, hogy első alkalommal a megtámadott ország stratégiai pontjaira mérték csapást. Megszüntették a kommunikációt, a közlekedési pontokat rombolták le, a harc további folytatásához létfontosságú üzemeket, raktárakat bombázták, illetve a védelmi állásokat. Miután ezek megsemmisítésével lelkileg is csapást mérték a megtámadottakra, akkor elindult az utolsó támadás, és minimális veszteséggel legyőzték a morálisan már legyengült hadsereget.

Támadás folyik sokszor ellenünk is az Antikrisztus részéről. Életünk, létünk stratégiai pontjait akarja lerombolni, azokat akarja semmivé tenni, hogy az ő bábjai lehessünk. Melyek ezek a stratégiai pontok? A hit, szeretet, bizalom, önbecsülés, kommunikáció másokkal, barátság, életkedv, család és lehetne sorolni őket. Itt az utolsó óra – írja János, szembe kell nézni azzal, hogy ki vagyunk már téve ezeknek a támadásoknak. Sokszor onnan, ahonnan nem várjuk, azok részéről, akiktől nem várjuk. Sok Antikrisztus támad – folytatja János. Sok felőlről jön a veszély, a kísértés. Sok felőlről jön a támadás, hogy elszakadjunk Krisztustól, hogy elveszítsük önbecsülésünket, barátainkat, életkedvünket. Hogy hitünk elfogyjon, bizalmunk semmivé váljon.

Vajon így van? Nézzük meg az életünket, mi van benne. Melyek a félelmeink, melyek a kísértéseink? Mikkor harcolunk? Mi az, ami sokszor kimondhatatlanul ott lapang a lélek mélyén, és nem tudunk szabadulni tőle, mert nincs ki meghallgassa, mert mindenünnen csak visszautasítás ér? És mert nem tudunk szabadulni ezektől a félelmektől, fel nem dolgozott traumáktól, kísértésektől, vélt vagy valós sérelmekből, azok ellen fordulunk, akik mellettünk vannak, a szeretteink ellen, kollegák, barátok, családtagok ellen. Vagy visszaélve a hatalmunkkal, azt gondolva, hogy Istennek tetsző dolgot cselekszünk, pont az Antikrisztus malmára hajtjuk a vizet. Vegyük észre, hogy az ő műve ez, ami ebben a világban sokszor jelen van, sokszor megtörténik ember és ember között. Közeledik az utolsó idő, mondja János. Benne vagyunk a harc forgatagában.

Mit tudunk tenni ebben az esetben, ha belekerültünk a harc forgatagába? Lemondani vagy harcolni? Megvédeni azt az igazságot, amelyben hiszünk, és amely az isteni igazság? Megvédeni azokat a stratégiai pontokat az életünkben, amelyek fontosak, és amelyek nélkül az életünk semmi lesz, értelmetlenné válik? Hogyan tudjuk ezt megtenni? Van erőnk? Van lehetőségünk? Van segítségünk? Krisztus kimondja a szót, ami felmentő se regként érkezik hozzánk. „De aki mindvégig állhatatos marad, az idvezül.” (Mt 24,13)

Egész addig meg imádkozzunk, és énekeljük énekeskönyvünk énekét:

„Lelki próbámban, Jézus légy velem,

El ne tántorodjék tőled életem.

Félelem ha bánt, vagy vereség kísért,

Tőled elszakadnom ne hagyj semmiért.” (MRÉ 339)

Ámen.

Esketési igazhirdetés

Balló György

Magyarfráta

A szeretet mindent elfedez

Alapige: 1Korinthus 13,4-7

Kedves ifjú pár, szeretett testvéreim!

Ezek a szavak, amiket az imént felolvastam, a Szentírás egyik gyöngyszemét képezik, amely által Isten elindít titeket a házásélet mezején. A mai napon sokan jó tanácsokkal és ajándékokkal halmoznak el benneteket. Isten az Ő mennyei üzenetével akar benneteket megajándékozni, hogy azt befogadva szívetekbe, boldog házáséletek legyen.

A szeretetet a házáséletnek egy örökös világító fénysugara. S mert az apostol szerint a szeretet soha el nem fogy ott, ahol a házasságban ez a szeretet játsza az összekötő szerepet, ez a szeretet biztosítja az örökké tartó boldogságot. A szeretet egyúttal a boldog családi élet villámhárítója is. Amint a villámhárító arra való, hogy két különmemű elem feszültségének kipattanó tűzét magán vezesse le úgy, hogy a feszültséget előidéző tárgy sértetlen maradjon, akképpen a szeretetnek is épp ez a szerepe, hogy különböző nézetek, felfogások és tettek különbözőségéből ki-kipattanó szikrákat úgy vezesse le a feledés mélyébe, hogy a családi élet szentségén azok a szikrák utónyomokat ne hagyjanak. Pál apostol azt mondja: a szeretet mindent elfedez. A szeretet tenger, melyben minden elmerülhet, tűz, melyben minden megsemmisül. Ennek a szeretetnek adjatok helyet házáséletekben.

A napokban olvastam egy mesészerű történetet, amely arról szól, hogy egyszer egy asszony kiment a házból, és három hosszú, fehér szakállú öregembert látott üldöggélni a ház előtt egy padon. Az asszony nem ismerte őket. Így szólt: „Nem hinném, hogy ismernélek benneteket, de éhesnek látszotok. Kérlek, gyertek be és egyetek valamit!” „A ház ura itthon van?” – kérdezték a vének. „Nem” – válaszolta az asszony. „Nincs itthon.” „Akkor nem mehetünk be!” – felelték. Amikor este a férje hazaért, az asszony elmondta neki mi történt. „Menj, mondd meg nekik, hogy itthon vagyok, és hívd be őket!” – mondta a férj. Az asszony kiment, és újra behívta az öregeket. „Együtt nem mehetünk be a házba!” – felelték. „Miért nem?” – kérdezte az asszony. Az egyik öreg magyarzatba kezdett: „Az ő neve Jólét” – mutatott egyik barátjára, majd a másikra mutatva azt mondta: „Ő a Siker és én vagyok a Szeretet.” Majd így folytatta: „Most menj vissza a házba, és beszélj meg a férjeddal, melyikünket akarjátok behívni?” Az asszony bement a házba, és elmondta a férjének, amit az öreg mondott. A férj megörült. „Ez nagyszerű!” – mondta. „Ebben az esetben hívjuk be a Jólétet. Hadd jöjjön be, és töltsen be a házunkat jóléttel!” A feleség nem értett egyet férjével. „Kedvesem, miért nem hívjuk be inkább a Sikert?” A menyük eddig csak hallgatta őket, és most előállt saját javaslatával: „Nem lenne jobb a Szeretetet behívni? Az otthonunk megtelne szeretettel.” „Hallgassunk a menyünkre” – mondta a férj a feleségének. „Menj és hívd be a Szeretetet, hogy ő legyen a vendégünk!”

Az asszony kiment, és megkérdezte a három öreget: „Melyiketek a Szeretet? Kérlek, gyere be, és legyél a vendégünk!”

Szeretet felállt, és elindult a ház felé. A másik kettő szintén felállt, és követték társukat. Az asszony meglepve kérdezte Jólétet és Sikert: „Én a Szeretetet hívtam, ti miért

jösztek?” Az öregek egyszerre válaszoltak: „Ha Jólétet vagy Sikert hívtad volna be, a másik kettőnek kint kellett volna maradnia. De mivel Szeretetet hívtad, ahova ő megy, oda mi is vele tartunk.”

Ahol Szeretet van, ott megtalálható a Jólét és a Siker is.

Kedves ifjú pár, hívjátok be ti is családi életetekbe a szeretetet, hogy legyen az örök vendégetek, és hogy otthonotok megteljen szeretettel. Ámen.

Temetési igehirdetés

Szász Bálint Róbert

Szilágysámson

Itt van az Úr, benne reménykedtünk...

Alapige: Ézsaiás 25,6-9

1. A pusztulás és a pusztítás mindent átölel: világméretű. Kedves testvéreink, saját tapasztalatunk ez. Emberi tapasztalat, ami független a tértől és az időtől. Átélté ezt a próféta több mint 2700 évvel ezelőtt Júda országában és átéljük mi is, ma, itt, a mi gyülekezetünkben. Mégis: csak akkor kezd el bennünket foglalkoztatni, csak akkor csal könnyeket a szemünkbe, csak akkor nem hagy éjjel pihenni, amikor *személyes tapasztalatunkká* válik. Amikor romlik az egészségünk, vagy ott kell állni egy családtag betegágyánál, s közben vigasztalni kell, vagy éppen mint ma, meg kell állni egy koporsó mellett. Egy ének szavai tódulnak elő:

„Kis életem fut, s hervadásba hull,
Bú lesz a vígság, s fényesség fakul.
Csak változást és romlást lát a szem,
Változhatatlan, óh, maradj velem.”

(MRÉ 291,2)

Ebbe az állapotba szól bele a mi Urunk, amikor igéjével keres bennünket. Ebbe az állapotba nem csupán beleszól, hogy örömmel telített lakomát ígérjen, hanem *beleszületett* Jézus Krisztus. Hogy mindaz, ami a mi személyes tapasztalatunk a pusztulásról és a veszendőségről, az az Ő élete is legyen. Az Ő tapasztalata. Hogy emberközlelől halljuk az ígét a mennyei lakomáról, amelyre mindnyájan hivatalosak vagyunk. Hogy Benne és Általa a halál életté legyen, a pusztulásból új élet sarjadjon.

2. Mivel gyógyít bennünket ma a mi Urunk?

Jézus Krisztus, aki mindenben hozzánk hasonlatos lett, azzal gyógyít, hogy bepillantást ad a mi mennyei Atyánk tervébe, szándékába. Amikor elveszítünk valakit, minden tervünk, minden elképzelésünk, minden gondolatunk zavarossá válik. Úgy tűnik, csak egy terv van: a pusztulás. A halál. Így, ezzel a gondolattal még rettenetesebb a teher, még elviselhetlenebb. Úgy élni, hogy meg kell halni? Úgy születni, hogy rajtunk a halál bélyege? Igénk a leplet veszi el Annak akaratáról, aki „csodásan működik, de útja rejtve van”. Mi ennek az akaratnak a titka, mely nem változott 2700 év alatt sem? Hallottuk: *lakomát készít, bőséget, betelt életet. Azaz örömet.*

Ma kiváltképpen erre az atyai akaratra, tervre kell nekünk figyelni. Ez mozzgat mindent, ez van jelen minden tettében, cselekedetében. Mindabban, amit velünk és rajtunk

munkál. A születésben, a gyarapodásban, a testi-lelki növekedésben, a munkánk végzésében és gyümölcseiben, a családjunk növekedésében, gyermekeink szárnyrabocsátásában és az évek, évtizedek előrehaladásában. Igen, ebben látjuk. De a halálban is ott van ez az akarat? Abban látszik-e valami ebből? Azt mondanánk – hangosan nem, csak úgy magunkban –: nem látszik semmi.

Am az, aki beleszületett az első karácsonykor ebbe a világba, pont azért halt meg a kereszten és támadt fel, hogy *Benne és Átala* meglátszódjék még a halálban is: örömteli életre szól a mi hívásunk. Ő a mi Sionunk, akiben eltűnik a lepel. Őbenne lett Pál apostol számára a meghalás nyereséggé. Hiszen aki hit által benne van, az új teremtés. Meghal a testre nézve, de átmegy az örök életre.

Máshonnan nézve, más helyről végigpillantva ez nem látszik. Csak a vég, ami felé rohanunk, egyre nagyobb sebességgel gyorsulva és közben elveszítve mindazt, amit a miénknek mondhattunk. Itt csak az látszik: együnk-igyünk, holnap úgyis meghalunk.

De Jézusban látszik, valósággá válik az öröm. Annak, aki *az Úrban él!* Mert nem jár sötétségben, övé az életnek világossága.

3. Minden alkalommal, amikor a gyülekezet közösségében vagyunk, amikor megszólal az Ige, az életnek beszéde, amikor a keresztségben Krisztus vére által átmegyünk a halálból az életbe, s az úri szent vacsorában pedig annak a mennyei lakomának kapjuk előízét, melyet ő készített el – a mi Urunk arról győz meg bennünket, hogy *véget vetett a halálnak örökre*. Meggyőz Igéje és Szentlelke munkájával, hogy ne egy legyőzött sereg legyünk. Éppen ezért a mi figyelmünket, szívünk minden érzését, gondolatainkat Arra irányítsuk, aki határozottan mondta: *Én élek, ti is élni fogtok!*

Ez a mi mostani testvéri együttlétünk – nem a koporsó, a halál körül, hanem körülöttetek és az Élő Ige körül – ennek a megvallása kíván lenni. Annak a megvallása – bár a veszteség miatt könnyek között is –, hogy „Úr lesz a Jézus mindenütt, hol csak a Napnak fénye süt”. Hitvallás, hogy az Ő szavát hallva, egymás hite által megbátorodva, megvigasztalva másokat vigasztalhassunk.

Mint megszabadított gyermekei mutassunk Rá: itt van Istenünk, akit mi vártunk. A sír mellett megállva hadd vallhassuk: hiszek egy Istenben, mindenható Atyában. Ámen.

Igehirdetés október hatodikán

Varga László

nyugalmazott lelkipásztor

Marosvásárhely

Isten nem hazudik!

Alapige: Jeremiás siralmi 5,19–21

Különös dolog: az európai nemzetek közül a magyarok szívéhez áll legközelebb az Ószövetség. A reformáció kezdete óta úgy érezzük, mintha minden szava rólunk szólna. Mintha Dávid a magyarok királya, Illés magyar próféta lenne. Nemzeti nyomorúságainkban mindig ószövetségi párhuzamokat kerestünk és találtunk. A zsoltárok a mi panaszainkat énekelték, Jeremiás siralmi a mi veszedelmeinket. Most, október hatodikán, gyásznapon is magunkra ismerhetünk az ige panaszkodásában.

Az Ószövetség legnagyobb nyomorúságát panasolja a Siralmak könyve. Nabukodonozor király beveszi Jeruzsálemet, a templomot lerombolja. Akit elérnek katonái,

legyilkolják, a többit rabságba hurcolják. Gyalog, hátukon kis batyuval, száz és száz kilométert kell megtenniük, míg Jeruzsálemtől eljut, aki eljut, az Eufrátesz vizéig. Ott kell élniük hetven esztendeig, idegenben, deportálásban, míg egyrészüket hazatérhet, a többi még azután is ott él idegenként idegenek között. Hogyne ismert volna önmagára a magyarság, mikor menekülniük kellett a törökök elől, akik százezerrel hurcolták őket a konstantinápolyi rabszolgapiacra, mikor negyvennyolcban legjobb vezetőinket, akikre ma emlékezünk, főbe lőtték vagy felakasztották, amikor Trianon után százezrek menekültek, ezek laktak évekig vagonokban, amikor a második világháború részeg orosz katonái pusztították végig az országot, amikor ötvenhatban kétszázezeren menekültek idegenbe, nálunk is tízezrek kerültek börtönbe, Duna-deltába. Soroljam tovább? A mi nyomorúságunkat, a mi panaszuinkat énekli Jeremiás.

Mindezek között úgy sír fel a kérdés a mi ajkunkon is, mint az igében: Miért? „Miért feledkezel meg rólunk ilyen sokáig? Miért hagysz el minket oly hosszú időn át?” Nem azért kérdezi, mintha nem tartaná igazságosnak. Azért kérdezi, mert tudja, hogy Isten szereti az ő népét. Mint ahogy mi is tudjuk, hogy Isten szeret minket. Tudjuk, akik ma este itt vagyunk, tudja minden Istenben bízó, szeretetét a saját életében tapasztaló testvérünk. Hát ha szeret az Úr, miért gyötör ennyire?

Meg kell tanulnunk, kénytelenek vagyunk megtanulni, hogy Isten nem hazudik, Isten komolyan veszi a saját szavát. Mi sokszor úgy képzeljük, hogy Isten olyan, mint egy jó apa, aki ha a fia rossz fát tesz a tűzre, meghúzza a fülét, de aztán mosolyogva megbocsát, s hagyja, hogy szemtelenkedjék csak tovább. Hát nem!

El kell mondanom egy kis történetet a saját emlékeimből. Valamilyen ügyben egy idegen családhoz kellett mennem, akikről csak annyit tudtam, hogy van egy kibíráhatatlan rossz, 6-7 éves fiúk. Csak az anyja volt otthon, vele beszélgettem vagy egy félórát. Ezalatt a gyermek minden rosszat elkövetett, amire csak képes volt. Levett egy könyvet a polcra és odaverte. Felmászott mellém a díványra és a nyakamba ült. Minden szemetet leszórt a szőnyegre. Az anyja a félóra alatt legalább tízszer rászólt: Pistike, nem szabad! A gyermek ránézett, megcsinálta, látta, hogy szabad, tehát az anyja hazudott. Pistike, megverlek! Pistike folytatta, nem verték meg, tehát az anyja ismét hazudott. Láttam, hogy szinte hisztériásan szemtelenkedett a gyermek, tudatosan kipróbálva, meddig mehet el, meddig hazudik az anyja, látva, hogy semmi sem igaz, úgysem teszi meg azt, amit mond.

Isten nem ilyen Atyánk nekünk. Különösen nem keresztyén népével szemben, akik megtanultuk az ő törvényét. Mindnyájan tudjuk: „Az Úr nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi.” Mi pedig büszkék vagyunk arra, hogy senki sem tud olyan gyönyörűen káromkodni, mint mi, magyarok. Ha valaki rákérdez a káromkodóra, az mosolyogva mondja: nem kell komolyan venni, az csak egy szokás. És csodálkozunk, ha Isten komolyan veszi és az a szokása, hogy reánk ver érte. Ezen a szomorú napon, amikor panaszainkkal fordulunk Atyánk felé, nézzünk csak szembe magunkkal. Azt mondják, a kommunizmus alatt köztünk volt a legtöbb besúgó, aki csak szórakozásból is feljelentette, akit tehetett. Mikor Isten csodálatosan megszabadított, most az irigység uralkodik közöttünk mindenkivel, aki valamivel többre jutott. Aki pedig többre jutott, mély megvetéssel nézi le azt, aki lemaradt, még szóra se méltatja, nemhogy segítségre. Ha kár ér, a szólás marad igaz: „Ha megdöglött az én kecském, dögljön meg a szomszédé is.” Csak természetes, hogy közben munkásaink bérének csak a felét fizetjük ki, mert nincs, aki szóljon érte, hogy öregjeink éheznek, mert még a gyermekeik sem törődnek velük, hogy családok omlanak össze, mert egymás haját tépik egy négyzetméter visszakapott földért. Minek soroljam?

És ez nem is lesz másként. Hiába jön akármilyen változás. Mert a szomorú kérdés után Jeremiás a lényegre tér: „Téríts meg, Uram, és mi megtérünk, tedd újra olyanná napjainkat, mint régen voltak!”

Erről van szó. Meg kell tanulnunk – nem csak nekünk, Európa minden nemzetének – Isten másik, nagyon komolyan vett igazságát: A boldogságnak, a jó eredménynek nincs más útja, mint Krisztus követése. Ha ez igaz, akkor hiába próbálunk bármilyen más, bármilyen okos megoldást. Mert tetszik, nem tetszik, naponta tapasztalhatjuk a zsolttár igazát: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáznak rá az őrök. Hiába keltek korán és feksztők későn.” A holdon sétálunk, de a harmadik faluba nem tudunk elmenni, mert sárba fulladunk. Az atommal csodát lehetne művelni, de mi annyi bombát gyártunk belőle, hogy a világot háromszor lehetne elpusztítani vele, és nem biztos, hogy ez nem fog megtörténni. Nyugaton fizetnek azért, hogy a földművesek hagyják parlagon a földet (nálunk anélkül is úgy hagyják), mert igen sok a gabona, de kétmilliárd ember éhezik. És nem tudjuk, még milyen nyomorúságok várnak reánk. És éppen ez a természetes.

Sokan kérdezik: Ha van Isten, hogy engedheti meg azt a sok szörnyűséget, ami a múlt évszázadban zúgott végig a világon. Komoly keresztyének kérdezik: Ezek után lehet még Istenről beszélni, igét hirdetni? Igen! Fordítsuk meg: Hol volna Isten, ha nem büntetné meg sorozatosan elkövetett, soha meg nem bánt bűneinket? Meg kell tanulnunk: éppen ez a sok nyomorúság minden prédikációnál világosabban mutatja, mennyire igaza van az igének. Ha lehetne boldogan, békében, gazdagságban élni más úton, mint a Krisztusé, Krisztusnak nem volna igaza. Most a világot nem akarják Krisztus szerint vezetni. A családjainkat nem akarjuk Krisztus szerint szeretni. A gyermekeinket nem vagyunk hajlandók krisztusi szolgálatra nevelni. Mi okosabbak vagyunk, azt tanuljuk és arra tanítjuk gyermekeinket is, hogy verekedjék ki a hasznukat társaikkal szemben, hogy ne segítsenek, hogy tapossanak rá a többiekre. Csodálkozhatunk, ha ez az eredménye?

Nincs más lehetőségünk, csak Krisztus követése. Különben újra jön a panasz: Miért ver Isten éppen miket?

Marad egy reménységünk. Igénk utolsó mondata: „Bizonyára nem vetettél el minket végképp, nem haragszol ránk annyira!” Én hiszem, hogy Istennek még van terve a mi számunkra. Biztosan hiszem, hogy velünk még nagy dolgokat akar véghez vinni. Érdemes gyermekeket nevelni, érdemes dolgozni és reménykedni, mert szeret minket Isten. Nem akar végképp elvetni.

De csak akkor, ha megtanuljuk a leckét: nincs más utunk, csak a Krisztus követése. Sem a nemzetünknek, sem az egyházunknak, sem a családjainknak, sem nekünk magunknak. Élni akarsz? Isten is azt akarja.

Október hatodika van. A gyásznak, a panasznapja. Ne ellenségeinkre, magunkra nézzünk. Próbáljunk meg komoly elhatározással Krisztus szerint élni! Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Péter Miklós

Virágvasárnap*

Nem vagyok Krisztus. Lábam elé
Virágot senki se' hintett.
Mozdulatomra félve vigyázott
három kemény tekintet.
Egyetlen egy nő várt reám
reggel az állomáson.
Fénytelen volt, hozsánnátlan volt
az én bevonulásom.
Hogy élni, s néha szólni mertem,
négy cellafal az ára.
Virágvasárnap... Itt kezdődik
az út a Golgotára.

Kolozsvár, 1959.

* A szerzőt 1959-ben, a virágvasárnapi szolgálata után tartóztatták le. (A szerk.)